

معلم ناجی

معلم ناجی

ناشری

کتابچی آرا کل

معارف نظارت جلیله سنک رخصتیه

قسطنطنیه

۱۳۰۴

مطبعة ابو الضیا

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No İE. 786

کتابچی آرا کل

معلم ناجی

مترجم

ناشری

کتابچی آراکل

معارف عمومیہ نظارت جلیلہ سنک رخصتیہ

قسطینہ

۱۳۰۴

مطبعہ ابوالضیا

﴿ مترجمك برنجي جزئيڪ مندرجاتي ﴾

﴿ عربيدن ﴾

	صافيه
امام عليڪ برمنجاتي	۵
امام مشار اليڪ حسن مجتبايه بر نصيحتي	۸
امام زين العابدينڪ برمنجاتي	۱۰
ملاحظه	۱۰
ابن الفارضڪ بروجدي	۱۳
ملاحظه	۱۵
حسن خلق - امام غزالي	۲۶
حڪيميات - فيضي هندي	۳۳
مباهات عاشقانه - ابن الفارض	۴۲
فكر ارازينڪ بر مسيحي اياه مباحثه سي	۴۷
آفات مناظره - امام غزالي	۵۳
لاحقه	۶۵

﴿ فارسيدن ﴾

قطعه - ابن عيين	۶۸
ملاحظه	۷۰

حضرت فاتحه مکتوب — مولانا جامی	۷۶
برجواننامه — مشار الیه	۷۹
فغاننامه — میرزا صادق	۸۳
ملاحظه	۸۷
برقاج قطعه — ابن یمین	۹۰
برقاج قطعه — شیخ کمال خجندی	۹۵
مناجات — سلیم اول	۱۰۱
نعت — مشار الیه	۱۰۳
میاهات قهرمانانه — مشار الیه	۱۰۵

❖ فرانسزجه دن ❖

بغداد مکتوبی	۱۰۸
برقیرنده اضطراب سودات ژیلدهر	۱۱۱
شبنم — پرودوم	۱۱۳
فغاننامه — برتو	۱۱۴
ملاحظه	۱۱۵
عاشق مایوس — ژیلدهر	۱۱۸
مفکره — پرودوم	۱۲۰
چچکرم — بهرانزه	۱۲۴
بورا — سنلامبه	۱۲۵
زوالی قبر — صوره	۱۲۸

قارینه — پرودوم	۱۳۰
اللهدن امید — آفره دودوسه	۱۳۱
چوپیار — مادام ده زولیه	۱۳۳
ملاحظه	۱۳۵
چچک — میلووآ	۱۳۸
ملاحظه	۱۳۶
حقیقت — افسانه — فلوریان	۱۴۲
وحد — شیلر	۱۴۵
مناجات — لامارتین	۱۴۶
برمخسندنک کتابه سنک مزاری — قورندهی	۱۵۲
ملاحظه	۱۵۳
روابط — پرودوم	۱۵۹

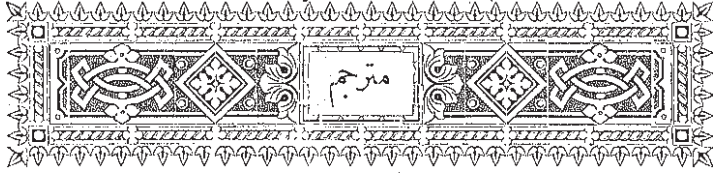

عربیدن، فارسیدن، فرانسزجه دن ترجمه ایله متفرقاً
نشر ایتدیکم ادبی پارچه لرك (مترجم) نامی تحتندده محتمماً
عالم مطبوعاتنه چیتیمسنی ایستدم . بو آرزومك حصولنه ناشر
مشوق کتابجی آراکل افندی واسطه اولدی . کندیسنه
بالخاصه تشکر ایدرم .

بو پارچه لردن بعضارینك زیرینه یازلمش اولان ملا-
حظات - فائده دن خالی اولمدینی ایچون - طی ایدلما مشدر .
مترجمه ایلریده برجزه علاوه اولنه جقدر .

معلم ناجی

امام علینک بر مناجاتی

ای صاحب جود! حامدکم . ای یکانه معبود! ساجدکم .
متعالی سین . عبادکدن ایستدیککی مظهر احسان
بنی پایان ایدرسین ، دینله دیککی دوچار خسران وحرمان
ایلرسین .

خاتم! التجا کاهم آنجق سنسین . عسر حالندهده ،
یسر حالندهده سکا مراجعت ایدرم، سکا یالواریرم .

الهی! کناهم اگرچه بیوکدر، فقط سنک عفوک
آندن دها بیوک دکمیدر؟

بنی دوچار زیان ایده جک ویا درکاهکدن طرد ایلجه جک
اولسهک آرتق کیمدن امیدوار اوله بیلیم؟ کیم شفیع اولور؟
برزماندن بری نفسک آرزوایتدیکی شیلری استحصالدن
خالقالمدم، فقط ایشته شمعی مرارت آزماي ندامت اولدم.

یارب! حقیقت حالمی کوریورسین ، درجه فقرمی
بیایورسین، مناجات نهانی ایشیدیورسین ، بنی سندن قطع

رجا ایدنلره الحاق ایله . رحمتکه طمع برکالدر . کوکلدن
ذوق محبتکی اکسک ائمه .

حضور عظمتکده خاضع بر بی چارهیم ، بنی عذابکدن
آزاد ایتزمیسین ؟

عالم ناسوتدن متجرد اولدیغ زمان بنی سوزمده ثابت
بولندر .

بکا عذاب ایتمک ایسترسهک ایت . بیک ییل معدنک
اولسهم ، جهنم نشین بولنسهم ینه سندن جبل امیدم
منقطع اولمز .

مال وبنوندن فائده امید اولنهمیهجنی کونده ذوق
آشنای عفوک اولق ایسترم .

رهبم سن اولورسهک هیچ بروقتده کمره اولم . سن
بکا یول کوسترمنسهک الی الابد ضالالتدن قورتیلهتم .

عفوک ارباب حسناته مخصوص اولق لازم کایرسه
اصحاب سینتاتک غفاری کیم اوله جقدر ؟

اقتیای امتدن اوله مدم ، مذنب . آنک ایچوندرکه
دامن عفویکه جمله دن زیاده خاشعانه صار یلیورم .

تکرار ایدرم : کناهم عظیمدر ، لکن سنک عفوک البته
آندن اعظمدر .

لطف شاملکی یاد ایلدکجه سوزش قابم تسلییه تحویل

ایدیور . ذنوب گذشته می در خاطر ایتدکجه کوزم سرشک
افشان یشیمانی اولیور .

شانکه یاقیشان ، بنم کبی برمقر خطیساتی مظهر غفران
اینلک دکلیدر ؟

علی بی باب معالی ماب فضلکدن بشقه بریره مراجعت
ایده میه جک برطبیعتده یاراتدک ، حلقه زن در احسانکدر ،
هرنه اومارسه آنجق سندن اومار .

اک بیوک قورقوم شو در : بنی قپوکلدن طرد واذلال
ایده جک اولورسهک نه یاپارم ؟...

ای عوالم آفرین ! بیلورسین ، کور بیورسین که گروه
غافلون او یورولر . محبتکده صوک درجه یه قدر ثبات ایده .
جکنه قسم ایتمش اولان بنده خاصک ایسه اشته شو
قاراکلق کیچده حضور عزتکدن دور طوتیله میه جق قدر
پاکدلانه ندالراه ، دعالراه مشغول بولنیور .

هرکس طمعدار نوالکدر ، هرکس جنت جاودانکه
گیرمک آرزوسنده در .

سینتات سابقهم بنی تشیعدن خالی قالمدیغی حالده
امیدم کوکلکی آرزومند سلامت ایدیور .

ای مرسل الرسل ! رسول هاشمی حتی ایچون ، سنی

دائماً تقدیس ایدن ابرار امت حرمتته بنی محمدی اوله رق
حشر ایله .

شفاغتنخواه رسولم، بنی آندن ده محروم ایله ...

امام مشارالیهک حسن مجتایه بر نصیحتی

نورعین علی ! انسان بو ابتلاخانہ بی ثباتده مصادف
شدائد اولمقدن مصون بولنه مز ، هر زمان مصائب سنج
امتحان اولور .

مردان خدا بلایه صبر ایله مقابله ایدر لر . اوغلم
دکلیسین؟ سن ده آنلردن سین .

قارشیکه چیقہ جق ، مصادمک اوله جق آفات سنی بنم
کبی جوشن پوش صبر وثبات بولسون . اولوالعزمه پیرو
اول حسنم !

صبر جمیل دلیل حسن عاقبتدر . صابر اولورسهک نتیجه
حالك مسرتبخش بالک اولور .

غضب خالب تعبدر ، غضوب اولمه . حلمک ممدوح
اوله جفی یرده حلیم اول . حلم حکیمانہ انسانی خیره سوق
ایدر بر صدیق شفیقدر .

داخل دائره خلتک اولانلرله ایتدیگک عهده قلاباً
ولساناً رعایت ، مقتضاسنجہ حرکتہ دقت ایت .

مسلك ارباب وفا بودر . صفای مشرب ذوقی بو یولده
دوام ایله آکلایه بیلیر سین .

منعم حقیقینک نائل اولدینک هر نعمتته شکر ایت .
خداوند مجید نعمت شاکرینی تزید ایلر . دها برچوق نعم
الهیهدن بهره ور اولمق ایسترسهک آنلردن اول .

انسان کندینی درجات فضائل بشریه دن هانکیسنه
اصعاد ایده بیلیرسه آنک قیمت حقیقیه سی ایسته او قدردر .
مادامک بویله در ، مراتب انسانیه نک اک عالیسنه صعود
ایتمک چالش ، شهباز علو همتک ایستدیکم کبی بالا پرواز
اولسون .

رزق حلال طالبی اول که جناب روزی رسان رزقکی
توسیع وتضعیف ایلسون .

دنیا ده هیچ برشی ایچون آب رویکی دوکمه . حیات
احرار آنکه قائمدر . ادانیدن عطایا قبولی ایسه خاطر یکه
بیله کلسون .

دوستار کدن بری ، حقکده بر اثر انسانیت کوستردیکی
حالده - جزای احسان ینه احسان اولمق لازم کاه جکندن -
سن ده آنی بر لطف ایله ممنون ایتمک سعی ایله .

پدر و مادر حقوقی محافظه ایت . اهل اتقان اولان
همسایه که ، اقربا که معاون بولن ...

امام زین العابدینک بر مناجاتی

ای شب تاریک ابتلاده نیاز نهان ایله استمداد ایدن
بی چاره بی اجابتله چاره ساز اولان ! ای هر درلو آفتی ،
مرض و مضرتی لطف ایله رفع ایدن ! بیت مکرمکک
اطرافی آلمش اولان گروه الهیون او یودیبار ، او یانیدیبار .
ای حیاتی آغاز و انجامدن ، صفاتی نقصان و تمامدن منز
بولنان ! سن او یومدک .

یارب ! ایشته حزن و رقتله ، اضطراب و حیرتله سکا
یاوار بیورم . شو محترم حرم ، شو بیت مکرم حتی ایچون
گریه مستندانمه رحم ایله .
اصحاب عصیان ، سندن استدعای احسان ایتسونلرده
کیمدن ایتسونلر ؟ ...

ملاحظه

وقعه کر بلاده خنجر غدر یزیدیان ایله عازم جهان

جان اولان فرزندان علی میاننده بولندیغی حالدیه رتبه
شهادته نائلیتی تأخیر اولنان یالکز امام مشار الیهدر .

حسب و نسجه مسلم اخلا و اعدا اولان شرف اعلاسیله
برابر فضائل انسانیه بی جامع بر صاحب کمال محمدی خصال
اولدیغندن پدر مظلومی حضرت امام حسین اقدمزک
شهادتدن صکره اسلام جدی اربابنک کوکلاری برقات
دها محبت زین العابدین ایله مزین اولمش ایدی .

آل بیتک دست تجلیل امته مودوع اولان بو یادگار
بی مدانیسی ، جناب شاه شهیدانک یر یوزنده کزر تانیسی
ایدی .

خواصک مقدس قبله امید ، عوامک یکانه مدار
توحیدی ایدی .

خلفای امویه دن عبد الملکک زمان سلطنتنده کعبه بی
زیارته کیمش اولان اوغلی [هشام] اثنای طوافده حجر
اسودی استلام ایتک ایستدیکی حالدیه ازدحام زواردن
یاقلاشه مدی . خالقک کندیسنی طانیه رق یول آچلرینه
انتظار ایچون بر طرفه چکلمکه مجبور اولدی .

او اثناده حضرت زین العابدین البسه ساده ایله
کلهزک طوافه باشلایوب حجره توجه بیورنجه وجه دلستان
حسینیسنده کی نورنجابت و مهابت زواری عرض تعظیبه

دعوت ایتدیکندن هر کس ادیبانه چکلدی . جناب امام
دلخواهی وجه ایله ایفای آیین استلام ایلدی .

اوتهدن بو حالی کورن هشامه بعض شامیان « سن
خلیفه زاده اولدیغک حالده استلامه یول بوله مدک . شو
ذات ایستدیکی کبی زیارته موفق اولدی . خلق آکا
یک زیاده تعظیم ایدیور ، عجا کیدر؟ » دیملریله هشام
شامیلرک حضرت امامه انجذانی منع ایچون کتم حقیقت
ایدهرک « طانیورم ! » جوابیله کچشدردی ، فقط بوتدیز
حسودانه ایله نائل مرام اوله مدی .

وقعه نك اثنای جریانده بالتصادف اوراده بولنان
شاعر مشهور فرزدق هشامه قارشی : « بوذات عالی افضل
ناس اولان خاتم انبیانک حفید رشیددر ، ظاهر و باطنی
مطهر بر متقیء کاملدر ، سیدالعربدر ، سنک « بو کیدر؟ »
دیه متجاهلانه سؤال ایدیشکدن آکا هیچ بر ضرر ترتب
ایتمز . حسدکدن ناشی طانیق ایستدییک اووجود مسعودی
ببتون عرب وعجم یک کوزل طانیر . » مائنده اولان :

هذا ابن خیر عبادالله کلهم
هذا التقی التقی الطاهر العلم
ولیس قولک من هذا بضائرہ
العرب تعرف من انکرت والحجم

یتلرنی انشاد ایله اعلان حقیقت خدمتمنده بولنیوردی .
بونک اوزرینه هشام شمشیر زبانیله مجروح القلب
اولدیغی شاعر حق شناسی بغیر حق حبس ایتمشدر .

فرزدق شهرت فسقی شهرت شعرینه رقابت ایده جک
درجده لا ابالی بر شاعر ، حتی کندیسنک [لیلۃ الخلفا] سی
بین العرب مثل سائر اولدیغی حالده هشام کبی قهر آزما
بر مقتدره قارشی طوغری بی سوبلکدن اجتراز ایتماش
اولسی شاعرانه قهرمانلقلردن عد اولنور .

شاعر لر مبالا سنز ، مسلکسنز کورنسه لرده بویله حالدری
سولزمی ؟

فرزدقک شیعیلکله اتهام اولنمسنه سببده غالباً بو
وقعه در . اگر شیعیلک آل بیتک حقنی اعتراف کبی بیوک
بر فضیلت ایسه هر شاعر منصف شیعیدر .

ابن الفارضک بر وجدی

شدت محبت نبی سکا حیران ایتمشدر . هنوز دلتشنه
محبت و حیرتم . ایسترم که محبت ، حیرتم کیتدکجه مشتمد
ومزداد اولسون .

کوکمک حالته عطف لحاظه مرحمت ایله . عشقک
آنی دائم الاشتعال آتشلر ایچنده بر اقمشدر .

مطلب اعلائی دل تماشای جمال مقدسکدر ،
گورنمز میسین ؟

استدعای تجلیدن بر لحظه خالی قالدیغم یوقدر . سنی
دلخواهم اوزره کورمک شو قندهیم .

عاشق نواز اول ، تنزل کوستر ، لطف ایت ، کورون ،
[لن ترانی] دیمه !

کوکل ! گرفتار عشق فتان اولدیغمک زمان هر حالده
ملازم صبر وثبات اوله جنگی وعد ایتماشمی ایدک ؟ الحذر !
بو ابتلادن شکایت ایتدیگی کورمیهیم !

عشق حیات جاودانیدر . شهید عشق اول . سنک
ایچون شرف و شان بو یولده فدای جان ایدوب کیتکدر .

بندن اول کلوب یکن ، بندن صکره کله جک اولان ،
زمانده بولنان معاشر عشاقه سویلیک : کاسونلر ، حقیقت

عشقی بندن اوکرنسونلر ، طریق عشقده بکا اقتفا ایتسونلر ،
بی دیکله سونلر ، خلق ایله سویلشه جکاری سوزلر صرف

چیم احوال عاشقانه مدن عبارت اولسون ، آوازه عشقم
آفاقی طوتسون !

دلدار ایله هم خلوت انس اولدم . آره مزده نسیم

سحریدن ارق و لطف بر سر روحانی وار ایدی .

حسرتدیده سی اولدیغم نکاهی - که بی گنم بر عاشق

ایکن معروف جهان ایدن آنک انعطافیدر - نکاهمله هم

آغوش اولنجه جمال و جلالی آره سنده متخیر و مدهوش قالدیم .

بو استغراقی آنجق لسان حال بر درجه یه قدر تعریف

ایده بیلیدی .

سودیکمک یوزینه بر باق ! کائناتده نه قدر لطافت ،

نه قدر ملاحظت وار اینسه جمله سنی آنده مجتمع و متجلی کوررسین .

بتون کوزللسکار بر یره کلوبده بر محبوب مکمل تشکیل

ایلسه اودخی جانامی کورنجه بی اختیار تهلیل و تکبیره

ابتدار ایدر !

ملاحظه

[مؤثر پرده پوش کبریا ، آثار حیرتده]

« اعلائی معارف نه در ؟ » سؤالنه بر عارفک و یره جکی

جوابی شو ایکی کله تشکیل ایدر :

— معرفة الله !

« منتهای معرفة الله نه در ؟ » سؤالنه ده شو بر کله جواب

کافی عد اولنور :

— حیرت !

هر بر کله سی بر معرف حـق اولان حکمتنامه کائناتی
مطالعه ایدن مدققلردن اـک ایلری کیدنلر دخی نهایت
اعتراف — ماعرفناک — ایله اظهار حیرت ایلشلردر .
حقایق مکوناتی بیلکه امکان بوله میان انسانک حقیقت
مکونی بیلسی نصل ممکن اولسون ؟

کندی ماهیتی لایقیه بیله مین عقل محدود تعیین
حدودندن ناچار قطع امید ایلدیکی کائناتی اداره ایدن
حکیم خرد بخشی حقیقه بیلکدن نصل عاجز قالمسون ؟

ازدیاد معرفت ازدیاد حیرتی مستلزم اولیور ، تدقیق
آثار نظرلرده مؤثرک محیط عوالم اولان عظمتی آریدرجه
آریریور ، اـک زیاده حیرت اـک عالی نظر برعاری استیلا
ایلیور ، معرفت حیرت کسلیور ، عارف حیران قالیور .

بو حیرت خدا جویانه ده کی روحانی حلاوت دائره
تعریفه صیغمدن منزهدر . حیرت معرفته ، حلاوت حیرته
کوره اولور .

اعظم خدا شناسان اولان رسول یکانه قریشی ،
ربندن کندنده کی [تحیر فی ذات الله] اـک تربیدنی ایستیور .
ابن الفارض — که اثر نبوی به اقتفاده سابقونه یتشعش

عرفای امتک افاضلندندر — طالب ازدیاد حیرت اولسه
غریبیدر ؟

§

هر درلو آثار غریبه بی آثار شرقیه به ترجیح ایله درا-
یتفروشلاغه اوزنیر برخیلی شیق بکلر من بولندیغی معلومدر .
بونلر غرب آثار ادبیه سنی دخی علی الاطلاق شرق آثار
ادبیه سنه ترجیح ایدرلر . برعربک ، برعجمک ، برترکک ثمره
فکری اولان بر اثر ادبی اوروپا ادباسندن برینک اثرینه
مرجح ویا معادل اولمق بونلرجه دائره احتمالک خارجنده
در . مثلاً ویقتور هوغونک سویلدیکی ایکی بتی تنظیر
ایده جک ویا آندن ده رنکین سوز سویلیه جک برشاعر من
بولغسنی تصور ایتسه لر بیله بولنه جغنی تصدیق ایده منلر .

آجینه جق حاللردندر که بکلر منک بوفکری شرق وغربک
آثار ادبیه سنی تتبع و مقایسه دن حصوله ککش بر تمیز صحیحه
مستند دکل ، « بزده هیچ برشی ایلیله مامشدر . » ادعا-
سند بولنانلر منزه طفلانه اتباعدن نشأت ایلش بر حکم
تقلیددن عبارتدر .

کچنلرده بونلردن بریسیله کورشدک . ادبیاتدن بحث
آچلدی . آثار غریبه دن ترجمه ایتدی کمز پارچه لری پک
زیاده بکتمکده اولدیغنی سویلدکدن صکره « بزده ده بویله

عالی شیلر یازار ادیبار یتشسه ! « یوللو بر آرزوی وطن پرورانه اظهار ایلدی .

کندیسنک بو آرزوسنه اشتراک ایله برابر المزده کی اسلام آثار قلمیه سی نظر دقتدن کچیریله جک اولسه ایچنده خیلی عالی سوزلر بولنه ییله جکنی ، بونلری کوروب آ کلایانلر من غریبون آثارینی مطالعه ایله ده اشتغال ایلدکلری حالده فکرلرینه برقات دها وسعت وقوت کلک طبعی اولدیغنی بیان ایتدی کمز صرده ترجمه اولنان پارچه لرینی اک زیاده تقدیر ایتکده اولدینی [پرودوم] ک شو فقره سنی کندیسنه عرض ایلدک :

« انسانلرک، حقیقتی آ کلایه مدقلری خدا حقه ده سویلدکلری سوزلری ایشتنکجه جناب حقی بیاشتمزک درجه سنی دوشونیورم . باقیورم، هپ بر نقطه معرفته طور بیورز ، هچ ایلیلیه میورز . »

بک افندی قرانسز شاعرینک بوسوزینی ده پک بکندی .
« برده شوکا باقکز ! « دهرک فقره آتیه نی کوستردک :
« الهی ! نه بیوکسین ! سنک حقه ده توصیفاتمز نهایت بولیور . عمر من آخر اولیور . حال بوکه هنوز اول اوصافکده بولنیورز . هچ ایلیلیه مدک . »
برمالده اولان ایکی فقره نک برینی بکنوب دیکرینی

بکنامک برشیئه - جهت تعیین ایتدن - هم کوزلدر ، هم چرکیندر ، دیمک کبی پک آحیق برتناقض اوله جنی ایچون بکمزک بوفقره بی ده تحسین ایلدیکنه حکم اییدیور سکریا ! اوت ! بونی ده بکندی ، فقط قائلی کیم اولدیغنی صوردی . « شرق ادباسندن بریدر . « دیدک . اینامق ایستمدی . « ظن ایتتم . ها ! اوله بیلیر . بونلردن بریسی براوروپا ادینک فکرندن اقتباس ایله بویله برشی یازه بیلیر . بوکا دیه جکم یوق . « طرزنده بیان مطالعه دن صکره متفکرانه سکوت ایتدی .

او ، « بوده برفرانسز شاعرینک سوزی اولمایدر . پرودومک دیدیکنه پک بکزه یور . برفرانسزک دکل ایسه یینه مطلقا اوروپا ادباسندن برینکدر . او یله یا ! بویله یارلاق سوزلری آنجق اوروپالیلر سویلیه بیلیلر . بزده بونلری المزدن کلدیکی قدر آنلردن قاپارز . صکره خرده فروشلغه چیقارز . « کبی ملاحظه لرده بولنه طورسون ، بز او کمزده کی کاغدلردن برینی دها آله رق آثار شرقیه دن اولمق اوزره شوپارچه بی ده بک افندی یه ارئه ایلدک :

« هرهانکی طرفه قولاق ویریورسه م حیرته دلالت ایدر برسؤال آوازی ایشیدیورم . هرکس حدنجه

حیرت زده در . بکا ، طریق عشقده دوچار حیرت اولاماش
بر آدم کوستره بیلیرمیسین ؟

اوتکی فقره لردن دها شاعرانه اولدیغی ایچون دکل ،
مألجه آنلرله همان دوشا دوش کلدیکی ایچون بکمز بونی ده
بکنمکه مجبور اولدیسه ده آثار شرقیه دن اولدیغی تصدیقه
تردد کوستردی .

آنک اوزرینه بزده تحمل توکنیر کی اولدی ده کند -
یسنه دیدک که :

« شرق آثارندن اولدیغی انکار ایده میه جککز شو
بیتلرله آشنا لککز وارمیدر ؟ »

از هر طرفی که کوش کردم
آواز سؤال حیرت آمد
یک دل بنما که درره او
برچهره نه حال حیرت آمد

براز بوزیله رق « خیر! » جوانی ویردی . آثار غریبه
مر جیحی بک افدینک هنوز حافظ دیوانی اوقوماماش
اولدیغی آکلشادی .

ینه دیدک که :

« شوییتی اولسون طانیزمیسکر ؟ »

محاسن تمام کشت و با آخر رسید عمر
ماهچینان دراول وصف تو مانده ایم «

بکمزک دها کاستان ده کورماماش اولدیغی میدانه
چیقدی ، چونکه بوسؤالمزه ساده برسکوت ایله مقابله
ایلدی . زوالی بودغه دها زیاده بوزلدی .

بو یله بر بک افدینک کوستردیکمز فقره لردن هانکیسی
بیت سعدینک ، هانکیسی حافظک بیتلرینک ترجمه سی
اولدیغی فرق ایده مامسی مستبعد اولدیغندن بونلری تعیین
ایلدکن صکره پرودومک فقره معروضه سی سعدینک بیتندن
آله کی برشی اولدیغی ده سولککه جسارت ایتدک .

بک افندی بردن بره « پرودومک او فقره سی سعدینک
بیتندن آله اولدیغی نه دن معلوم ؟ افندم ! نه بیلیرسکر ،
بلکه بالعکس سعدی آندن اقتباس ایتمشدر ! » دیمسونمی ؟
بزه حیرت کلدی ، زیرا بک سعدی نی بیلدیکی کی
آثارینی بکنمکه اولدیغی پرودومی ده هیچ طانیمدیغی
آکلادق . کوله رک دیدک که :

« نه سولیلورسکر ؟ موسیو ژون ترک ! سعدی آلتی
یوز بو قدر سنه لک بر آدمدر . پرودوم ایسه معاصر لرمزنددر ،
معاصر لرمزند ! آکلایورمیسکر ؟ آلتی عصر اول کلش
کچمش اولان سعدی عصر حاضرک پرودومندن نصل

اقتباس ایتمش اوله بیلیر؟ دلچیسکز؟ کاشکی وهم ایتدیککز
گی متقدمینک متاخیریندن اقتباس معرفت ایتسی ممکن
اولسه ده دنیانک بزدن صکره حاصل ایده جکی ترقیاندن همان
شمدی اقتباس واستفاده به باشلاسهق! نه اعلى شی! «

« انسان بیلدیکی شیئی ده بیلور ظن ایده جک خلقتده
بر مخلوقدر. بر شیئی اولا کندی بیلوب بیلدیکی
آ کلامیلدرده آنی هر کسه بیلدرمه صکره قالشعلیدر.
نه سعدی بی، نه ده پرودومی بیلین بر آدم هانکیسنک
هانکیسندن اقتباس ایتمش اولدیغنی فصل بیه جک؟
نه شرقی، نه ده غربی آ کلامیان بر بک آثار شرقیه وغربیه دن
هانکیسنک راجح اولدیغنه نه ایله حکم ایده جک؟
آ کلاشیلورکه مثلا حافظک بر سوزینی ترجمه ایدوب ده
آفرده دو موسه به اسناد ایده رک سزه کوسترسهک تحسین
خوان اوله جقسکز. وولته رک بر اثرینی ابن سینانک اولوق
اوزره عرض ایلسهک بکنیه جکسکز. ترجمه تمیز ایستر.
بر آدمک بیلدیکی بر شیئی ینه بیلدیکی دیگر بر شیئه ترجمه
نه حقی اوله بیلیر؟ «

« سز اثره باقیورسکز، نامه باقیورسکز. بو حالدده
سزه سوز بکندرمک قولای اولور. ادبای شرقیونک همان
کافه آثاری شرف تقدیرکزی قازانه جغنده شبهه ایتیکز،

چونکه بونلری سزه قارشى اورویا ادبانه اسناد ایدیورمک
گوج برشی دکدر. «

ایضا حاتمز بو درجه بی بولنجبه یا نمزده بر ایکی ده مستمع
متبسم بولندیجی جهته غایت صیقلش اولان کنج بک افندی
آرتق طوره میهرق مجلسه وداع ایلدی.

بو بکک شمدی استانبولده امثالی پک ده چوق بولنه -
میه جغنی فکر و بضاعه جه کندیسنه بکزر کنجلره تصادف
ایده مامکه باشلامش اولمه مزدن استدلال ایتمکه و بوندرتن
پک ممنون اولمقده یز.

§

طورسیناده محبوب حقیقیدن [ارنی] دیه استدعای
رؤیت ایدن حضرت کلیم الله [لن ترانی] جوانک اسماعندن
صکره واقع اولان و قرآنمک بر قاچ سورمه سنده پک
شعشعلی صورتلره تعریف بیوریلان تجلی الهی کلیمی
بر زمان مدهوش و خاموش ایلدیکی حالدده شعرای شرقه
خیلی پارلاق سوزلر سولتشددر.

هرسکلی عارف حکمت بک افندیکنک :

بر تجلی ایله کیم زیر نقاب طره دن
جلوه حسنک کلیم الهی مهوت ایلسون
بیتیه علی توفیق پاشا زاده جلال بک افندیکنک :

ذوق دل انی انا اللهك دخی فوقده در
 بویله بر محنون عشقه لن ترانی نیلسون
 بیتی بویولده سویلینلن ایاتک اک کوزلرندن عد اولنور .
 کچیلرده ترجمان حقیقت غزته سیله نشر اولنوب سخنوران
 زمان طرفندن سویلینلن بر چوق نظیره لر و بر تخمیس ایله
 قدری اعلا ایدیلن [غرق نور] غزل مسعودانه سنده کی :
 شوق رؤیتدن نصل برق جهان اولمز کلیم
 سینیه پر آتش نظر کاهنده سینا غرق نور
 بیته ده آنلردن صایله بیلیر .

چورسی بطور همت ارنی مکو و بکدر
 که تیزد این تمنا بجواب لن ترانی [۱]
 بیتی - که شعرای عجمدن رضی الدینه اسناد اولنور - صوک
 درجه ده بر همت عالیه توصیه ایتمکده در .
 ابن الفارضک شو بیته ده پک عاشقانه در :

ولو ان مابی بالخیال وکان طو
 رسینا بها قبل التجلی لدکت [۲]

§

[۱] طور سینای هیته چیقدیغک زمان کلیم کبی « ارنی » دیمه
 کج ! زیرا ایده جکک بو تمنا آلدجغک « لن ترانی » جوابنه دکر .
 [۲] بنده کی هیجان عشق طور سینا ده اولیدی وقوع
 تجلیدن اول یرندن اوینار ، پارچه لانییر ، طاغیلیردی .

برچهره ده بتون کوزلا ککیرک اجتماع و تجلیسی تصویری آز
 سویلیمش برشی دکدر . از جمله کمال بک افندینک وطن
 تیا تروسنده معشوقی اسلام بک حقنده ذکیه یه سویلندیکی
 « صانکه عمر مده کوردیکم ایشتدیکم اوقودیغم دوشوندیکم
 نه قدر کوزل شی وار ایسه هپسی بریره طویلانمش ده
 بر انسان چهره سی اولمش قارشیمه ککش ایدی . » سوزی
 هرکسک از برنده اولان آتاردندر .

وحدت وجود فکر عارفانه سنی اظهارده محی الدین عربی
 ایله همزبان اولان شمس الدین مغربی دخی بومالی شو ایله
 نظم ایتمشدر :

چون نظر بر رخ زیبای تومی اندازم
 حسن مجموع جهان در نظرم می آید [۱]

§

یدنجی عصر هجری رجالندن واکا بر اهل تصوفدن
 بولنان حضرت شیخ عمر بن الفارض ام دنیانک بیوتدیکی
 اولادک اک عزیزلرندن ودریتیم ، نبی کریم افندمزی بر زمان
 امر یرمش اولان جناب حلیمه نک منسوبه اولدینغی نبی سعد
 قبیله سی منسوب بلرندندر .

[۱] سنک کوزل بوزیکه عطف نظر ایتدیجکه دنیا ده نه قدر
 کوزلک وارا یسد طویلا نیورده کوزمک اوکنه کلور .

سوزشلی اشعار بلیغانه سنه ارباب دلی و جده کتیره جک
برآهنک لطیف و یرمش اولان عشاق عربک ممتازلرندن
ایدی . تأثیر افاده جه بزده مشارالیه بر نظیر آرانه جق اولور
ایسه فضولی خاطرلره کله بیلیر .

امام غزالی

حسن خاق

حسن خلقه دائر شمدی به قدر پک چوق کیمسه لر سوز
سویلشمار ایسه ده بونلر حسن خلقک حقیقتی دکل ، یالکنز
بعض ثمراتنی کوستره بیلشلردر .

برشینک حقیقتی بیلندیکی حالده آثاری ده بیلنمک آسان
اوله جغندن حسن خلق حقنده درمیان اولنسان اقوال
مختلفه بی نقل ایتمکدن حقیقت حسن خلقی بیان ایتلک
البته اعلا در . بناء علیه دیرزکه :

خلق [۱] ایله خلق [۲] اکثریا برلکده استعمال

[۱] خانک ضمیمه .

[۲] خانک فتحیه .

اولنسان کلماتنددر . مثلاً « فلان آدم خلقاً و خلقاً کوزلدر . »
دینیر . « باطناً و ظاهراً کوزلدر . » معناسی قصد ایدیلیر .
« خلق » ایله صورت باطنه ، « خلق » ایله ده صورت
ظاهره اراده اولنور .

انسان مدرک بالبصر اولان جسده مدرک بالبصیره
اولان روحدن مر کبدر . جسده ده ، روحک ده چرکین ویا
کوزل اولوق اوزره کندیلرینه مخصوص برر هیئت و اردر .

بصیرتمند اولان روح ، ذی بصر اولان جسندن
هر حالده اشرف اولمغله قرآن حکیم جسدی خاکه ، روحی
ایسه صانع الافلاک منسوب اولوق اوزره کوستره رک
روحک علو قدرینه اشارت ایدر .

« خلق » روحدده بر هیئت راسخه در . بو هیئتندن
عقلاً و شرعاً کوزل عد اولنه جق افعال صدور ایلدیکی
صورتده آکا « خلق حسن » دینلدیکی کبی افعال قبیحه
صادر اولدیغی حالده دخی « خلق سیء » دینیلیر .

بوراده درت شی ملاحظه اولنورکه شونلردر :

- ۱ — کوزل ویا چرکین برایشی ایشله مک .
- ۲ — کوزل ویا چرکین برایشی ایشله مک مقتدر اولوق .
- ۳ — کوزل ویا چرکین افعال هانکیلریدر بیلک .

۴ — روحك جميل وقبيحدين بريسنه مدار ميلي اولان هيتي .

خلق، كوزل ويا چركين برائشي ايشله مكدن عبارت دكلدر ، زيرا آدم واردر كه خصلت سخا ايله متصف اولد .
يعني حالده ثروتيجه اقتدار سزلقدن ، يا خود بشقه برماندن طولايي اظهار آثار وجود ايدمه مز . كذلك آدم واردر كه خصلت بخيل ايله متصف اولديني حالده ريا طريقيله ، يا خود بشقه برسيله بذل نقد و مال ايدر .

خلق ، كوزل ويا چركين برائشي ايشله مكه مقتدر اولمقدن ده عبارت دكلدر ، زيرا بواقتدار امساک و اعطايه نسبتله مساويدر . بر آدم فطرة بخيل اولسه ده ، سخني بولنسه ده امساک و اعطايه مقتدر اوله بيلير . امساکه اقتداري اولان بخيل عد اولنه ميه جنی کي اعطايه اقتداري اولان ده سخني عد اولنه مز .

خلق، كوزل وچركين افعال هانكياري اولديغني بيلمكدن ده عبارت دكلدر ، زيرا بيلك ديديكمز شي كوزله - ده، چركينه ده وجه واحد اوزره تعلق ايدر .

خلق، يوقاريده كوسترديكمز درت شينك دردنجيسي اولوب « روحك جميل وقبيحدين بريسنه مدار ميلي اولان هيتي . » ديه تعريف ايلديكمز معنادن عبارتدر . الحاصل

خلق، انسانك صورت باطنه سي اولان صورت روحدن بشقه برشي دكلدر .

يالكر كوزلري كوزل اولوب ده بورني، آغزي، ياكقلري چركين بولنان بر آدم حسن صورت ظاهره يه مالك صاييه . ميوب بو حسنه مالك اولمق ايچون اعضاي مذكوره نك جمله سي كوزل بولنمق لازم كه چكي كبي باطنده دخي درت شي واردر كه صورت باطنه نك حصول كال حسني ايچون ده آنلك جمله سي كوزل اولمق لارم كالير .

حسن خلقك حصول كالي باطنده كي بو ارکان اربعة - نك تناسب و اعتدال حالده بولنمسه متوقفدر . ارکان مذكوره ديديكمز حالده بولنمقجه انسان ايچون كال حسن خلق ايله اتصاف مستحيل اولور . او درت شي شونلدر :

۱ — قوه علم .

۲ — قوه غضب .

۳ — قوه شهوت .

۴ — بواوچ قوت آره سنده قوه عدل .

قوه علمك صلاحی اقوالده صدق و كذب، اعتقادانده حق و باطلی ، افعالده جميل وقبيح صحیحاً فرق ايدمك بر حالده بولنمسيه اولور .

قوة علم بوحالده بولنجبه آندن ثمره حکمت حصوله کایر. حکمت ایسه « هر کیه حکمت احسان اولمش ایسه شبهه یوقدرکه خیر کثیره نائل ایدلشددر. » ما لنده اولان آیت جلیله دن دخی استنباط اولندیغی اوزره اخلاق حسنه نك اساسیدر.

قوة غضبك اصلاحی سکون وحرکتده قوه علمدن حاصل اولان حکمتک تحدید ایلدیکی دأره دن خارجه چیقمامسنه توقف ایدر.

قوة شهوتک صلاحی ده ینه حکمتک، یعنی عقل وشرعک تحت حکمنده بولنسنه وابسته در.

قوة عدل، عقل وشرعک زیر اداره سنده اوله رق غضب و شهوتک ضبطی خدمتده بولنور.

عقل برناصحه بکزرر. قوه عدل آنک مالک اولدیغی قدرتدر.

قوة عدل اجرا مأموری مشابه سنده درکه عقلک هر دیدیگنی یرینه کتیرر.

غضب، کلب شکاری کیدرکه راحت طورمق، صید آرقه سندن قوشمق خصوصلرنده مقتضای شهوته تابع اولیوب اراده عقله مطیع بولنمق ایچون تأدیپ ایستر.

شهوت ایسه اوزرینه بینیه رک او آردندن قوشدیریلان

آتی آکدیررکه نه پک سرکش، نه ده پک یاواش اولیوب اعتدال اوزره حرکت ایتمسی ایچون تربیه به محتاج بولنور.

ایشته خصال مذکوره هر کیده بووجه ایله تناسب واعتدال اوزره بولنورسه او آدم مطلقا حسن الخلق اولور.

اما یالکزر بعض خصالی اعتدال اوزره بولنان کیسه فقط اوخصالته نسبتله حسن الخلق عد اولنوب علی الاطلاق حسن خلقه مالک صایله مز.

قوة غضبك حال اعدالنه « شجاعت »، قوه شهوتک حال اعتدالنه ده « عفت » دیرلر.

قوة غضب حال اعتدالی تجاوز ایتدیکی تقدیرده « تهور » نامنی آلدیغی کبی کسب ضعف ایلدیکی صورته دخی « جبن » نامنی آیلر.

قوة شهوته دخی ترایدی حالنده « شره »، تناقصی خالنده ایسه « جمود » تعبیر اولنور.

ممدوح اولان - یوقاریده اشارت اولندیغی اوزره - ایکیسنکده اعتدالیدر.

قوة عدله کلنجه: آنده زیاده و تقصان تعبیرلریله ایکی طرف تصور اولنه مز. آنک یالکزر برضدی واردر. اوده « جور » در. عدل اورته دن قالفنجبه یرینه جور قائم اولور.

کلام حکمته :

بونک حال افراطنه - اغراض فاسده نك تروچينده
استعمال اولنديني حالده - « جريزه » ، حال تفریطنه
دخی « بله » دینیر . اصل حکمت ایکیسی اورته سی
اولان حالدر .

ویردی کمز شو ایضا حادتن آکلاشلش اولمیدر که امهات
اخلاق حسنه حکمتدن ، شجاعتن ، عفتدن ، عدلدن
عبارت اولمق اوزره درتدر .

حکمت ، بر حالدر که روح آنکه کافه اعمال اختیار یه ده
صوابی خطادن تمیز ایدر .

شجاعت ، قوه غضبک سکون و حرکتده اراده عقله
منقاد بولمیسیدر .

عفت ، قوه شهوتک تأدیب عقل ایله مؤدب اولمیسیدر .
عدل ، بر قوتدر که روح آنکه غضب و شهوتی مقتضای
حکمت اوزره حرکتده مجبور ایلر .

ایشته بالجمله اخلاق حسنه بواصول اربعه نك تناسب
واعتدالندن حصوله کلیر ، زیرا حکمتدن جودت ذهن ،
حسن تدبیر ، اصابت ظن - شجاعتن کرم ، وقار ، ثبات -
عفتدن سخا ، حیا ، قناعت کبی حالات ممدوحه تولد ایدر .

عدل ایسه بونلری اعتدال اوزره طوتان قوه جلیله
اولدیغندن جمله سنک نکمهبان شرفیدر .

امهات اخلاق حسنه ایشته بودرت فضیلتدن عبارت
اولسیله سائر کوزل خویرلر هپ بونلرک فروعیدر .

بوفضائل اربعه ده کمال اعتدال درجه علیاسنه وصول
شرف اعظمی آنجق مکارم اخلاقی اتمام ایچون مبعوث اولان
پیغمبر اکبر ، افضل بشر افدمز حضرتلرینه میسر اولمشدر .
سائر انسانلر بوبابده درجات متفاوتیه منقسم بولنورلر .

بر انسان بیان ایتدی کمز وجه ایله اعتدال اخلاق
خصوصنده نه درجه مقارن ذات رسالتینهای اولورسه
اوقدر نائل قرب الهی اولمش اولور .

فیضی هندی

حکیمات

« وللمحصل دوام الدرس والسهو والکد الکامل والمعلم
الراحم والروع السالم وکرالمعلوم مرارا وحصول الطروس
واملاء المسوع والکلام مع المکرر والورع والاهداء للمعلم
والطوع وسرور الروح وصلاح العهد وطول العصر . »

« تحصیل علم ایده جیک آدم درسه دوام ایتملی ، محمد صفای ذهن اولان کیمه لری اویقو ایله دکل ، مطالعه کتاب ایله کیرملی ، بویوله صوک درجه یه قدر اختیار مشقت ایده بیلمیدر . »

« بر استاد رحیمه ، بر قلب سلیمه مالک اولملی ، او کوندیکی شیئی ذهننده تفریر ایچون تکریر ایتمیدر . »

« محتاج اولدینی کتابلری ای دینمکله برابر خار جدن ایستدیکی فوآند علیه بی دفتر استفاده سنه قید ایتملی ، تعلیمی صد دنده بولندینی بخی تکرار ایدن رفیقیه دائماً سوبلشعلیدر . »
« مدار اکرمیت اولاق تقوی ایله اتصاف ، معلنه نمونه تعظیم اوله جق شیر اتخاف ایتمیدر . »

« درسه انجذاب قلب ایله ، شوق متعذر السلب ایله چاشعلیدر . »

« بویله بر طالبک استکمال فضائل ایده بیلمسی ایچون مدید و مساعد زمان ده . لازمدر . »

§

« اولاد آدم هم کرماء للعلم والا العلمهم اصعد رأساً . »
« انسان شرف علم ایله متمسازدر ، یوقسه قوجه ده وه آندن چوق سرفرازدر . »

§

« وكل احد لاعلم له معلول الروح ومكلموم الروح . »
« بهره مند علم اولمیان آدمک جانی بیار ، قلبی جریحه دار بولنور . »

§

« العلماء مع العمل لهم كلام كالسك معطر الارواح ومروح الصدور و علماء السوء لهم كلام كالعود الدعس مکدر الحواس وممل الاستماع . »

« مقتضای علمنی اجرا ایدن علمانک سوزلری مشک اذفره بکزر ، مشام جانی تعظیر ایدر ، قلبه انشراح ویرر .
علمی یالکر لسباندنه اولان ارباب ریانک سوزلری ایسه چوروک عود آغاجی کییدر ، کدورت افکن قلب اولور ، دیکلینه ملال کتیرر . »

§

« العدل مدار الملك واساس صلاح العالم . »
« عدالت مدار دوام سلطنتدر ، انتظام احوال عالمک واسطه یکانه سیدر . »

§

« الحلم مصلح الامور ومورد السرور . »
« حلم حکیمانه اصلاح امور ایدر ، موجب سرور اولور . »

§

« راح اهل الولاہ دماء الدموع . »

« عاشقك آب آتشیني سرشك خونینیدر . »

§

« ارسال الرسل والطلوس مراسم اهل الوداد . »

« یکدیگره استفسار خاطر ایچون آدم کوندرمک، مکتوب

یازمق اهل محبتک عادت ممدوحه سیدر . »

§

« رواح الملاح رماح، احاح الملاح روح الارواح . »

« هجران دلبران قلوب عاشقانه اوکلمز یازهرلر آچار

سناندر . حین تلاقیده کی جفالری، استغفالری ایسه صفا

بخش جاندر . »

§

« الا روع مهلك الاورع . »

« بردابر مستثنی رهزن اهل تقوی اوله یلیز . »

§

کچن کون ترجمان حقیقت مطبعه سندن بکا تبلیغ

اولنان .... امضالی برورقه ده [استیضاحات ادبیه]

« الحاسد هلوع لاهکوع له . »

« حاسد بر مضطر بدرکه آرامی یوقدر . »

§

« الحسد رس صراط الاسلام ، لاهل الحسد دوام

الکمد . »

« حسد ، طریق اسلامده ایچنه دوشناری هلاک ایدر

برقویودر . ارباب حسدک غم واضطرابی دائمدر . »

§

« الطماع لساع لكاع . »

« طمعکار بی عار، انسانی عقرب کی صوقار بد کرداردر . »

§

« الطامع مملوك المطموع . »

« طامع طمع ایتدیکی شیئک اسیری اولور . »

§

« اهل الوداد لهم سكر مدام لا کأس له . »

« ارباب محبت بر بادة بی جام ایله مست بی آرام اولورلر . »

§

سرلوحه سیه ایراد ایدیلوب جوابلری ایستیلین فقر اتدن
مهمجه کوردکارمک بری شو مآله ایدی :

« کچنلرده شیخ وصفی افندیگ برنجی مکتوبنه یازمش
اولدیغکر جوابده شرق ادباسندن سوز آچدیغکر صرده
فیضیء هندی ایچون [ادیب خوارقما] تعیرینی قوللامش
ایدیگر . مشار الیهک ادیب اولدیغنده شبهه ایدلمز ایسهده
خوارقما لغنده برآز تردد اولنه بیلیر . فیضینک هانکی اثر
بی نظیرینه ، یاخود هانکی آثار فوق العاده سنه خارقه ویا
خوارق دیهلم که کندیسنی خارقه نما ، خوارقما کی صفات
میزه ایله توصیف صحیح اولسون ؟ »

« واقعا فیضینک :

ما اکر مکتوب نویسیم عیب ما مکن
درمیان راز مشتاقان قلم نامحرمت

بیتی کندیسنک برشاعر شیرین زبان اولدیغنه دلالت ایدر،
لکن سفینه الشعراده مذکور اولدینی اوزره فیضی طرفندن
سویلمش اولان :

دست وپا چند زنی عرض شهیدان بردی
یک زمان صبر کن ای کشته که قابل برود

بیته قارشی لسان عرفیء شیرازیدن صدور ایدن :

باکم ازکشته شدن نیست ازان می ترسم
که هنوزم رمقی ماند وقاتل برود

بیتی دخی اثبات ایده بیلیر که اقتدار ادبیجه عرفی فیضی یه
فائق و بناء علیه ادیب خوارقما توصیفنه آندن دهالاقتدر .
« شیخه یازدیغکر جواب مذکورده عرفیدن دخی بحث
ایدلمش اولدینی حالدیه بو توصیفی آندن دریغ ایدرهک ادباً
مادوننده بولنان فیضی یه احسان ایلش اولمکک وجهی نه در؟
نوهوسان ادبک استفاده سنی موجب اوله جغنی ظن
ایتدیکم جهتله فقره مذکوریه بوجه آتی جواب ویریورم :

§

فیضیء هندینک ماهیتنی اولیله ایکی بیتندن بالاستدلال
تعینه قالمشقی - تعظمه حمل اولنسون - مسعود خراباتینک
درجه شاعریتی معهود میخانه غزلنده کی :

اول قدر چاقدم که ترسازاد کانک عشقنه

برقه دوندم نشر انوار ایلدم میخانه ده

بیت مشهوریله آکلاشلمدی عد ایتمک قدر ناقص بر فکرده
بولمقدر .

برآدمک مجموع آثاری کوز اوکنه کتیر یله رک برر برر

سوزیلوب حاوی اولدقلری افکار ، اثبات ایتدکاری اقتدار

آکلا شملیدرکه هیئت مجموعه سنه نظراً او آدمک نه قوتده
بر صاحب فکر اولدیغی تعیننه جسارت اولنه بیلسون .
حضرت فیضینک آثاری شعردن عبارت دکلدرد . اک
بیوک شاعر لری دمبسته حیرت ایده جک نثر لری ده واردرد .
ایشته بالاده عرض ایلدیکم جمل حکمیہ استیضاحات
ادیبه صاحبینک بلکه عمرنده نامنی ایشتماش اولدیغی
[موارد الکلم] کتایندن آغشدرکه اسمی کبی سراسر
حروف غیر منقوطة ایله یازلمش ونقل ایتدیکم جمله لردن
آکلا شیله جنی اوزره برچوق حکم اخلاقیه [۱] و سیاسیہ
جمع ایش اولان بو کتاب غریب [۲] دخی اوفیضینک
مؤلفات خارقه پردازانه سندندر .

موارد الکلمدن کچدک ، فیضینک بر تفسیر شریفی
واردرکه نامی [سواطع الایهام] در . بودخی اسمی کبی
باشدن باشه نقطه سز حرف لره یازلمشدر .

انصاف اولنسون ، مفسرده مفسر کبی معجز دکلیدر ؟
بن یالکر بوتفسیره خارقه دکل ، خوارق دیرم . بعض
اقواله کوره قرآن حکیمک هراوچ آیتی بر مجزه عد اولندیغی

[۱] بزحه جائزدر .

[۲] کتبخانه کوشدرنده قلمش ، کیسه یوزینه باقیور ، غریب
دکلیدر ؟

کبی فیضینک ده هر اوچ آیتک تفسیری ایچون یازدیغی
جمله لر برخارقه عد اولنه مزمی ؟
فیضی کبی بویله خرد فرسا اثر لر وجوده کتیرمش
اولان برداهییه خوارقنا دینزه کیه دینه جک ؟
مشار الیه بر منظومه سنده :

زین دم گرمی که نهان میزنم
دمبدم آتش بجهان میزنم
سوختکان ازدم گرم خوشند
سرد دمان غافل ازین آتشد
آه که صاحب نفسان رفته آند
هیچ کسان مانده کسان رفته آند
دهر چوبا این همه کس بیکسست
همنفس من نفس من بسست

دیمشدرکه پک طوغریدر . بوراسنی استیضاحات ادبیہ
صاحبینک نظر دقتنه عرض ایلم .

شونی ده علاوه ایده می که : حیران کالی اولدیغیز
فیضی اگر عصر مزده بولنوبده کوندن کونه ترقی ایتکده
اولان علوم وفنون حاضره ایله اشتغال ایتسیدی یازه جنی
شیلر البته الده بولنان آثار جلیله سندن زیاده استفاده مزی

موجب اولوردی . بلکه اوزمان بویله نقطه سز کتابلر یازمغه
وقت بیله بوله مزدی .

ابن الفارض

مباهات عاشقانه

عاشقم . مظهر معجزات عشقم . وحیستان آیت افشان
لامکانیدن مهبط اعلائی قلبه - جاذبه قابلیتی تشریفاً -
آیت ناسخه عشق نازل اوله لی بدن اول کلن اصحاب وجدک
تابع وتالی اولدقلری آیت محبتی - اورته ده بنم کبی بر مجدد
وار ایکن دوام حکمی موافق حکمت اوله میه جنی جهتله -
نسخ ایدوب آنک یرینه کندی آتمی اقامه ایلدم . شمعی
حکم آنکدر . اکل عشاقم . حق حاکمیت بنمدر . برعاشق
نه قدر جذبه دار اولسه حدود حکمم خارچنده جولان
ایده من . دور پرفیضده بولنان بتون ارباب عشق سپاه
شورشینا همدرد . سپهدار عاشقان زمانم .

§

غرق عشقی ام که غرقست اندرین
عشقهای اولین و آخرین

§

مادام که امرالعاشقین بنم، هرمنتسب سودا شاهره
وفاده بکا اقتفا ایملیدر .

تا بعیندن اک زیاده توجه فیاضانه مه مظهر اولانلر بو
طریقک سالکی اولدقلری ایچون تصادف ایده جکلری
اعتراضات بیهوده یه قطعاً اهمیت و یرمیهرک بی پروا [ولا
یحافون لومه لائم .] زمرة فاضله سنه التحاق ایله بکا کرچکدن
اقتدا ایدنلردر .

خالقک ملامت غافلانه سندن اندیشه ایدن تا پختگان
طریقک بنمله معنی قطع مناسبت ایتمش اوله جقلری جهتله
بنده آنلردن تبرا ایلرم . بنمله همراه اولمق ایستین شرحجوی
عشق بنم کبی بی باک و چالاک اولملیدر .

نازکاترا سفر عشق حرامست حرام
آه ازین راه که دروی خطری نیست که نیست

§

فن اشرف عشقک یکانه معلمی یم . بندن تعلم ایدن
نفوس زکیه واصل رتبه جلاله اولورلر . عالمده عالمیت
درس عشقه مداومتله میسر اولور . علم حقیقی عشقدر .

انسان عاشق اولمدجه عالم اوله من . بوفندن بی نصیب
اولانلر جهل صرف ایچنده یاشارلر .

هرآنکه نیست درین کارخانه زنده بعشق
برونمرده بفتویء من نماز ککنید

§

بم بیلدیکم محبت صاحبی اعلا ایده ایده اقصای
مراتب عزته ایصال ایلر . محی تعزیرز ایده جک محبوبیدر .
عاشقک عزتی معشوقک عزتنه کوره اولور . نائل اجلال
عشق اولنی آرزو ایدن اولیه بر معشوق انتخاب ایتلیدرکه
منتسبلرینک قازانه جقلری شان سرمایه فخر عزیران
اولسون ، یوقسه سودیکنک سایه سوداسنده تعزز ایده مین
برآدمی [فبشرهم بعذاب الیم .] طرز متکمانه سنه اقتفاء
ذلتله تبشیر ایتلیدر .

بخط وخال کدایان مده خزینه دل
بدست شاه وشی ده که محترم دارد

§

برطاقم غنای صوری اصحابی واردرکه محتاجینه بذل
اموال و تقوود ایله اعلان جود ایدرلر . هر برینک قلبی
غنای حقیقی ایله برکنز لایفی اولان بزم عاشقلر ایسه اظهار

سخاده بشقه بریول طومتشلردر : بونلرک جود محمودی
معشوقلرینک قارشیسنده جان افشان اولمقدن عبارتدر .
او اغنیاده اثر خست کور یله بیلیر ، بو اصفیاده تصور بیله
اولنه من .

عیان شدی که بها چیست خاک پایش را
اگر حیات کرانمایه جاودان بودی

§

بونلر سرا پرده حقیقتک او محرمان پاکیزه وجدانیدرکه
کندیلرینه برسر تودیع ایدیله جک اولسه خزائن السرائر
اولان سینه لرنده صدر نامحرمة انتقالدن منز اولمق اوزره
کوشه کیر اولور قالیر ، [صدور الاحرار قبور الاسرار .]
سری ظاهر اولور .

جواهر بکنجینه داران سپار
ولی راز باخویشتن پاس دار

§

بونلر هجران جانان ایله تهدید ایدیله جک اولسه لر
هجراتی الک عظیم ، اک مدهش بر عذاب روحانی طانیسقلری
جهتله قورقورلندن جانلری تنلرندن آیریلیر ، اما قتله دعوت
اولسه لر بونی افتراق یاره نسبتله بیوک بر نعمت ، بلکه وسیله

مواصلت بيله جگړنندن برشوق شديد ايله قربانگاه عشقه
طوغری شتابان اولورلر .

از فراق تلخ ميکوني سخن
هر چه خواهی کن وليکن اين مکن
§

عمر افزای عاشقان اولان حياتم حتی ایچون بنجه
حقیقی عاشق ایشته بونلردر! عشق جدی بونلرده تجلی
الیشدر . بوروشده اولیان مدعیان عشق عندمده هزل
بی مال ايله اشتغال ايدر برطاقم ارباب قیل و قالدر .

بامدعی مکویید اسرار عشق ومستی
تابیخبر بمررد در درد خود پرستی

معارف اسلامیه ايله آرزوچوق معارفه سی اولانلرجه
معلوم بولندیفی ومقدما نشر ایتدیکم [اعجاز قرآن] مقاله .
سنده دخی سوزی کچدیکی اوزره حضرت فخرالدین رازی
حقایق اسلامیه بی مخالفینه قارشى براهین باهره ايله اثبات
ایده رک بحق یاوران دین مبین زمره جلیله سنه ملحق اولان
اکابر کلامیوندن بولنغله آثار عالیة حکیمانه سی دائماً مد
ارباب ایمان اولمق شانلی محافظه ایلر .

از جمله بر مسیحی ايله آره لرنده جریان ایدن مباحثه
دینیہ بی حاکی اوله رق [مفاتیح الغیب] ده تصادف ایتدیکم
بر مقاله غالبانه سی احمد مدحت افندی حضرت لرینک [مدافعه]
و [مدافعه یه مقابله ومقابله یه مدافعه] سرلوحه لری آلتنده
نشر ایلدکلری بی نظیر اثر لر دخی میدانده اولدینی حلاله
اهل حق نرندده قیمتدن دوشه جک شیلردن اولدیغندن
مباحثه مذکورده نک بروجه آتی ترجمه سنه صرف ایتدیکم
زمانی هدر ایتدم ظن ایدرم .

فخر رازینک بر مسیحی ايله

مباحثه سی

مشار ایه سورة آل عمرانده واقع [مباحثه] آیتی
تفسیر ایتدیکی صروده دیورکه :

« خوارزمده ایدم . شهره ، تابع اولدینی مذهبده
تحقیق وتعمق اربابندن بولندیغنی ادعا ایدر بر مسیحی کلدیکی
بکا خبر ویردیلمر . قالدقم یانته کیتدم . سولشمکه باشلادق .
« حضرت محمدک نبوته دلیل نه در ؟ » دیدی ، بندن
شو جوابی آلدی :

« موسادن ، عیساندن وسائر انبیادن » علیهم السلام »

خوارق ظهوری منقول اولدینی کبی حضرت محمدک دخی بر طاقم خارقه لراظهار ایلدیکی نقل اولنور . بو منقولات تواتر درجه سنده در . تواترک اثبات مدعاده درکار اولان حکمی نزد مزده مردود اولسون، مقبول اولسون، « معجزه یدنده ظاهر اولدینی ذاتک دعوی نبوتده صادق اولدیغنه دلالت ایتمز . » دیه جک اولور ایسه ک حضرت محمد کبی سائر پیغمبرانک دخی بطلان نبوتارینه حکم ایتمه من لازم کلیر . یوق، حکم تواتری اعتراف ایله معجزه نک صدق دعوایه دلالتی دخی تصدیق ایلا ایسه ک حضرت محمددن معجزه ظهوری متواتر اولدیغنه منی نبوتنه بالضروره ایمان ایدرز . بشقه درلو اوله من . زیرا دلیلک ثبوتی حالنده مدلولک ده ثبوتی چاره سزدر .

« مسیحی دیدی که :

« بن حضرت عیسی حقنده « پیغمبردر » دمیورم .

« آهدر » دیورم .

« بن شویله مقابله ایتم :

« سنک کبی نبوتدن بحث ایده جک اولانرا اولا الهی

بیلیدرلر . بو بایده سویلیدیکنک سوز ایسه باطلدر ، زیرا آله واجب الوجود بر موجوددرکه جسم ، متخیز و عرض اولماسی واجبدر . عیسی ایسه بر شخص بشری جسمانیدن

عبارتدرکه یوق ایکن وار اولدی وسزک قولکره کوره قتل اولندی . اول امرده علی العاده طفل ایدی ، صکره بیودی ، بر جوان اولدی . یردی ، ایچردی ، سوز سو- یلردی ، یاتاردی ، قانقاردی ، او یوردی ، او یانیردی . حال بوکه بداهه ثابت اولدینی اوزره محدث اولان برشی قدیم ، ممکن اولان برشی واجب ، متغیر اولان برشی دائم اوله من .

« تحت اعترافکرده اولدینی اوزره عیسی قرار و اختفایه سعی ایتمدیکی حالده یهود طرفندن طویلوب صلب اولمش و بو ائسایده تأثرات شدیدله اظهار ایتمشدر . بیله منم که اعتقادکر وجه ایله آله اولدینی ، یاخود آله ویا جزء آله آکا حلول ایشل بولندیکی حالده نیچون مهاجرلیدن نفسنی وقایه ایدوب آنلری بالکلیه محو ایتماش ! نیچون ائشای ابتلاده اظهار تألم ایشل ! خصوصیه نیچون او یهودیلرک اللرندن قاچوب کیزلنه جک یر آرامش طورمش ! بویله بداهه بطلاننه حکم اولنه جق شیلرک صحتنه قائل اولوب ده بونی بر اهمیتله بحثه قاتانلرک عقلنه شاشارم ! »

« اوچ درلو سوز کر وار :

« عیسانک شخص جسمانیسی آهدر ، » دیورسکر .

بو ، باطلدر . اگر آله عالم او جسمدن عبارت اولسیدی سزک

اعتقاد کرده قتل اولادینی وقت آله عالم قتل اولشمس دیمک
اوله جغندن آندن صکره عالم الهسز نصل یاشایه بیلیردی ؟
یهودیلر خلقک اک ذلیلی اولدقلری حالده بونلرک غلبه
کامله سیله مقتول اولان الهک شوکال عجز وابتدالی ایسه
آریجه شایان دقتدر !

— « آله ، عیسایه بالکلیه حلول ایتمشدر .
دیورسکر . بوده باطلدر ، زیرا جسم و عرض اولیان
الهک بر جسمه حلولی ممتنعدر . آله جسم اولدینی تقدیرده
آنک جسم آخره حلولی جسمین اجزاسنک یکدیگرله
اختلاطندن عبارت اولورکه بوده اجزای الهک تفرقی
ایجاب ایدر . اوله متفرق الهمی اولور ؟ آله عرض
اولدینی تقدیرده دخی محله احتیاجی لازم کلیر . غیره
محتاج اولان شی ایسه آله اوله مز . »

— « آله ، عیسایه بالجزئییه حلول ایتمشدر .
دیورسکر . بوده باطلدر ، زیرا اگر حلول ایدن جزء ،
الهیتده معتبر ایسه انفصالی حالده الهه نقصان عارض
اولمق اقتضا ایدر . معتبر دکل ایسه او جزئک اجزای
الهدن اولماسی لازم کلیر . »

« برده عیسانک جناب حقه عبادتله اشتغاله پک زیاده

رغبتی اولدینی متواتردر . اگر عیسی آله اولسیدی بو اشتغال
مستحیل اولوردی ، زیرا آله نفسنه عبادت ایده مز .
« ایشته بو صایدیغم براهین اقوال نصارانک بطلانی
کال وضوح ایله اثبات ایلر . »

« بو ایضا حندن صکره مسیحی یه دیدم که :
« سن ده سویله باقهلم ! عیسانک آله اولدیغی نهدن
آکلادک ؟ »

« شو جوابی ویردی :
« کندیسنده احیاء موتی ، ابراء اکمه و ابرص کبی
آنحقی قدرت آله ایله حصوله کله بیله جک عجائب ظهور
ایتمندن ! »

« بنده شویله مقابله ایتدم :
« عدم دلیلدن عدم مدلول لازم کلیه جکنی تسلیم
ایدرمیسین ؟ ایتزمیسین ؟ اگر تسلیم ایتیه جک اولور
ایسهک » ازله بو عالم یوق ایدی ، دیر دیمز یننه ازله
صانعک وجودینی نفی ایتمش اولورسین . تسلیم ایتدیکنک
حالده سویله جکمی دیکله مایسین : مادام که الهک
عیسایه خلونئی تجویز ایدیورسین ، بکا وسائر حیواناته ، حتی
نباتات وجماداته حلول ایتدیکنی نهدن بیلورسین ؟
« دیدی که :

« بونده کی فرق ظاهر در . آلهک عیسیاه حلوانه حکم ایدیشم کندیشنک دیدیکم وجه ایله مظهر عجائب اولسندندر، او یله معجزات سنده ، بنده ظهور ایتیمور . بوندن بیلنیرکه عیساده تحقیقی ادعا ایتدیکم حلول بزده مفقوددر . »
« دیدم که :

« عدم دلیلدن عدم مدلول لازم کلز، نه دیمک اولدینی آ کلامدیفک آ کلاشیلور . عیساده بو خوارقک ظهوری آلهک آ کا حلول ایتدیکنه دلیل ایسه بزده عدم ظهوری بزه حلول ایتدیکنه نه دن دلالت ایتسون؟ حلول آله متحقق اولدینی خالده دلیلک ظهور ایتامسی نیچون جائز دکل؟ هر حلول ایتدیکی جسمدن خوارق اظهارینه آلهک بر مجبوری و ارمیدر؟ »

« عدم دلیلدن عدم مدلول لازم کلیه جکی ثابت اولنجه بندن، سندن خوارق ظهور ایتامسی آلهک بکاده، سکاده حلول ایتلامش اولسنه دلیل اوله میسه جنی تبین ایدر . بو حالده کوپکه، کدی به، فارویه دخی آلهک حاوی ایچون هیچ بر مانع قالز . بر مذهب که جناب حقک بو کبی شیلره حاوی تجویزه مدار اولور ، آندن دهها بایانغی مذهبی بولنه بیلیر؟ »

« عصایی اژدره تحویل ایتک اولونی دیرلتمکدن عقله

دها بعیددر . زیرا میت ایله حی بیننده کی مشاکله عصا ایله اژدر آرهننده کی مشاکله دن زیاده در . مادام که عصایی اژدره تحویل خارقه سی حضرت موسانک آله ویا ابن آله اولسنی ایجاب ایتیمور، احیاء موتی مجزوسی حضرت عیسانک آلهیتنه ویا شو یله بویله اولسنه نه دن لزوم کوستریبور؟ »

« بن سوزی بودرجه یه کتیرنجه مباحم بر دیه جک بوله مدی ، سکوت عاجزانه ایله مقابله یه مجبور اولدی قالدی . »

امام غزالی

آفات مناظره [*]

مناظره اظهار حق مقصدیله ایدلیوبده مجرد جریان ایدن مباحثه ده غلبه قازانه رق اظهار فضل ایتک، عالمه قارشی شارلاتانلق کوستره رک جناب قلوب ایتک کبی منا - ظره دن مقصود اولان نتیجه نافعنه نک بالکلیه خلافسنده

[*] احیاء علومدن خلاصه .

برطاقم مقاصد خودپرستانه‌ی مبنی ایدیاپرسه اخلاق مذموم
مه‌نك منبعی عد اولئحق لازم کلیر .

بو یولده ایدیان مناظره‌نك كبر، عجب، حسد کبی
فواحش باطنیه نسبتی شرب شرابك زنا، سرقت، قتل
کبی فواحش ظاهریه نسبتی آ کدیرر .

شرب شراب ایله فواحش سائره‌ی ارتکاب آره‌سنده
تخیر ایدیلن آدم اول امرده سائر قبایحه نسبتله نوش باده‌ی
استصغار و اختیار ایلدیکی حالدده مؤخرأ سرخوشلق حالیه
قبایح سائره‌ی ده برر برر لابلایانه ارتکاب ایتدیکی کبی او یله
فصاحتفر و شلقله شان قازانلق ایچون مناظره ایدن آدم دخی
حسیات مذمومه‌سنك هیجانیه خبائت نفسانیه‌سنی زمان
زمان اظهار ایدر طورر .

بودرلو مناظره‌نك انسانده تحریک ایلدیکی باشلیجه
فواحش باطنه‌دن برنجیسی « حسد » در .

قارشیدنی مباحثه‌لرده کاه غالب، کاه مغلوب اوله‌جنی
بدیهی بولنان او یله بر مناظر سامعین طرفندن بعضاً کندی
سوزلری شایان ثنا کورلدیکی حالدده بعضاً دخی خصمی
اولان مباحثک بر حقیقت آشنا اوللق اوزره تلقی ایلدیکی
کوردکجه وقارشیسنده علم ونظر جهتیله کندیسندن اقوی

آدملردخی بولندیغنی آ کلادقجه حسدن خالی قاله بیلیرمی؟
ایکنجیسی « تکبر » در .

اوقیبیلدن اولان مناظرین، خلقه عظمت صاتمق
هوسندن بردرلو آزاده اوله‌مز لر، هر یرده هر کسه تفوق
ایتمک آرزوسنده بولنور لر .

مثلا بر مجلسه داخل اوله‌جقلمی وقت اك اوکده
اوله‌رق کیرمک و اوطوره‌جقلمی زمان صدر مجلسده
اوطورمق ایستر لر .

مقتضای طبیعت اوله‌رق ناچار اظهار ایتمکده اولدقلمی
شو حاللرک تکبردن نشأت ایده‌بیله‌جکی کندیلرینه افاده
ایدیله‌جک اولسه همان اظهار انفعال ایله « مؤمن هیچ بر
وقته نفسی اذلال ایتمکله مأموردر . علمک شرفی محا .
فظه ایتمک ایسه هر یرده واجبدر . » کبی سفسطه‌لرده
بولنور لر .

حال بوکه ستر قباحت ایچون صفات ممدوحه‌دن اولان
تواضعی بویله سوزلرله تذلل صورتنده کوستررک وصفات
مقدوحه‌دن بولنان تکبره عزت نفس سوسی و یره‌رک خلقی
اضلاله چاشمق نه بیوک مناسبسنلک اولدیغنی دوشونمز لر!
ذاتاً « حکمت » کبی، « علم » کبی حقیقتلرینه وصول
اخلاقجه مکملیه توقف ایدن اسملرک دخی معنای

حقیقیلرندن زهول ایله بونلرک مؤدلرینی کندی ایشلرینه یارایه جق صورته کوسترمه چالشق او مقوله دن اولان خود فروشان روز کارک مدار استفاده عد ایده کدکاری سوء استعمالات جمله سندن دکلیدر ؟

او چنجیسی « کین » در .

هیچ بر مناظر حق ناشناس کورمدک که اثنای مباحثه ده خصمی طرفندن ایراد اولنان سوزلره قارشى سرجنبان تصدیق اولدقاری حالده کندی سویلدیکی سوزلرک مقارن حق اولدیغنی ایما ایدنلر حقنده اضممار کین ایتمامک مزیتنی حائر بولنسون !

بوکینی اظهار ایتمامک ایچون بر غیرت منافقانه کوسترمه چالشسه بیله یورکنده کی افکارک از چوق ترشخی بردرلو منعه قادر اوله من .

مناظر مسالککنده دوام ایتدکجه حقارنده اضممار غیظ ایتمه کجبله مجبور اوله جنی آدملره تصادفدن خالی قالمز ، زیرا بر مجاسده خصمنه قارشى کندیسنک ایراد ایلدیکی سوزلرک کافه مستمین طرفندن ترجیح واستحسان اولغمی تمکن دکدر . البته خصمنک اقوالی مرجح و مستحسن گورنلر دخی بولنور . بو حالده مناظرک کیندارلق بلاسندن آزاده بولغمی امکانده میدر ؟

حتی اثنای مباحثه ده خصمی طرفندن سوزینه پکده اهمیت ویرلما مکده اولدیغنی حس ایده جک اولسه آنک حقنده عمری اولدقجه محافظه کین ایتمه کجبله مجبور بولنور . درنجیسی « غیبت » در .

مناظر خصمندن ایشدیکی سوزلری شوراده بوراده حکایه ایده رک آنی ذم ایلکدن کندینی منع ایتک اقتدارینه مالک دکدر .

بو باده التزام ایده بیله جکی انسانیتک غایتی خصمندن حکایه لساندن صادر اوله جق کلماتک ایچنه یالان قاتمامسندن عبارت اولور .

تقوهات واقعه سنک غیبت عد اولغمی خصمی غیابنده آکا اسناداً ارتکاب کذب ایتمامسنه وابسته اولدیغندن اگر حکایاتک آرسنه بر طاقده یالان علاوه ایده جک اولورسه غیبتکارلغه ضمیمه رذیله بهتانی دخی ارتکاب ایتمش اوله جنی - غیبتله بهتانی فرقی بیلنلره کوره - ایضا حدن مستغیدر . مناظر غیبتکو کندیسندن اعراض ایله خصمنک سوزینی طوغری اولق اوزره قبوله جسارت ایدنلری تهجیل و تحمیق ایتمه کجبله دخی قناعت ایده میهرک آنلرک حقنده آنجق اراده یاقیشه بیله جک بر طاق تعرضاتده بولنق درجه لریده پرده بیرونلق کوستر مکدن ده حیا ایتمز .

بشنجیسی « تزکیه نفس » در .
 « خودستایی » دیمک اولان تزکیه نفس دخی منہیاتدن
 اولمغله حقیقته موافق بولنسه ده مقبول اوله مز .
 کندیسنه « چرکین کورینن طوغری سوزهانکیسیدر؟ »
 سؤالی ایراد اولنان بر حکیم « انسانک نفسنی ثنا یولنده
 سویلدیکی سوزدر . « جوانی ویرمشدر .
 مناظر قوه علمیه سی سایه سنده خصمانه دایما غلبه
 ایده جکنی بیان ایله تمدحه فالقشدینی صروده « بن متقنم ،
 متبحرم . بویله اهمیتسز مسئله لری حل و ایضاح اتمک
 بو وسعت معلومات ایله بنم ایچون ایشدن بیله دکلدیر . «
 یوللو کلمات فخورانه ایراد اتمدکجه مستریح اوله مز .
 بوندن مقصدی ایسه شارلاناقله ترویج مدعا ایده
 ایده خالقک نظرنده مهم بر موقع طوته رق ایشنی یوریدوب
 کیتمکدر .

آلتنجیسی « تجسس » در .

مناظر کندیسایله مباحثه ایده بیله جک اولان آدم لریک
 احوال واسرارینی تجسس و تحقیقه چالشمقدن واز کچه مز .
 حتی بولندینی شهره کندیسایله معارض اوله بیله جک
 بر آدمک کلدیکنی خبر آیر آلز آنک نه سی وار، نه سی یوق،
 آ کلامغه چالشمق برنجی ایشی اولور .

بر کون اولوب ده کندیسایله مباحث اوله بیله جک لری
 ملاحظه ایتدیکی ذواتک مدار تعریض اوله بیله جک احوالی ،
 عیوبنی ممکن اولدینی قدر اطراف ایله اوکرنیر .
 بو جهت زیاذه اهمیت ویریشی بولردن بریسایله بحثه
 طو تشبیه او باده کی تحقیقاتنی میدانه قویه رق بی چاره بی
 تزییل و تنجیل اتمکدر .

خصنک عیوب نفسانیه سندن بشقه وجود جه دخی
 بعض کونه معیوبیتی اولدینی کشف ایده بیان مناظر
 سوینیر ، زیرا اثنای مباحثه ده بو قیلدن اولان عیبلرینی
 دخی ایماء و یا تصریحاً خصنک یوزینه اورمق یوزسزلکنی ده
 بشقه جه بر مدار غلبه عد ایدر .

بر مناظر ایچون خصنک هر درلو احوال خصوصیه -
 سندن بحث اتمک بتون بتون صدک خارچنده اولدینی
 حالده غریبدرکه تعداد عیوب خصم ایله اشتغال ایدن
 ارباب مناظره نك شورذالتی بر نوع ظرافته حمل ایلیه رک
 بو یولده سویلکدن چکنمکلری چرکین چرکین لاقیردی لری
 لطائف مباحثانه دن عد ایدن لریک چوق بولور .

یدنجیسی « خالقک کدریله فرحلامق ، فرحیله
 کدرلنمک » در .

اخوانی حقنده نفسی ایچون ایتدیکی شیئی ایسته مک

وبالعكس نفسی ایچون ایسته مدیکی شیئی ایسته مامک فضیلتنه مالک اولمیان آدمک اخلاق حمیده دن بعید بولنه جغنی بیلدیکی حالده اظهار فضل ایله مباحات دردینه دوشمش بولنان مناظر علماً، نظراً کندیسنه نظیر اولان بر دیگرینک دوچار آلام اولسندن البته مسرور اولور.

بونلرک آره لرنده کور یله جک تباغض هر برینه « اورتاق » تعبیر اولنان و یالکز بزوج صاحبه سی اولان ایکی قادینک یکدیگر حقنده محافظه ایتدکلری عداوت قیلندن اولور. اورتاقلردن بری دیگرینی اوز اقدن کورنجه کمال تأثرندن نصل بکزی آتار، وجودی تتره مکه باشلارسه بر مناظر دخی رقیبنی کوردیکی زمان شیطان و یا خود بیر تیجی بر حیوانه تصادف ایتمش کی فوق العاده مضطرب و متغیر و « بینهم داء الضرائر » مثلنی مخطر اولور.

شو حالده بر کره زمانزده کی علمانک حالنه باقلسون! برده علمای اسلافک حالی دوشونلسون!

اولدن ملتک ارباب دانشی آره سننده جاری اولان بی غرضانه استیناس، مؤاخات، تناصر کی فضائل انسانیه شمعی نروده!

حضرت امام شافعی « ارباب عقل آره سننده اک قوتلی رابطه علمدر. » دیور. بیله مم که بوکون بینلرنده اک قوتلی

قاطعہ علم اولان برطاقم تعلیمویان زمان نصل مذهب شافعی به انتساب ادعاسنده بولنه بیلیورلر!

بونلرک آره سننده حضرت امامک دیدیکی رابطه دن اثر کورلیدیکی وارمیدر؟

هیئات! ...

سکزنجیسی « نفاق » در.

بر مناظر مثلاً بولده خصنه تصادف ایتدیکی وقت آکا لساناً اظهار شوق و محبت و بعض احوال و افعالی استخسانه مبادرت ایدر. حال بوکه او سوزلرک صرف کذب و نفاق اولدیغنی سویلین ده بیایر، دیکلین ده!

دیمک اولورکه بونلرک قلبلری متباغض اولدینی حالده یالکز لسانلری متودد بولنیور. « قلبلرنده اولمیان شیئی لسانلریله سویلرلر. » مآئنده اولان آیت جلیله دن دخی استفاده اولندیغنی وجه ایله نفاق ده ایسته بوندن عبارتدر.

« انسانلر تحصیل علم ایتدکلری حالده تارک عمل اولورلر و یالکز لساناً سویشوب قلباً متباغض بولنه رق بینلرنده تقاطع ارحامی تجویز ایدرلرسه سزای لعنت اولورلر. جناب حق آنلری سامعه دن، باصره دن محروم ایلر. » مفهومنده بر حدیث شریف واردر، بونی « حسن » روایت ایدر.

زمانمزده کی احوالی مشاهده اید نلرجه بوروایتک
حقتنده ذره قدر شبهه قالمیور .

طقوزنجیسی « قبول حقدن استنکاف » در .

مناظر حرص اشتهار و افخار ایله بدرجهیه و اررکه
نظرنده اک مبعوض شی خصمتک لساندن کلام حق صدور
ایتمسی اولور .

خصمی حق برسوز سویلدیکی زمان آنی قبول ایتمک
شویله طورسون ، اولانجه قوت باطل پسندانسه سیله ابطاله
چالیشیر . [۱]

بومقوله آدمارده ممارات عادات طبیعییه حکمنه کیرمشدر .
کندیلرینه نصل سوز سویلنیرسه سویانسون ، طییعتلرندن
همان اعتراض جوش ایدر . اک جلی بدیهیاته قارششی دخی
معترض بولمق بونلرده نظر استغراب ایله کوریله جک
حالردن دکدر .

اوننجیسی « ریا » در .

[۱] بوراده ضیا پاشا مرحومک ظفر نامه ده کی :

اولیه برجرزه نطقده وار کیم ایلر
خصمتک حق دخی اولسه انده ابطال

بیتمی خاطرلره کلیر .

ریا برداء عضالدرکه مبتلاسنی اکبر کبائری ارتکابه
قدر سوق ایدر .

مناظرک مقصد اصلیمی خلقک حسن توجهنی قازانوب
هرکی حقتنده ثناخوان ایتمکدن عبارت اولمغله بومقصدک
حصولی ایچون ارتکاب ایتمیه جکی سیئات ریاکارانه اوله مز .
ایشته شو تعداد ایلدیکمز اون خصلت ، مناظردهدن
متولد اولان فواحش باطنهک امهاتندندر .

واقعا انای مناظردهده خصمی دوکوب سوکمک و آکا
متعلق اولان آدملر حقتنده آغزینه کانی سوتلک کبی
رذالتلری ارتکاب ایدن مباحثلرده واردر ، فقط بونلر
بین الناس حائر اعتبار اولان طاقندن دکدرلر ، راست کله
شونکله بونکله مجادله ایدرلر .

بیان ایلدیکمز اون خصلتله متصف ومسلک مناظردهده
تابتقدم اولانلر ایسه هرکسندن احترام کورر ، اکبر و علمادن
کچنیر شیلردر .

بو اون خصلتندن بر طاقم خصال مذمومه ده تشعب
ایدرسهده سوزی اوزاتمقدن احترازا آنلره دائر ایضاحات
اعطاسندن صرف نظر ایلدک .

علم دیدیکمز شی انسانی یا هلاک ابدییه دوچار ویاخود

حیات جاودان ایله بختیار ایلر ، بناءً علیه مطلقاً علم
مدوح اوله مز . [۱]

حقیقه مسعود او آدمدرکه تحصیل ایتدیکی علم نافعک
لوجه الله نشریله بی نوعنی مستفید ایتمهک چالیشیر .
عالم اوچ درلو اولور :

برنجیسی مقتضای طبیعتی اوله رق خلقی سوء اخلاق
جهته سوق ایدندرکه بوهم کندینی ؛ هم خلقی اهلاک ایلر .
ایکنجیسی کندی حسن الخلق اولدینی خالده خلقده
حسن اخلاق تعلیمیله اشتغال ایدندرکه بوهم کندینی ، هم
خلقی اسعاد ایلر .

اوچنجیسی کندی سیء الخلق اولدینی خالده خلقی
حسن اخلاق ایله اتصافه ترغیب ایدندرکه بوکندینی اهلاک
وخلقی اسعاد ایلر .

ای عالم ! دقت ایدیورمیسین ؟ عجباً بو اوچ قسمک
هانکیسنده داخلسین !

ای جاهل ! کوزیکی آچیورمیسین ؟ عجباً بو اوچ
قسمک هانکیسنده داخل اولان عالمردن استفادیه
چالیشیورسین ! »

[۱] حضرت مولاناده شوپله دیر :

بدکهر را علم و فن آموختن
دادن تیغی بدست راهزن

لاحقه

ملت بیضامزک اک بیوک اخلاق معلمردن اولدینی
آثار باقیه سنک شهادتیله ثابت بولنان حضرت حجة الاسلام
احیاء علومندن خلاصه ترجمه ایتدی کمز شومقاله عارفانه سنده
آفات مناظره بی بیلدردیکی خالده ینه کتاب مذکورک دیگر
بر مقاله سنده مناظره مشروعه نک نه یولده اولمسی لازم
کله چکنی دخی کوستر مشدر .

بو مقاله ده « طلب حق مقصدیله تعاون » اساسی
اوزرینه مبنی اولان مناظره نک اصحاب واسلاف کرام
آره سنده صورت جریانی اجمالاً بیان ایلدکن صکره :

— نه صفتده بولنان آدم مناظره ایده بیلیر .

— کیمکله نصل مسئله اوزرینه مناظره ایدیلیر .

— زرده ، نه وقت مناظره ایتلی .

— مناظره دن مقصد نه اولمی .

کبی نقطه لر اوزرینه تفصیلات ویرمشدر .

غزالی کبی ا کا بر امتک رأی صائبه کوره صحت
مناظره نک شرط اعظمی طرفینک اظهار حقدن بشقه بر
مقصدی اولماسیدر .

بو شرطه رعایت ایدن مناظرین اورته ده کی مسئله ده حق

نه ايسه آنك ظهورى حالنده حسن قبولندن البته استنكاف ايتمه جكلىرىدن بيوكلىرىنى اترينه اقتفا شرفنى قازانيرلر .

كوچكلك بعض مسائلده خطا ايتمك دكل ، ولو اك كوچك بر آدمك معرفتيله اولسون ، ميدانه چيقان حقي قبول ايتماكدور .

بيوكلك حقي ابطال ايدمه جك قدرته مالك اولمق دكل ، هر كيمك يندمه ظاهر اولورسه اولسون ، حقي قبول ايتماكدور .

اثنای خطبه ده على ملا الناس كنديسنه اخطار حق ايله انتباه و یرن برقادينك سوزى حضرت عمر طرفندن « برقادين اصابت ايتدى . برارك خطاده بولندى . » اعتراف منصفانه سيله مظهر حسن قبول ايدليكى مشهوردر . غزالى صحت مناظره نك شرائطى تعداد ايدليكى صروده ديورمه :

— بر مناظر طلب حق خصوصنده غائب اولمش قيمتدار بر شيعنى آرايان آدم كى حركت ايتمايدور . اويله بر آدم غائبى آرامده كنديسنه معاونت ايدن ذاتى خصم دكل ، معين طانير . غائب آنك سايه سنده بولنورسه بر چوقده تشكر ايدور . «

— طالب حق دخى مطلوبنك كندى النده ظهور

ايتيوبده رفيقنك يندمه ظاهر اولسندن ممنون اولماق شويله طورسون ، رفيق طرفندن مظهر اولدينى معاونتك شكرينى دخى ايفايه مسارعت ايتمايدور . « غزالينك بو مجتده بردلنشين سوزى دها واركه شو مآلدهدر :

— انسان اول امرده وجدانيه بالمنظره حقي ميدانه چيقارملى ده بشقه لريله مناظره يه صكره قالقشيملى . «

مشار اليهك « آفات مناظره » مقاله سنده بيان ايدليكى احوالك زمانمزده جريان ايتماكدور اولان مناظره لره تطبيقى يك قولاي اولمله برابر بو بابه بدرجه يه قدر اولسون تصحيح افكاره مدار اوله جفندن بو مشغوليتى ده شمديلك ارباب مطالعه يه بخش ايدور .

ای خردمند اگر تو میخواهی
که دلی یابی از جهان خرم
پند چارم کزین که آن حرفیست
کاندرو هست خرمی مدغم

ترجمه

نیك و بد احوالته واقف اولدینگ برحکیم بکا شو
سوزلری سوتلش ایدی :
شاهان عجمك اعظمی اولان نوشیروان درت حکمت
سوتلشدرکه شونلردر :
۱ — ثروت صاحبی اولیان آدمک اموری مطلوبی
وجه ایله حصولپذیر اوله من .
۲ — زوجه سی اولیان کیسه نك هیچ برزمانی خوشلقله
کچمز .
۳ — اولادی اولیان آدمک سلاله سی منقطع اولور .
۴ — ثروتی، زوجه سی، اولادی اولیان کیسه نك
غمی ده اولمز .
عاقل ! اگر مسرورالفؤاد اوله رق یاشامق ایسترسه ک
شو حکمتلرک دردنجیسیله عامل اول . اوله یاشایش آنجق
بو حکمتی دستورالعمل طومتقله میسر اوله بیلیر .

ابن مین

قطعه

فیلسوفی که من در اسرارش
بید و نیک بودمی محرم
گفت پندی سه چار فرمودست
شاه کسری سر ملوک عجم
اولین آن که هر که مالش نیست
نیست کارش بکام در عالم
دومین آن کسی که جفتش نیست
باخوشی نیست یک زمان همدم
سیومین آنکه نیست فرزندش
نیست نسلش هیچ روح محکم
چارمین آن که هر که این هر سه
نیستش نیستش بکیتی غم

ملاحظه

فیلسوفك نوشیروان لساندن نقل ایلدیکی شو حکمتلرک
دردینی ده طوغری اولق اوزره قبول ایده جگمی یز؟

برسوزی بر فیلسوف سولش ، آدینه ده (حکمت)
دیمش اولقله هان قبول ایلمسی هیچ بروقده لازم کلامشدر .
واقعا معقول اولمیان برسوزک عین حکمت اولق اوزره
عقلایه جبراً قبول ایترلدیکی وقتلرده اولمشدر ، آنجق بزم
دیدیکمز قبول ، قبول ضروری دکل ، قبول وجدانیدر ،
بناءً علیه فقره سابقه من حقیقت محضه در .

وجدانه متعلق شیرده انسان اوقدر حریته مالکدرکه
خارجده آکا تشیه اولغنه صالح هیچ بر حریت تصور
اولنه من . دنیا ده وجداندن بشقه حر مطلق یوقدر . اما
ایشک ایچنه قوه جبرییه قاریشیرسه اوقت وجدان نامی
لسانه دخی آنه من . لازم کلیرسه قوه جبرییه نك کوستردیکی
شی ظاهره قبول اولنور ، حال بوکه وجدان ینه کندی
ایشیله مشغول بولنور .

وجدان عاقلده بولنور . عاقلک رد وقبولی ایسه محاکمه
ایله اولور . فیلسوفك کوستردیکی حکمتلر دخی محاکمه ایله
رد ویاقبول اولغلیدر .

برنجی حکمت اولان : « ثروت صاحبی اولمیان آدمک
اموری مطلوبی وجه ایله حصولیدیر اوله من . » فقره سنی
تدقیقی ایتردی کمز حالده حقیقته موافق بولورز ، چونکه
ثروتک ادنی درجه سی کیسه یه محتاج اولمیه جق قدر نقد
ومال صاحبی بولنق اولدیغنه کوره ثروتی اولمیان آدم البته
بشقه سنه محتاج بولنور . احتیاج ایچنده ایسه استحصال
آمالک یولی بولنه من .

بر محتاج بالفرض معاونت احبا ایله نائل امل اولسه بیله
بونائلیت مطلوبی وجه ایله اولمش صایله من ، زیرا آنک
مطلوبی آنجق کندی اقتداری سایه سننده نائل امل
اولمقدر . هیچ بر انسان یوقدرکه بر آرزوسنه کندی اقتداریله
نائل اولنق بشقه سنک معاونتیله نائل اولغه ترجیح ایتیه جک
قدر دون همت بولنسون .

ایکنجی حکمت اولان : « زوجه سی اولمیان کیسه نك
هیچ بر زمانی خوشاقله کچمز . » فقره سی خیلی سوز کوتورر .
بر زمانی خوش کچیرمک مطلقا صاحب زوجه اولغه
توقف ایتیه جکندن سائر اسباب سعاده مالک اولان ارباب
تجرده کورلدیکی اوزره بر آدمک زوجه سی اولمدینی
حالده دخی بختیارانه زمانلر کچیره بیله جکی جای تردد
دکلدر .

زوجه صاحبك بهره مند مسعوديت اوله بيلسي ايسه
زوجه سي هر جهتله مشربنه موافق بريار جان اولمقاه
مشروط بولمق طبيعيدير ، زيرا مناسبتر بر زوجه سي اولان
آدمك هر زماني خوشلقه كچيرمسي شويله طورسون ،
خوشلق ديدكلري شيدك هيچ بر زمانده يوزيني كورده ميه جكي
اسيرزن اوله رق ياشايانلرك احوالنه واقف بولنانلرجه
معلومدر .

زوجه نك او يغونسز اولسي احتمالنه كوره شو فقره
« زوجه سي اولان كيسه نك هيچ بر زماني خوشلقه كچمز . »
صورتنه تحويل اولنورسه تام بر حكمت اولمش اولور .
بو حالده زوجه ند اخلاقنك دنيايه بر قير كچيرديكي
گنديسنه تبشير صورتنده خبر و يرلديكي زمان اوجه اولان
راحتسزلكنك تزاید ایده جگنی مجزوماتدن بيلهرك :

مرا بزادن دختر چه خرمی باشد
که کاش مادر من هم زادی از مادر

ديه كنديسنك دخي دنيايه كلش اولمسندن پشيمانلق كوسترن
بي چاره شاعره البته حق و ير يير .
مع مافيه قابل انكار دكلدرکه هر حالي طبعه موافق
بر زوجه ايله برلكده عمر كچيرش دخي انسانك نائل اوله -
بيله جكي سعادتلك اك بيوكلرندندر .

اوچنجي حكمت اولان : « اولادي اولميان آدمك
سالالهي منقطع اولور . » فقره سي يك طوغري اولمقاه
بوكا هيچ ديه جك يوقدر .

دردنجي حكمت اولان : « ثروتي ، زوجه سي ، اولادي
اولميان كيسه نك غمي ده اولمز . » فقره سنه كلنجه :
بو بر طاقم تهي دستانك تسلي محرومانه طرزنده سويليوب
كزدكلري هذيانلردندر ، بناء عليه حكمتلري نقل ايدن
فيلسوفك نتيجه الحكم اولمق اوزره : « عاقل ! اكر مسرور
الفؤاد اوله رق ياشامق ايسترسهك شو حكمتلرك دردنجيسيله
عامل اول . اويله ياشايش آنجق بو حكمتي دستور العمل
طوتمقاه ميسر اوله بيلير . » ديمسي يك بوشدر ، زيرا
بو نصيحتي قبول ايده جك هيچ بر عاقل بولنه مز .

ثروته ، زوجه يه ، اولاده مالك اولمق آرزوسي طبع
بشرده مرگوز اولديني بو آرزودن وارسته هيچ بر انسان
بولنه مامق مقتضاي آفرينش بولنديني حالده نمكچيدرکه بو
اوچ شيدن محروم اوله رق ياشايان آدم آزاده قيد غم
اوله بيلسون ؟ يوقسه بويله بر محروميت اليه دن متأثر اولمز
وانمنه انسان دينير بر نوع مخلوق واردرده بزمي شيلوروز ؟
اكر حكمتك : « ثروتي ، زوجه سي ، اولادي اولميان

کیمسه نك غمی بونلره مالک اولان آدمه نسبتله آز اولور . «
 مائی متضمن اولدینی ادعا ایدیله جک اولورسه بوده یا کلهشدر .
 مثلاً جیننده برپاره سی بونلیمان برزوالینک ننده بش
 غروشی اولان بر آدم قدر غمسز بونلق احتمالی وارمیدر ؟
 — بکتاشی فقراسندن بریسی برقاچ زنکین آدمله
 برزکده سیاحته چیشمش ، یولده نصلسه برطاقم قطاع
 طریقه تصادف ایشلر ، حریفلر زنکیلری صویغه باشلا .
 مشلر ، بی چاردلر فریاد ایدرلرشم ، بکتاشی ایسه او آره لق
 بر آعاج کولکه سنه چکیله رک چپوغنی تلندیروب آرقداشلر .
 ینک دوچار اولدقلری مصیبتی متبناً تماشایله مشغول
 اولمش . مصیبت زده لردن بریسی بکتاشینک کوستردیکی
 قیدسزلقدن حدتله رک کندیسنه : « بهی مخوس ! بزم
 بوراده جانمز یانیور ، سن اوراده شو حالمزه باقوب کولیور -
 سین ، هیچ مرحمتک یوقی ؟ » یوللو چیشمش . بکتاشی
 هیچ طورینی بوزمیه رق : « آازنلر ! بونجه سنه در چکدیکم
 زوکردلکک ثمره سنی کوردیکم بروقتده ده کوکل خوش
 اولسونمی ؟ » جوانی ویرمش . — کبی فقره لردن
 قلندرلکی مدح دکل ، ذم چیقار ، زیرا فقره ده رفقاسنک
 ابتلاسنه قارشى بالکلیه قیدسز بونلق کبی بردنائی ارتکاب
 ایتدیکی کورینن بکتاشی اوزمانه قدر زوکردلکدن هیچ برفانده

کورمدیکی اعتراف ایدوب طورییور . صویلان آدملر
 ایسه اوبلایه تصادف ایتزدن اول مالک اولدقلری ثروتدن
 البته پک چوق استفاده ایشلر ، بلکه ده سایه لرنده اویله
 برقاچ قلندر کچندر مشلردر .

فیلسوفک اک زیاده بکنوب هر کسی اتباعنه تشویق
 ایتدیکی حکمتک انسانه ویره جکی فکر نه در ؟ عطالت
 دکلی ؟ اویله ایسه بوندن مضر برشی اوله مز . دنیا سبی
 ایله یورر . عطالت مخرب انسانیتدر .

بالفرض بو حکمتک طوغریلنی تسلیم اولنسه بیله ثروت ،
 زوجه ، اولاد صاحبی اولوب ده غملی یاشامق بونلردن مجرد
 اوله رق غمسز یاشامقدن اعلا در . هیچ برشی قیدنده اولیان
 آدمدن بی نوعی ایچون نه خیر اومیلور ؟

اک بیوک آدم بی نوعنه اک نافع اولان آدمدر . بو
 بیوکلک ایسه غمسز لقله دکل ، چاشمقله تحصیل اولنه بیلیر .
 انسان چاشمقلی ، ممکن اولدینی قدر هر شیده مالک اولمی ،
 انسانلرک حصول سعادتنه خدمت ایتلیدر ، غمسز یاشامق
 خیال محالیله تهی دست قاله رق آنلرک باشنه بلا کسلما لیدر .

المنة لله که ندارم زروسیی

کر بخل خسیسی شوم از حرص لیبی

کبی لاقیردیله پاره ایتمز .

اولد قسه بی نوا هله مأمون آفت
 یوقدر یانارسه عالم ایچنده حصیرمن
 قیلندن اولان تصورات خود کامانه نك رینه :
 بسان دیده که کرید برای هر عضوی
 غمی بهره رسد میکند ملول مرا
 یولنده کی حسیات انسانیت پرورانه قائم اولمیدر که سعادت
 بشریه نك معنای حقیقیسی دنیا ده تجلی ایده یلسون .
 لا ابالیلك بلاسیله وسائل بختیاریدن محروم اوله رق عمر
 کچوروب ده عالمه نفسنده بر نمونه سفالت کوسترمکی مشرب
 شاعرانه مقتضیاتندن عد ایده جك قدر همتمسز اولانلر
 شعرا دن دکل ، شایان مرحمت اسافلدن عد اولنورلر .
 ذلت نفسنه چشم رضا ایله باقان آدمده علویت شا .
 عرانه تصور ایتمک دینلنجیده حسیات محسنانه آرامغه بکزر .

مولانا جامی

حضرت فاتحه مکتوب

ای نسیم خوشبو ! کعبه الآمال جهان اولان بر منزل
 مقدسه طوغری شتاب ایتمه کی آرزو ایلم .

اولا آرامگاه یاره اوغرا ، دهها زیاده مشکین نفس
 اول . آندن صکره کمال اخلاص ایله یوله دوش .
 بورادن (خراساندن) بر پادشاه جهان کیرک همت
 عالیه سی سایه سنده مرکز ممالک عثمانیه اولان استانبوله
 کیده جکسین .

کیده کیده اورایه وارنجه بارگاه رفیع شهر یاری نره .
 سیدر ، صور ، اوکرن . کیت ، خاک راه در بانی بوس ایت .
 مساعده آلدقن صکره تعظیم تام ایله حضور جلیل
 پادشاهی یه حیق . مجاهد غالب ، فاتح معالی مناقب حضر .
 تارینه محب حقیقیسی [جامی] طرفندن شو وجه ایله
 عرض اختصاص ایله :

« ای قهرمان غازی ! مسند شاهانه ک شرف افزای
 سرفرازیدر . آبا واجداد عظامک ابوالبشره قدر برر برر
 تعداد اولنسه کوریلورکه هر بری بر عالی مسند نشین ، هر
 بری بر تاجدار عدالت قریندر . »

« بر زمانلر دنیا آبا واجدادیکک وجودلریله فخر ایشلدر .
 شمعی ایسه جهانک یکانه مدار افتخاری سنسین . شمعی یه قدر
 پیرایه سریر جلال اولان پادشاهان ایچنده سنک کبی کسب
 فضل و کمال ایتمش کیم واردر ؟ مشکلات حکمتی ، محملات
 معرفتی سوزلرک حل و ایضاح ایدر . راه مشائیونی بیلیر ،

بیلدیرسین . نور اشراقیونی کورر، کوسترسین . برقهрман
ایچون لازم اولدینی قدر آتشین طبیعتسین . طبعاً فهامه
غوامض حکمتسین . «
« قلبکه نور الهی اویله پرتوبار اولمشدرکه آنده ظلمت
ملاهییه میل اثری قالماشدر . فکر نقادک ریاضیاته
مائادر . بوندن ناشیدرکه ممالکک ریاض خلدہ دومشدر .
شاهراه شریعت سالکیسین ، شریعت همت بلندکاه قوت
بولور . نیجه دار الاضنام مجاهداتکله معبدالاسلام اولمشدر .
« مراسم اشفاقه محب ، ذمائم اخلاقدن محبتسین .
خدا حکمتی ، عفتی ، شجاعتی ، سخاوتی - ارباب حسدک
رغمه - سنده جمع ایتمشدر .
« آسمان و خاکدان مداوم آیین دوران اولدقجه روش
آسمان رأیکه موافق اولسون ، شرف خاکدان خاک پایکله
متزاید بولسون ! »
ای نسیم ! اخلاص ودعای حضور شاهانهیه عرض
ایلدکن صکره سکا ترفیق ایتدیکم شو برقاچ پارچه نظم
غریبی - که حافظه پیرای هوشمندان اوله جق شیلردر -
اونوقه ، نظرکاه پادشاهییه تقدیم ایتده دی که :
« برقارنیجه سائقه اخلاص ایله سلیمانہ یاریم چکرکه
آیانی اهدا ایتمشدر . ایشته بنمده المذن حضور خسروانهیه

بو قدر جق برشی تقدیم ایتک که بیلدی . برهدیه تک دکری
صاحبنک قدرتیله متناسب اولق طبیعی دکلیدر ؟ «
بونیده سویلدکن صکره طبع هایونه ملال کتیرمامک
ایچون یالکز تکرار عرض تعظیم ایله اکتفا ایدرک ختم
کلام ایله .

مشار الیه

برجوابنامه

قد جاءنی کتاب مستجمع الفضائل
من مرجع الاهالی بل مجمع الافاضل
نظم بدیع و نثرش هر کس شنید کفتا
لله خیر ناظم لله در قائل

کندم ایچون بر شرفنامه عد ایتدیکم مکتوبکره قارش
حقیله ایفای شکران ایده بیلک بو بایده کی عجزمک انسلابنه
توقف ایدر . حاوی اولدینی لطائفک شرحی ایسه هیچ
حدم دکلدر .
اونه سویملی نامه درکه آچلدقجه چشم رمد دیدمی
تنویر ایدیور ، قاپاندقجه دل رمیده مه تعویذ اولیور !

عنوانی عنفوان جوانی نی آ کدیرر . مضمون رنگینی
 امید قدر شیریندر . سوادینی حامل نور کورنیورم . بیاضی
 مطلع سرور بولیورم . فاتحه‌سی فتوحات ابدیه‌دن نشاندرد .
 خاتمه‌سی سعادتله ختم حیاتدن مژده رساندرد . عرضی
 عاشقک معشوقنه عرض نیازی ، طولی ارباب صفانک
 عمر درازی قدر دلکشدر .

القصة بطولها اگر عمر دراز
 دزملک سخنوری روم شیب و فرزاز
 نا کرده بوصف آن یکی منزل طی
 آخر بقرار کاه عجز آیم باز

او التفاتنامه‌ده کی لطافتی تعریف واقعا محالدر ، فقط
 سزک ایچون کوکلده صاقلادیم محبتی توصیف‌ده آ کابر مثالدر .

آن تشنه لب که راهش زد لطف نیم قطره
 چون آرزو نباشد سر چشمه زلالش
 هر ذره عکس خورشید آنرا که گرم سازد
 نبود عجب که سوزد خورشید بی زوالش

بو حالده عنان بیان سمت اختصاره توجیه اولتق طبیعی
 کورنیور .

چونببود غایت کاری پدیدار
 تقاعد مصلحت باشد در آن کار

شوراسی ده واز که شم‌دیکی حالده سنم آلتشی آتشمش ،
 یتشه قاووشق اوزره بولشمشدر . نه متخیله‌مده قوت تخیل
 قالدی ، نه‌ده مفکره‌مدم تأمله تحمل ! رشته نظم اینجمله
 اینجمله اوزلدی . سبجه نثرم قویدی ، طاغلدی . میدان قافیه
 طارالدی . ساز سبجم آهنکدن قالدی . شوق طبعم قیرلدی .
 گشاکش امور جهاننه قاتلانهمز اولدم . نه کیسه ایله برکارم
 وار ، نه‌ده برکارده قرارم !

هر نه‌یه ربط قلب ایتک ایستیورسه‌م چوق کچمیور ،
 ترکی واجب اولدیغنی کورنیورم . حالا بکا لزوم حقیقیسی
 اولیان شیلرله اشتغال ایدیورم‌ده درجه لزومنی [آنسز
 اوله‌م !] تعیریه بر درجه‌یه قدر افاده ایده بیله جکم شیدن
 بعید بولنیورم .

مقصود جان ، درون دل و دیده‌مده اولدیغنی حالده
 بن نابینالغمدن دیده کبی متجسسانه هر گوشه‌ده دونوب طولاً
 شمله اوغراشیورم .

یار در جان و دلم در طلبش سرگردان
 سیر مجنون سوی هر وادی و لیلی درحی

حضرت ذوالجلال حتی ایچون برساعت اولسون
شو وجود مجازیدن قورتیلهرق مقصود حقیقی یه قاوشمق
بنجه دنیوی، اخروی سعادتلرک جملهسنه نائل اولمقدن
بیك قات اعلادر!

ای مانده درین رنج کره بند بچ
بکسسته زیار کرده پیوند بچ
یارست همه و آنچه بجزوی هیچست
تاکی باشی از همه خرسند بچ

[ابوعلی تقی] مجلسنده اکثریا «ای همه را بچ
بفروخته و هیچ را بجه خریده!» خطاب مرشدانهسیله
تحریک زبان حکمت ایلردی.

شیخ شبلی یه «درجه علیای تحقیقه واصل اولدینک
حاله نیچون مسترشدینه افاده حقایق ایتمز، سکوت
ایدرسین؟» سؤالی ایراد ایلدکلری وقت «قلبک برلظه
ترک ماسوی ایدرک حضور حقهده بولتمسی بنجه علوم اولین
وآخرینی اوکره نوب اوکرتمکدن اولادر.» جوانی ویر-
مشدرکه الحق محققانه در.

ینه اکبردن بری دیمشدرکه: «لان تردهمتک الی الله
ساعة خیرک مماطلعت علیه الشمس.» اوت! بیك درلو

آلایشه مستغرق اولان بوخاکدان فانینک حضور قلب دولت
جایلهسنه نسبتله نه قدری اوله بیایر؟
بوسوزلری عرض ایدیشم کندی حالمه آجید انمقدنر،
یوقسه:

[حاجت تنبیه نیست عارف آکهررا]

«نفحات الانس من حضرات القدس» عنوانیه عرفای
امتک مقامات و مقالاتندن بحث ایدر برکتاب جمع ایتمش
ایدم. بوندن سزه برنسخه اهدا ایدیورم. امید ایدرمکه
کتاب مذکورک مطالعهسنه دوام ایله شمیدیکندن زیاده
جمعیت خاطره مالک اولغه چالیشیرسکز.

میرزا صادق

فغاننامه

نیجه بیلردر، درد آزمای دهرم. کوکلدهکی کهنه امید
مسعودیتدن شرمسار اولیورم. هرکس برنصیبه، هر درد -
مند برطیبه تصادف ایدر. ای حکیم رحیم! بن نصیبتسز می
یارادلدم؟... اولیورم! بکادوا بخش اوله حق برطیب یوقیدر؟

نظر مده هر بری آفاقی استیلا ایتش بر بلای سیاه
 اولان کیچه لرمده سکا یالوارمقدن خالی قالدیغ یوقدر .
 ایتدیکم تضرعات صادقانهك هیچ بر اثرینی کوره میه جگمی یم؟
 بوشب تاریك محنت بر صبح روشن سعادتہ منقلب اولیه جقمیدر؟
 نیجه بیلاردر، کیچه لرم، کوندوزلرم هپ درد وسوزشاه
 کچور . کیچه نصل برنهار حزن افزایه یا قلا شتمده اولدیغی
 خیال ایتدیگه باغرم قان اولیور ! کوندوز نصل بر لیل
 شیوزایه طوغری کیتکده بولندنیغی فکر ایلدیگه کوزلرم
 خون افشان اولیور !

الهی ! ایتدیکم آهله، فریاد لر هدر اولوب کیده -
 جگمیدر؟ جگدیکم محتسرك مكافاتنی کورمه لایق
 گورلیورمی یم؟ بو امید مدید ایله برابر بو محنت نی نهایتی
 چکوب کیده جگمی یم؟ یا امیدمی محو ایت، محو اولیم !
 یاشو محنتی یاشامه، مسعود یاشایه یم !

یارب ! آه آتشیغه، جگر شکاف اینیغه، اشک خروشا -
 نه، حال پریشانه برکوه عطف نظر مرحمت ایله ! سنی
 سونلرك نصل خاکسارانه یاشامده اولدقلرینی برسیر
 ایتزمیسین ؟

الوهیتیکی بیله لی کولکده حفظ ایتدیکم محبتہ، عرض
 ایلدیکم عبودیتہ قارشى مكافات یرینه مجازاتی کورملی یم ؟

بروفادار کویک بر کریمك خدمت آستاننده قوجانیجه اولکنندن
 زیاده اعزاز اولنور، وفاسنده ثبات کوستردکجه تبعیدی
 موافق مروت کورلنز . بن شو آستانده بونجه زماندن
 بری اثبات وفا ایلدیکم حالده شمدی بکا قپو مسدود
 بولندیر یلیور !... آه ! آستانکده کویکدن حقیر بولنیورم !
 کاشکی بشقه برقبویه انتساب ایده نیلش اولیدم !

برقول عبدیتده پیر اولنجه - پک اوقدر دکرلی اولسه
 بیله - آنی لطف ایله آزاد ایدر لر، اوجوزجه صاتیور مزلر !
 دوستی دشمنه قربان ایتک وارمیدر ؟

هم مسلکار ! حاملدن عبرت آلکز .....
 بز برطاقم آرقداشلر ایدک که برکک یپراقلری کبی بر برمنه
 صارلمش، یورکلرمن غرقه خون اولدیغی حالده زیر خر قهیه
 چکلمش ایدک . قناعتده هالرزه غبطه ایدردی . آب
 ودانه من قطرات سرشکمزدن عبارت کبی ایدی . کندی
 حاملزله مشغول ایدک . عالمک نیک و بدیله اوغراشمزدق .
 مکر روزکار جمعیت آشوب پرکین ودرکین ایتش ! بزى
 پریشان ایتدی . هر برمنی بر طرفه آتدی . کیچه فیتیل
 شمی تشکیل ایدن ایپلکار کبی مجتعا مشغول سوزش ایدک .
 سحرده تعدی روزکار ایله متفرق اولدق .

بر زماندن بریدر آرزو ایتدیگلی هر شیدم محروم

اولدقلاری حالده آیری آیری محبوس بولندقلاری قفسلرک
آره لقلرندن خارجه کی خزان حزینی تماشا ایدن بیللرکی
حسرت آشیان ایله مشغول فغانز .

هم آوازلم عجباً زدره دوشمشلردر ! زدرده بولند .
قلرینی اولسون خیر آله بیلسم نه اولوردی !
نهدر بو فراق جانسوز ؟ نهدر بو آتش خانمانسوز ؟
بو ، قلله تعریف اولنه بیلیر شیلردنمیدر ؟

سینه خواهم شرحه شرحه ازفراق

تا بکویم شرح درد اشتیاق

نوسفرلر ! تهارولر ! خانمانلرندن قفسلره دوشنلر !
کوزلری وطنلرنده قالانلر ! لذت حیات نهدر بیلینلر !
وجودلرندن اوصانانلر ! آرزوی مرک ایله جان بکف کرنلر !
ای آرقداشلر ! سویلیک ، نهم کبی بر آواره بی خانمان
کوردیکزمی ؟ ...

کیجه اولنجه قارینجه لریووه لرینه صیغیرلر . قوشلر آشیا -
نلرینه چکیایلر . هر مخلوق کندینه بریر بولور . بن نه
آواره کبوترم ! کوکلم حزین ، کوز یاشم خونین اولدینی
حالده زرده اولورسه اولسون باشمی قانادمک آنته صوقوب
یاتیسورم . بیلیم بخت قهارم بنی نه وقته قدر بویله ازوب
طوره جقدر !

سحری نیازلم ، آهلم ، فریادلرم بردرلو تاثیر ایتیمور .
نظر التفات یاردن ساقطم . روزکار غدار ایله ده چوق
ایشمز وار ! .....

ای خدا ! هنوز امید وار لطفکم . عمرینی محبتکه
وقف ایتمش برقولک دکلی یم ؟ البته بر کون اولور مظهر
التفاتک ، نائل مکافاتک اولورم .

ملاحظه

میرزا محمد صادق شدائد روزکاره اوغرامش آتشر بانان
عجمنددر . آثار عاشقانه سنده تاثیر دیگر واردر .
ابو تراب :

کلکم بود آن شعله که ازدودوی افتاد

آتش بدرون کرم زبانان عجم را

بیتی میرزانک لساندن سویلش ظن اولنور .

آثار افاضل عجمدن دائماً اقتباس مقال ومآل ایتمک
افتقارنده بولنان عثمانلی شاعر لرینک :

ای عشق بیلدیکک کبی یاق بیق درونمی

بر کیسه سز بلازده نک خانمانیدر

کبی محرق سوزلری کوردلکجه میرزانک بریتی ترجمه
اولنمش قیاس ایدیلیر .

بین الشعرا مشهور اولان :

چند روزی ترک آن نامهربان خواهیم کرد
طاقت خودرا واورا امتحان خواهیم کرد

مطالعی غزلندن ده استدلال اولنه بیله چکی اوزره میرزا بعضاً
میل غزلپردازی ایدردی ، فقط طبع شور انکییزی
اگ زیاده مثنوی نظمنه مائل ایدی .

فرانسز شاعری [برتو] نك فغاننامه سیله موازنه یه
شایان بولنان ومقصد نوهوسان ادبه برفریاد عجمانه اسماع
ایتمک اولدیغی جهتله خلاصه ترجمه اولنان بوشعرینی ده
مثنوی طرزنده سونلشدر .

میرزانک تصادف ایتدیکی مصائبک اگ دلسوزی
نادر شاهک اوغلی (رضا قولی میرزا) ایله هم صحبت بولندیغی
اشاده برسوء ظن اوزرینه ایکی کوزدن محروم ایدلمش
اولسیدر .

شاعر مشارالیهک « مقصودم نه دنیا در ، نه ده عقبادر ،

انجق خدادر . » مائلی افاده ایدن :

کار دنیا و بعقبام نیست
غیر خدا هیچ تمنام نیست

ییتی - که حضرت مولانا نك :

ملت عشق از همه دینها جداست
عاشقانرا مذهب و ملت خداست

ییتنی آ کدرمقده در - کندیسنک ذوق روحانی اربابنسدن
اولدیغی کویسترر .

سلطان محمود غزنویدن استفاده ایچون برچوق
یالانلرله قوجه شهنامه یی طولدرمش اولان شاعر یکانه
فردوسی یه پیرو اولمغه تنزل ایده جک مشربده بولنمدیغی ده :

کرچه زبون فلک قوسیم
من نه ابوالقاسم فردوسیم

ییتی اعلان ایدر .

ارتحالی ۱۱۸۴ سنه سنده در .

ابن یمین

بر قاج قطعه

— ۱ —

کرتو میخواهی که آری بهترین چیزی بدست
 یار یکدل به بود از هر چه یابی در جهان
 ورنشان یار یکدل پیش رایت مبهمست
 بشنواز ابن یمین تا با تو گوید شرح آن
 یار یکدل را نشان آنست کو باشد ترا
 خال روی دوستان و خار چشم دشمنان
 خود چنین یاری کم افتدور بدست آید ترا
 گر خرد داری همی دارش کرامی ترزجان

ترجمه

عالمده اک عزیز، اک نافع بر شیئه مالک اولمق ایسترسهک
 سنککه متحد القلب اوله جق بردوست بولغه باق !
 بردوستک دیدیکم کبی اولدیغنی بیله نک یولی سنجه
 مجهول ایسه دیکه، ابن یمین آنی سکا اوکره دیویرسون :

اوله بردوستک دلیل ماهیتی سنک دوستلرکله دوست،
 دشمنلرکله دشمن اولمسیدر !

بویله دوست پک آز بولنور . عاقل ایسهک اوله
 برخلیل جلیله مالک اولدیغک وقت آنی جانکدن عزیزطوت !

— ۲ —

هرکه در اصل بد نهاد افتاد
 هیچ نیکی از ومدار امید
 زآنکه هرگز بمجهدنتوان ساخت
 از کلاغ سیاه باز سفید
 بیدر اکر پرورند چو عود
 برنیاید نسیم عود از بید

ترجمه

خاقت ردیئه صاحبندن هیچ بر ایملک امید اتمه ،
 زیرا سعی ایله قارغه ماهیتنی شاهین ماهیتنه قلب ایتک
 قابل دکدر .
 سوکود آغاجی عود آغاجی کبی تربیه ایدلسهده آنک
 کبی کوزل قوقو ویرمی احتمالک خارچندهدر .

نیکی ندهند هیچ کس را
اندر عوض تپاه کاری

در مزرعه دانه چون توان کشت
حیفی نبود که گاه کاری

کی سروسهی طمع توان داشت
چون بر لب جو گیاه کاری

ترجمه

صاحك، صقالك آغاردی . آرتق كناهكارلقدن
واز كچ !

كوتولك ایدن آدمه هیچ بروقتده ایلك ایتزلر .
تارلایه دانه اكك ممكن ایكن آكا بدل صمان صاحق
مناسبتسنز اولمز می ؟

ایرمك كنارینی آنحق اوت بیتیره جك بر حالده بولندیران
آدم اوراده سروسهی یتشمسنی هیچ امید ایتماییدر .

— ۵ —

ای دل ارنك داری از نقصان
جز سلوك ره كال ممكن

— ۳ —

من ونفس عزیز و فقر و فاقه
نمیخواهم غنی گشتن بخواری

بود جان دادتم در آب خوشتر
از آنك از غوك باید جست یاری

بمیرد گر سینه شهباز از آن به
که جغد او را کند سیر از شکاری

ترجمه

بوعزت نفس ایله بن فقیرانه یا شامقدن آریله بیلمی می ؟
حقارتله زنکین اولق ایستتم !

بكا كوره صو ایچنده جان ویرمك صودن چیقوب
قورتلق ایچون قور بغه لردن استعانه ایتمكدن اولادر .

بر شهبازك آجلقدن اولوب کیتیمی بر بایقوشك اعانه
ویردیکی نفقه ایله دفع جوع ایتمسندن اعلادر .

— ۴ —

چون موی سپید کشت ای دل
بگذر ز سر سیاه کاری

هرچه عقل اندر آن بود دستور
جزب آن کار اشتغال مکن
شرف نفس اگر همی خواهی
بافرومایه قیل و قال مکن
منت از دوست بهر دنیایی
ور بود حاتم احتمال مکن

ترجمه

آرقداش ! کندکده کوردیکک نقصاندن عار لنیورسهک
هیچ طورمه ، همان کسب کمال یولنه سالک اول !
قانون عقله موافق اولان ایشارله اوغراش ، بشقه
شینیه اهمیت ویرمه !
نفسکده شرف کورمک ایسترسهک آچاقلرله سویلشمکه
تترزل ایتمه !
دشمن شویله طورسون ، دنیا ایچون دوستکک دخی
سکا تحمیل ایده چکی متی - حاتم زمان اولسهده - چکمه !

— ۶ —

زیور ای دل زهنر سازنه از کوهی ولعل
کا آنچه شایدکه بود زیور عاقل هنرست

پاره سنک بود آنچه تولعلش خوانی
عدهای صدفست آنچه توکویی کهرست
خواجکی توکراز خلعت و پیرایه تست
توبکرما به در وخواجه بجای دکرست

ترجمه

انسان ! هنرله ترین ایت ، لعل و کوهراه دکل ! عاقل
ایچون زینت اولمغه یاقیشه جق شی وار ایسه هنردر .
سنک لعل دیدیکک برطاش پارچه سیدر . کوهر ایسه
مثلا صدفک ایچنده بولنان دانه لردر .
اگر سنک افندیلکک خلعت وزینتله قائم ایسه سن
حامک ایچنده چیلاق بولندیغک زمان اصل افندی
طیشاریده اوطوریور دیمک اولور !

شیخ کمال خجندی

بر قاج قطعده

برکون بدایعپرستان کالدن بریسی شیخک زیارتنه کیدر .

زائرک حین ورودنده شیخک کایشی کوزل یازلمش مجموعه اشعاری مکشوفاً یاننده طورییورمش . شیخ ایله زائر بیننده برطاقم کلمات محبانه تعاطی اولدینی صرده زائر نظر تجسسنی مجموعه شیخه طوغری انعطافدن منع ایده میهرک ایکیده برده کوزلرینی شیخک یوزندن چویروب صفحه کتابی سوزمکه چالیشیر ایش .

زائرک اصل نظر دقتی جلب ایدن شی مجموعه نك کنارینه کیف ما اتفق یازلمش اولان پراکنده بیتلر اولدیغی شیخ عارف آکلاینجیه مرافی محبتک یوزینه باقوب تبسم ایده رک قطعه آتیه بی اوقومش :

ای آنکه دفتر مادیدی براز حواشی
دانم که بادل خود کفتی چه است اینها
بسیار دیده باشی خاشاک بر لب بحر
از بحر شعر ماهم خاشاکه است اینها

ترجمه

ای بزم مجموعه اشعارمزمک چوچه حاشیه لی اولدیغی گورن ذات ! بیایم که بو حاشیه لر منظورک اولدجه کندی

کندیکه « عجبا شونلر نه در ؟ » دیه مراق ایدیورسین .
سویلیهیم :

البته سوق امواج ایله کنار دریایه دوشمش چورچوب
گوردیکک اولمیدر . هر دکرک کنارنده خس وخاشاک
بولنه بیایز . ایشته بوکوردیکک حاشیه لر دخی بزم بحر
شعرمزمک خس وخاشاک کیدر .

*
* *

کمال احیاناً کیدر ، برشر بتجیدن ویره سی یه شربت
ایچرمش . بویله بویله شر بتجی یه ایتدیکی بورج ایچیه
برمبلغ تشکیل ایش .

شر بتجی بس بللی شیخک زوکرد برشی اولدیغی آکلا .
دیغندن بورجنک دها زیاده بریکمسی شویله طورسون ،
دین موجودینک اهمال تحصیل دخی کند ایسنجه اهمیتلی
برضرر دیمک اوله جغنه حکم ایتدیکی جهتله شیخی کوردجه
برطاقم طاتسز سوزلرله پاره لری ایستیوب حرمتسنرک ایتمکه
باشلامش . شیخ ایسه شر بتجی یه پاره یرینه شو قطعه ده
بیان ایلدیکی جوابی ویرمکه مجبور اولمش :

باققاعی کفتم از روی نیاز
بدمعامل نیستم من ای خسیس

وجه شربت‌ها که دادی نسیه ام
گرفراموشت شود بریخ نویس

ترجمه

شربت‌چی به ملایم لسان ایله دیدم که :

خسیس ! بن سنك بیلدیکك سوء معامله احوالندن
دکلم. برکون اولور، البته آله جفکی ویریم. بکا ویره سی به
اوله رق ایچیردیکك شربتلك مجموعی قاچ پاره ایدیورسه
اونوتماق ایچون بوز اوزرینه یاز !

* *

میر عبدالله نامنده صاغر برآدم وار ایمش . آره صره
کلاک زیارته کیدرمش .

کال، رفع صوت ایله مصاحبتی سوه میه جک برطیعتده
اولدیغندن صاغراه قونشدیغی زمانلر باغرمغه مجبور اوله رق
صیقیلیر طوررمش .

کال صاغرک علیهنده هیچ برشی سوئلدیکی حالده
احباسی مشربی بیلدکارندن کندیسنه « بوآدم یانکزده
بولندجه بی حضور اولیورسکز . سز باغیره رق لاقیردی ایتک
ایسترسکز . او ایسه باغرمدجه لاقیردی آ کلامز .
کاشکی زیارتکرده قصور ایتسه ! » دیرلر ایمش .

بو حال کلاک زیزده کی قطعہ بی سوئلسنی انتاج ایلش :

ماز تشریف میر عبدالله
نیک آسوده وقوی شادیم

نیست مارا ز صحبتش کله
لیکن از گوش اوبفریادیم [۱]

ترجمه

بز میر عبداللهك خانه منری گاه گاه تشریف ایتسندن
پك ممنونز . کندیسنك مصاحبتندن برکونه شکایتز یوقدر .
فریادمز اولسه اولسه قولاغنه عاند اولور .

* *

شیخ ایله بعضاً کورشمک شرقی احراز ایده بیلمن
بورونسز برصوفی بی بعض ارباب انف « خود بینیدر ! »
دیه تعیب ایدرلرمش .

برکون بر مجلسده ینه بو بورونسزه دائر هر کس آغزینه
کانی سوئلکه باشلادینی صرده اوزاده بولتوب بولاری

[۱] « از گوش اوبفریادیم » تمپیری قولقلرده ایکی دیر تاثیر

حاصل ایدر .

چو آید بر دم اندوه بی وقت
 زدور دون صباحا اوزواحا
 صلاح کار نقلست و می لعل
 لعل الله یرزقی صلاحا

ترجمه

هر نه زمان کوکلی غم استیلا ایده جک اولسه بونک
 ازاله سیله حالمی اصلاح ایچون بولش اولدیغیم بر چاره یه
 مراجعت ایدرم: بنجه صلاح اعلی شراب، برده کوزل مزه
 ایله حصوله کلیر. اومارم که جناب حق بنی دائما صلاح
 ایله مرزوق ایلر.

سلیم اول

مناجات

— ۱ —

ای معین سلاطین آفرین! هر پادشاه شوکت پناهک
 ظهیر خیری سنسین. بوقدرت، بوجلال سکا مخصوصدره.

ناچار دیکله مکده اولان شیخ شو قطعه بی انشاد ایدره ک اهل
 بز می ذم صوفیدن واز کچیرمک ارشاد شاعرانه سنده
 بولنمش:

بما آن صوفی بپریده بینی
 بغیر از عجز و مسکینی ندارد
 نشاید جرم خود بینی برو بست
 که آن بیچاره خود بینی ندارد

ترجمه

او بورونسز صوفینک بزه قارشی عجز و مسکنتدن بشقه
 برشی کوستردیکی کورلما مشدر. آنی خود بینلک ایله اتهام
 ایتک لایق دکلدیر، زیرا زواللیده خود بینی [۲] یوقدر.

*
 * *

کاله بریسی بر عریضه تقدیمیله زمان زمان کرفقار غم
 اولدیغی حالده سببنی آکلایه مامقده و بو حالدن پک
 زیاده صیقلقده بولندیغنی حکایه ایدره ک شیخدن کندیسنک
 شو اضطر ابدن قورتارلسی ایچون استدعای همت ایلش.
 کمال مکتوبه قطعه آتیه ایله جواب ویرمش:

[۲] « خود بینی » تعبیری ایکی یوزلیدر.

— ۲ —

اراده سنکدر . عبادکدن رضا که مخالف حرکتده
بولنالنری اذلال ایدرسین . ایستدکریکیده اغزاز
ایلرسین .

— ۳ —

حقیقتده پادشاهلق سندن بشقه کیسهیه یاقشعز .
برپادشاه هر حالدن آگاه اولمیدر . اسرار کائناتک علامی
ایسه آنجق سنسین .

— ۴ —

بیك درلو تجلی ایله اظهار آثار الوهیتدن خالی قالمیان
منزه ذاتکک اثبات وجودی ایچون ثرادن ثریایه قدر هر
شی شهادت ، هر شهادت کمال کبریا که دلالت ایتمکده در .

— ۵ —

رحیما ! عاصییم، محتاج رحمتکم . نبی مظهر غفران ایله!
جهان مفتقر عفو واحسانکدر . سکا قارشى کیم
بی کناهلق دعواسنده بولنه بیایر ؟

— ۶ —

مادام که طریق خطرناک عشقکده طور منز کیدر

برمرد جهانکدر اولمق اوزره یارادلمشم، توفیقکله تسخیرینه
چالشدیغ اقلیم عظیم عدالته طوغری بکا یول کوستر !

— ۷ —

کناهمک چوقلغندن اوتانه اوتانه زمان زمان کریان
اولیورم . قطرات خونین سرشکمدن چهره نادمانه کواکبتما
برشفق لوحه سی تشکیل ایدیور .

— ۸ —

دود ممدود آهم پرده چشم کریه خواهم اولمقده در .
ابراز ندامت، استدعای رحمت ایچون بویله نامه کبی روسیاه
اولشم بکا وسیله کافیه در .

— ۹ —

بن که سندن وجود بولدم، سندن بشقه کیسه یوقدر .
الهی ! سلیم ائیمکه غفورانه معامله ایله !

مشار الیه

نعت

— ۱ —

کوکل ! صفای جان آنجق التفات مفخر پیغمبران ایله

حاصل اولور . بتون کائنات روح الارواح اولان اوسریر
لولاک پادشاهنک سایه سنده وجود بولمشدر .

— ۲ —

ایکی عالمدن هیج بریسنه تنزل قیدنده بولنمیان عنقای
روح ، الله شکر ایدرم که حضرت مصطفی کبی برصیلد-
القلوبک گرفتار دام عشقی اولقله متعالیدر .

— ۳ —

شراب کوثر چشمه لطف احمدیدن بر رشحه در . آب
حیات ایسه اورحمت عظمانک پیمانہ فیضندن برقطره در .

— ۴ —

قدی بولکش فلک نصل استقامت قامت کوستره بیلیر؟
یوم حسابہ قدر ارحم شفعا افندمنک مظهر احسان بی
حسابی اولوب طوره جقدر . شوهیت منتدارانده بولتمسی
قاعدہ نعمتشناسی به رعایتندندر .

— ۵ —

ابو جهل مدبر ، کلام اهل حق نیچون منکر اولیور؟
باقلیدرکه بتون بوزم حق پسندانه سوزلرمز جناب
ابوالقاسمک الهامات امت پرورانه سندن بشقه برشی دکدر .

— ۶ —

« محمد » نام جلیلی هیج بر وقتده خاطرمدن چیتقز .
آنی لسانمده دخی دائمآ یاد ایلدیکم حالده زیور السنه
روحانیان ، آیات آرای قرآن اولان بویله برکله لاهوتیه بی
شو لسان ایله آکمقدن - افراط تعظیم جهتیله - شرمسار
اولمقدم .

— ۷ —

قفس آسمان رابعده کوردیکمز آفتاب دوار ، بردونک
کوکرجیندرکه اوشاهباز عوامشکارک دام اراده سنه طوطمشدر .

— ۸ —

ای پادشاه ملک لی مع الله ! افراد امتکی نائل اجر
عظیم ایله ! شراب عشقی ده نصیب قلب سلیم ایله !

مشار الیه

مباهات قهرمانانه

— ۱ —

مقصد اقصای شاهانم توحید افکار اسلامیان ایله
بتون دنیایی مسعود ایده جک بر قوت حصوله کتیرمنک
ایدی ، عزتمک آثارینی کوستردم .

مرکز معالی سلطنت اولان استانبولدن قلقوب اجداد
واحفادمی مفخر، جهانی متخیر ایدمک صورتده مودوع
فطرت ملوکانهم بولنان جلادت ممتازدن اقتباس ایله هربری
برقهرمان برق جولان کسینان عسکر مظفرمله ایرانه
طوغری جهانگیرانه یوریدم .

موفق اولدم : اوراده بزمله یکرنگ اولمیان ارباب
ضاللی غریق خون مغلوبیت ایلم .

— ۲ —

مصره واردم . سلطان غوری ، نه جوال آتش
موانعسوز اولدیغی تقدیر ایدمدیکندن اولملی که سدرا هم
اولق ایستدی . طبیعی برآز چارپشداق . زور بازوی
سلیماندهن آکاده بر نمونه عالی کوستردم .

غوری باقدی که بویله علم عالم آرای غالیبتی تا عرش
اوزرنده متموج بولنان بر صاحبقرانه مقاومت قابل ذکل ،
همت باندمه سرفرو ایلدی .

— ۳ —

بزم خسروانه مه دائما زینت ویرن ارغنون ظفرک آواز
اصدقا نوازی عراقدن حجازه عکس انداز اولدی . مزده
غلباتم عالمه یایلدی . دنیایی بر آهنگ جهانگیرانه در طوتدی !

— ۴ —

عثمانلیغی اک زیاده پارلادان شانلی قیلیچمک دوکدیکی
قانلر ماوراء النهری بردریای خون حالنه کتیردی . اعدا
المدن قان آغلادی ، کوزلرنده سرمه اصفهاندن اثر قلمدی .

— ۵ —

دشمنه شوپله بر کره باقدم : مهابت نظر زهره کدازمدن
تترمه مک ، تر دوککه باشلادی . هر قیلنک اوچندن ایچدیکی
نهر « آمو » صوبی روان اولدی .

— ۶ —

بساط فسج سلطنت اوزرنده مهارت مشهورهمله متناسب
اویله بر شرطرنج دولت اوینادم که اولور اولمز شاهلرله
مصادمه بی عادی بازیچه لردن عد ایدن عسکر نصرت پرورم
حکمدار هندی برنجی حملهده مات ایلدی . عثمانلی
شهبازینک یاننده پک پیاده قالدی .

— ۷ —

قهرمان سلیم ! سکا بو موفقیتلر آذر بیله ! زر خالص
کبی مهر و وفا پوته سننده اریدیکک ، هر یرده انسانیت
پرورانه حرکت ایتدییکک ایچوندرکه قائل « واتزل جنوداً
لم تروها » سکه ملک جهانی نقش نامکله مجلا ایلیور .

بغداددن

ترجمان حقیقت هیئت تحریریه سنه

ای ادیبان کرام!

سو بیلورسکز، هر کسی سو بیلدیورسکز. شمعی به
قدر التزام سکوت ایله امرار اوقاته آلتشمش اولان بنده -
کزی ده عاقبت ترک آیین خاموشی به مجبور ایلدیکز. مادام که
بوفیض انطاق سزدن منتشر آفاق اولیور، سو ییلیناری
دیکه مکه منطقاً و انسانیة بورجلوسکز. شو حالده بنده کرک
سو ییله جکم برقاچ سوزله دخی سامعه کزی برآز اشغاله
تترل بیورمکز ضرور یاندن کورینور.

سو ییله جکم شی بعض افکاره کوره اهمیتسز کورنسه
بیله بنده کزجه خیلی اهمیتلدر.

ممالک عثمانیه ده بعض بلاد مشهوره واردرکه بونلرک
اهالیسی برزمانلر صنعت و معرفت جهتیله محسود جهان ایکن
ضکره دن ترقیات یومیه نك کیدیشنه کوره خطوه انداز
غیرت و نکهدار حسن شهرت اوله حق یرده اولکی موقع
مغنیلرینی دخی ضایع ایدهرک عادیلک درکسنه متترل
وارباب دفته حیرت ویره جک درجه ده متحول اولمشلردر.

ایشته بغداد مزده او بلده لرك بریدر. بغدادك زمان
قدیمده ادیباتجه قازاندینی شهرت معلوم عالمدر. شمعی
زده او حالت؟

خاك پاك بغداد بیلم نه یوزدن مغیر اولمش که بر خیلی
مدتدن بری ادیب یتشدرمامک، شاعر بسله مامک انصا -
فسزلغنی تجویز ایدوب کیدیور!
حال بوکه شهرمنز وقیله « ادب آباد » اطلاقنه شایان
بر معموره عرفان ایش! حتی روحی بغدادی مرحوم حال
اغتراب قلندرانه سنده یازوب وطنه اهدا ایلدیکی:

بغداده دوشسه رهکنرک ای نسیم صبح
کور اولا که زمره اعیان نه دمده در

بیتیه مصدر قطعه طویله سنده او عصرک شعراسندن قرق
قدر ذاتک اسملرینی لسام احترام ایله تعداد ایدر.
شمعی ایسه حال بوس بتون بشقه لشمسدر. اولکی
پارلاقلغک یرینه برسونوکک، اولکی نطوقلغک یرینه بر
طوتوقلق قائم اولمش.

بنجه تادیبه لایقز یکسر

ادبانک یرنده یلر اسر

بغدادك شو انقراض ادبی دوری غیرتمه طوقیور.

سزده یازدیغکز بندلرله حسیاتی بتون بتون تپیج ایدیور -
سکر . آرتق نصل تارك سكوت اولیهیم ؟

قارشیده ادبیات حاضرده مزه متعلق معقول سوز
سویلیه بیله جك کیسه کوره مدیکم ایچون بوراده :

وانی وان کنت الاخیر زمانه
لآت بمالم تستطعه الاوائل

یوللو فخریه لردن آرتق کف لسان ایده مامکه باشلامش
ایسه مده بر زماندن بری استانبولجه مشاهد اولان ترقیات
ادیه نك حضور عالیسنه سوق خیال ایدر ایتمز اعتراف
عجزه محبوریت حس ایلکدهیم .

مع مافیه انسان عجزینی معترف بولندیغی بر موقعده
دخی اداره کلام ایتمکدن هیچ بر قانون ایله ممنوع اولدیغندن
آره صره ترجمان حقیقتی کنده واسطه تکلم اتخاذا ایلکه
قرار ویردم .

بو قرارمک اقتضاسندندرکه اون طقوزنجی عصرک
یتشدردیکی فرانسز شاعر لرینک اک کزیده لردن اولان
« لامارتین » ک « میدان حرب » عنوانی منظومه سنی

خلاصه ترجمه ایدرک بودفمه حضور هیئت عالیله کزه تقدیم
ایلدم . بر التفاتکزه نائل اولور ایسه م افتخار ایدرم . [۱]

بغدادک یکی روحیسی

زئیلبر

برقبراده اضطراب سودا

حیرانی اولدیغیم جویبار ! کنار کده کی آغاجلرک یاپرا -
قلزندن کسب لطافت ایدن هوادن استفاده ایچون یانکه
کلیورم .

سنی نظر تماشایه آنجه نیچون کوکلم آچیلغه باشلایور
بیلیر میسین ؟

عاشقم - وفاسز شمدی نبی اونوتدی یا ! لکن اوزمان
یک سوردی - عمری اولدیجه نبی پرستشکارانه سوه جکنه
دائر قسملر ایتدیکی وقت سنک کنار کده اطورمش ایدم .

« اوت ! ایشته شوکور دیکک ایرماق منبغنه طوغری دونه

[۱] منظومه نك ترجمه سی انجمن معارف طرفندن طی

اولمشدر .

بیا سه دخی بن سکا ویردیکم پیمان محبتیدن دونه م! «
دیوردی .

آه! مرحمتسز! باقسهك آ! سوزنده ثبات ایتدیمی؟ بن
ایسه حالا کندیسینی سویورم . یمینی بوزمدم . اوسوزندن
دوندی . سن ده منبعه طوغری دونه بیایرسین دکلی؟
ایرماق! ... لکن موجهلرکینه اولکی سرعته اینوب
کیدییور . آه نه طالعمسزم! بن عاشقی کرچکدن المذن
آدرمشم! آنک ایچون دها یانه جقمی یم؟ سوداسنی چکوب
طوره جقمی یم؟ بو جانکداز آتش عشقی هیچ برشی اطفای
ایده میه جکمی؟

اوت! بلکه آنی بشقه برقیز، اما البته بتم قدر حسن
و آنی اولیان برقیز حکمنه رام ایشدر .
احتمال که بی وفا عاشتمک لسانی، اولجه یه قدر سوه جکنه
دائر بکا اتمش اولدینی یالان یمیناری شو دقیقه ده اوقیزده
ایتمکده در!

ایرماق! اوزوالی قیز شاید اکلتمک ایچون بورالره
اوغرایه جق اولورسه آکا یکی عبایی یاقش اولان بزم
چوبانک - وقتیله بکاده دائماً بی سوه جکنه دائر اولیه نیجه
یمینلر اتمش ایکن - سوزنده طورمدیغی کندیسنه خبرویر!

پرودوم

شبنم

بن فیکره طالب طورییورم . چترارده دست طراوتنک
لیل ایله ازهارک اوزرینه اوطوردلمش اولان بکزی اوچوق
شبنم ده قارشیده اینجی کبی پارلایوب یاتیور .

یاغمور یاغمدینی، هوا آچیق اولدینی خالده بو قطرات
مهتره زردن کلیور؟ ... هوادن!

اوت! بو قطرات شو شکل دلفریبی آلمزدن اول
هواده موجود ایدی .

بو آقشام سما پک ساده وخوشنما! یا بوسرشک آتشینم
زردن کلیور؟ ... کوکلدن!

اوت! کوزلرمده محسوس اولمزدن اول کوکلده موجود
ایدی .

انسانک قلمنده برقت واردرکه آنده آلام واحزان
تترر طورر .

بعضاً بر نوازش بیله انسانی پر هیجان ، کوز یاشلرینی
ریزان ایدر .

برقو

فغاننامه

مرحتسز فلک حقیقه او یله غدارانه معامله ایدیورکه
اک زیاده مصیبت زده عد اولنان انسانلر حاللرینی حامله
مقایسه ایتدکلری زمان کندیلرینی بختیار بولیورلر .

هر درلوراحت و مسرت کوکلی بی حساب اضطراب
جانکداز ایچنده براقه رق بکا وداع ایتشدلر .

قلب بشرده کی مودت، عدالت، مرحمت، فتوت کبی
پارلاق حسلرک - بکا کلنجه - هر بری برهوا ی حق ناشناسی به
مغلوب اوله رق سونوب کیدیور .

دوستی صادقانه کفران نعمتله مقابله اولنیور . حقیقه
ایدیلن بهتانلر شین رحیمان اوله حق صورته چکمکده اولدیغ
عذاب الیمی تشدیده چالیشیور .

طوتلدیغ هائل و مهلك فورتنه ده هیچ بر امدادمه
یتشمک ایستین بولنیور .

سقینه وجودم غرقه کرداب هلاک اولمق اوزره ایکن
بی نوعمک بکا آجیر کبی اولدقلرینی ، فقط هیچ برینک
معاونت قیدنده بولغدیغنی کوریورم .

ایچنده یاشامقده اولدیغ سفالتک اشتدادینه اک زیاده
خدمت ایدن شی کردون بی سکونک المدن آلدیغی سعادتلی
زمانلرک یادیدر .

ای عودتی مستحیل اولان سعادت ماضیه ! ای عذاب
روح ! سنی ضایع ایتدیکم وقت کاشکی مفکره می ده ضایع
ایتمش اولیدم !

ایواه ، اوسعادتدن آنی ساعت بساعت مبدل نحوست
ایتمکده اولان بریاد جانکاهدن بشقه الله برشی قالمدی !
طالع ستمکر بکا عاقبت عذابدن بشقه برشی اولمیان
بویادکاری براقدی . آنجق حیات بی ترک ایتدیکی وقت
مسعود اوله بیله جکم .

ای عودتی مستحیل اولان سعادت ماضیه ! ای عذاب
روح ! سنی ضایع ایتدیکم وقت کاشکی مفکره می ده ضایع
ایتمش اولیدم !

ملاحظه

بزم آثار ادبیه مزده دخی برتونک بوفغاننامه سنه بکرر
برچوق سوزلره تصادف اولنه بیلیر .

مادام که حسده مشترکدرلر ، زهلی اولورلرسه اولسونلر
انسانلرک مصادف اوله جقلری منسرتلر، مختلر اوزرینه

ایده جکاری شکرار، شکایتلر بر برینه آز چوق بکره مک
طبیعی دکلیدر؟

ادبای شرقیوندن برچوغنک مالا شو فغاننامه غربی بی
آکدیزر برخیلی آثارینی تخطر ایده بیله دیکم حالدیه بونلر
ادیباتمزله برآز اشتغالی اولانلرجه معلوم بولنه جنی جهته
یازمغه لزوم کورمیورم .

برتونک بو اثری نظر مطالعه مه واصل اولمزدن اول
یازیلان وقریباً نشر ایدیله جک اولان (تصویر جانان)
سرلوحه لی منظومه مده کوریله جک شو بیتلر دخی بدرجه یه
قدر فرانسز شاعرینک افکار مایوسانه سنی اوقشامقده
اولدیفندن مدعای تنویر ایده بیلیر :

چشم که غریق خون دلدر

مستقبله منعطف دککادر

مستقبلی فکر ایچون نه حق وار

ماضی بی آکوب ده آغلامق وار

فرقتله حیاته دشمن اولدم

دیوانه مرکبو بن اولدم

ای روح ایده رک شو جسمی صدچاک
فکر م کبی ایله عزم افلاک

ایتمیسین ای روان مسعود
محتکده زمینه پد رود

بوندن برقچ سنه اول غزته مزله نشر اولنان و (تعلیم
ادیبات) ده مندرج بولنان (فریاد) عنوانلی منظومه م
کوزدن کچیریله جک اولسه آنده ده :

مشرجه برآشنا بولنمز

دنیا نه غریب غربت آباد

درداهلنه ملتجا بولنمز

برپاره یه صد هزار فریاد

کبی بورایه مناسب پارچه لر بولنه بیلیر .

برتونک بوفریاد غریبی شرقیلره یالکز بویله آثار
ملیه بی دکل ، « اوچ درلو آدمی شایان مرحمت کور کر :
عزیز ایکن ذلتله دوشنی ، غنی ایکن فقره اوغرایانی ،
برده عالم اولوب ده جهله آره سنده قاله رق حقارت چکنی ! »
مأنده اولان حدیث جلیلی بیله اخطار ایلکده در .

کیم سویلیورسه آل سخن سود بخشنی
باقز ایسه کده سویلینه ، باق نه سویلیور

بی چاره (برتو) عجبا حدیث شریفک کوستردیکی شو
اوج قسمدن هانکیسنه منسوب ایندی ! مطلقا اوچنجیسنه
اولمی !

ژیلبه ر

عاشق مایوس

تنها ، حزین اورمان ! گرفتار الم شدید اولدیغ حالده
بندن کریزان اولان حلاوت حیاتی حس ایده بیلک
امیدیه برآز تنفس ایچون سایه لطیفکه اتجا ایدیورم .
هرزه کردانسانلر ! شهرک ازدحام قسو تخشندن نه آیر-
سکر ؟ سزک کوزلر کزی قاماشدیران شی بکا عین الم
کورینور .
مضطرب کوکلم شو مؤثر سکوتی ، شو حزین یرلری
سویور .
آغاچلر ! سویلیک ، سودیکم سزک آره کرده میدر ؟

سودیکم ! سودیکم !... آه ، سسمی ایشتیور ! انصافسنز
اورمان ! سودیکمی المدن سننی آلدک ؟... ایواه ! حیران
حیران ایزنی آر ایوب کزیورم .

دلفریب یپراقلر ! بیلزمیسکر ؟ سزک سایه کرده قاچ
دفعه دیده اغیاردن نهان اوله رق صحبتده بولندق ! اوچلا-
وتلی دقیقه لر نه قدرده سرعتلی کچدی !

اورمان ! سودیکم یاننده عاشقانه ترنملره باشلادیغی
زمان سن ده آنک تکریر نهماتیله مشغول اولوردک . شمعی ده
آواز روح افزاسنی ایشیدیورمیسین ؟ سویله ! عجبا سودیکم
ینه بنمله برلشه جگمی ؟

افسوس ! بو سوآلمه قارشى « خیر ! » جوانی ایشیدر
کبی اولیورم .

قولانغمه کلن سس نه در ؟ صدای تیشیر هاتف !
خجانیلی کوکله « سودیکک ینه سکا کلیور ! » دیور .
سودیکم کلیور . نه طاتلی کلیش ! همان قوجا قلاشم !
ایشته آواز یانی ایشیدیورم . چمن اوزرندن فیشر فیشر
یوریه رک کلیور .

هیئات ! صداسنی ایشدیکم اودکل ! شوراده برقیانک
اوزرینه آهنک حزین ایله دوکیله رک بیاض بیاض کوپوکار
صاحقه ده اولان جویبار ایمش !

ایرماق نه حزين چاغلايور! بنم طالعه سرلکمه آغلايور!
کنار جو بیاره لطافت افزا، فقط آماده فنا اولان
آغاچلر، بوسر بسما چاملر، شو سرورلر، ساکت و غمناک اولان
اورمان هپ بنم حال حزن آورمدن متأثر کورینور. آه!
سودیکم حالا کاه جکمی؟ آرتق وقت قالمدی. کلسه ده کوزل
کوزلری، شهید شمشیر حسرتی اولان عاشقنک جسم
بی حیاتی، برده آنک اوزرینه سر په جکی کوزیاشی قطراتی
کوره جکدر.
آه واینی، نظر حزینی قبری زیارته کله رک موجب
ازدیاد المم اوله جقدر.

پروودوم

مفکره

ای سلسله ازمان متکامله بی ساعت حاضره ره ربط
ایدن مفکره! حیرانکم! ای عالم وجوددن چیتمش
اولانلرک جلوه گاه بدیی! جینی لوحه دها ویا حرب آشنا
اولان بونجه بیوک آدملری محو اولمش قیاس ایتک نار وادر.
سن آنلرک ناملرینی هر نه زمان یاد ایلسه ک قالقوب قارشیمزه

کلیرلر. مکالمه لریله متلذذ اولورز. بو عقول عالیله
سویلشمه مزه مساعده ایتدیگک حالده محبت مشفقانه مزنی
جالب اولان برطاقم حزین کوللرک دخی دعوت واحضا.
رینه مساعد بولملیسین.

زمان حاضر اوشهر آیین قندیلرینه بکزرکه کوزه
کورینور کورنمز منطقی اولور کیدر، فقط سن آرزو ایدرسه ک
کچمش بیگ شهر آیینی تکرار ضیا نثار اقطار ایده بیلیرسین!
زمان حاضر ایشیدیلر ایشیدلمز بیترکیدر بر فریاد مضطر بانه دن
بشقه برشی دکدر، فقط سن ایستره ک درد مندان اسلافک
ایدوب کیتدکلری نوحه لری جمع واحضار ایله او فریادی
دنیا بی برنالیه زاره دوندیره جک درجه ده بیوده بیلیرسین!
سن ماضیدن حال ایجاد کی بر اقتدار معجز نمایه
مالک اولدینک ایچون قابل مشاهده اولیان اموات اولینه
حوصله ادر اکن خارج بر صورتده حیات تازه بخش ایده
بیلیرسین!

بر میت اولان پدرمی خیاله آدیغم زمان آنده مشاهده
ایلدیکم او موجودیت نه در! اوغلیله ملاقات ایچون عودت
ایتمش اولان بو پدرک کولکده جولان ایتکده اولدینی
فضانه فضا در! حیات ومات کی یکدیگره ضد اولان ایکی
حال بزنی بر بر مزدن آیرمش ایکن سن نه قوت اعجاز
کارانه ایله بزنی یننه برلشدیره بیلیرسین!

ماضی ایله مستقبل آره سنده کی حاجز کی پدرومه بنم
 یغزده دخی بر حائل وار ایکن سن بو حائلی نصل رفع
 ایدوب ده ایکیزی جمع ایدیورسین! بو حائلی اورتهدن
 قالدیران ایکیزدن هانکیزز؟ پدرمی بکا کلیور؟ بنی
 آکا کیدیورم؟ حال بوکه بنم حیاتم ماضی یه طوغری امتداد
 اتمک احتمالی یوقدر، پدرمه بوکون حیات جسمانیه یه
 عودت ایدومز!

ای مفکره! دل دهشت زدهم سنک حقه کده بر علم
 تام یقینی حاصل اتمک امیدینه وداع ایدیور، فقط سنین
 سالفه بعیده نک طالب کیتدکاری ظلمت آباد بی منتهایه
 طوغری کیدوب کیدوب ده نظر دقتکک نره لره قدر تعمق
 ایتدیکنی کورمهک چالیشه جنم. اسلاف هالکهدن قالمش
 خرابه لرده بوله جنم تورات مسوده الاوراقه مراجعتله ساحه
 وجودده شمیدی یه قدر قطع ایتدیکم مسافه نک مبدائی
 تدقیق ایله اوغراشه جنم. حیات مضطربه، النده زرین
 فانوسنی یوکسلده یوکسلده اوکم صره کیدیور، بنده باشمی
 شمیدی یه قدر کچوب کلمش اولدیغیم مظلوم رهگذاره طوغری
 دوندیره دوندیره آنک آرقه سنندن قوشوب کیدیورم.
 حیات دیدکاری بودیوانه بی قرار نرهدن کلوب نره یه کید-
 بیور؟ آنک پریده رنک و بی درنک فانوسنی، سالکی بولندیغیم

بااینسز یولک آنجیق تهی براقدیغیم بشیکدن املا ایدمه جکم
 مزاره قدر اولان مسافه قصیره سنی تنویر ایدمه بیلور.
 بن بوموجودیتدن اولده وار ایدم، موجودیتک ابتداسی،
 انتهایی یوقدر!

ای مفکره! دنیایه کلزدن اول نه اولدیغیمه دائر هیچ
 وقوفک یوقیدر؟ بتون قوتلریکی جمع ایت! شمیدی یه قدر قاچ
 قالبه کیرمش، قاچ آفتاب رخشان کورمش اولدیغیمی حدود
 اطلاعمرک خارچنده قالان زمانلردن سؤال واستیضاح ایله!
 آه! سکوت مصرانه ایله مقابله ایدیورسین. نیم پوشیده
 اولان طالعین کوزلرک کره ارضی تجاوز ایدمه بیلوبده بنم
 عالم ازلیده کی اصلی کورده میور!

بندن تباعد ایتکده اولان اصلی، مقدراتیمی کشفه
 چالیشوب طوررکن سلسله عمرمک هر ایکی اوجی بررشب
 دیجور مجهولیتسه مر بوط اولدیغی حس ایدیورم! برسیار
 فراموشکار اولان تاریخ بکا نرهدن پیدا اولدیغیمی بردرلو
 اوکرده میور، خاک خاموش ایسه امواتک نره یه کیتکده
 اولدقلرینه دائر هیچ بر خبر ویره میور!

به رانژه

چیچکلرم

سویملی چیچکلر! نه طور بیورسکز؟ برآن اول آچیلکز!
پك اختیارم ، بر نفس اول آچیلدیغکزی کورمک
ایسترم .

همان شکفته اولکزکه لطافتکز صباحی پرتبسم ایسون،
بوی لطیفکز آقشامی تعطیر ایسون .

آچیلکز فردایه قاله حق اولورسه بنجه پك کجکمش
اولور . اختیارلره کوره هر نفس نفس واپسین صایلیر .
نه ییلیرسکز! بوکون سزی ایتسامه تشویق ایدن شوکونش
یارین بلکه بئم تابوتم اوزرینه پرتوانداز اولور .

جهانه یادکار هندوستان اولان منتقم قولرا ایشته ینه
کلیور . آچیلکز چیچکلرم! باری شو هوای سناکی کوزل
قوقولرکزله مترج اوله رق تنفس ایدهیم .

چیچکلر! بزم کی سزده بلادن آزاده اوله مزسکز .
مضر قوردلر اوزرکززه اوششورلر . شدتلی روزکارلر اسر .
دها نه لر اولور! بن که بونجه سنه یاشامش بریر جهاندیدیم،
آچیلدن صولمش نه قدر غنجه کوردیم!

قورقیسکز ، سزی قویارم ! بر ساخنورده دکلیم ؟
سزدن کوزل بردمت یابوبده هانکی دلبره تقدیم ایده ییلیرم ؟
باشمده چیچکلدن تاج ایله ترین سوداسی ده قالمامشدر .

محاربات زانده ونظریات بی فائده ایله پك یوردیم . زیر
سایه کزده اولمق اوزره آماده ایدیله جک صوک خوابکاهمه
چکاسه مده آرتق خواب جاویده طالسهم !

دنیايه وداع ایده حکم ساعت بوراده ، یانکزده حلول
ایدرسه مخطره شباب اولان رواج لطیفه کز بی اوساعتده
دخی نغمه پرداز عشق ایده بیله جکدر !...

سن لامبهر

بورا

افقده عظمتلی ، هیبتلی ایکی ار ظلمانی کور بیورم .
بونلر کیتدکجه تکاتف ایدیور . تکاتف ایتدکجه باران
دهشت یاغدی بر بیور .

برنقطه ده طور میور ، آن بآن یوکسلیور ، یاییلیور ،
بیویور ، کولک یوزینی قاپلا یور .

اوزاقدن اوزاغه شدتلی برکوک کورلتیسی ایشیدیورم .
 کره نسیمی طالغه لندیوریور ، سطوح میاهی لرزه ناک ایدیور .
 شو درین دره نك ایچنیده نه قدر یاپراق کوریورسه م
 جمله سی لرز شده ! بویدن بویه برسیلابه رعشه در آقوب
 کیدیور !

سلاسل جبال ، کدور تبخس اولان آوازه هول انکیز
 رعدی ایستدیکی قدر چکوب اوزادوب کوتوریور . جهان
 ایکه یور . بوکورتای بی متعاقب اوزته لئی مدهش برسکوت
 استیلا ایدیور . یریوزی خشیت وحیرت ایچنیده ظهور
 عاقبت کاره منتظر بولنیور .

باقکر ! عظیم طاغیر ، جسم قیال بردن بره قویورنک
 خاکستریده بر پرده جهانیوشه بوردی . کیتدکجه بسط
 اچنجه ایتمش اولان قوجه بولوتلر بولتری کوزدن نهان ایلدی .
 آرهلق آرهلق خطوط برقیه ، بولوتلری شرحه شرحه
 ایدیور . صاعقه آفاقی پرطنین ایدن صحه لرله پارلدایه
 پارلدایه بولوتلرک آره سندن قایوب کیدیور .

کیجه پک مظلدر . کیتدکجه توسیع دائرة تنویر ایتدکه
 اولان شیمشکلر چاقدکجه بولیله ظلمای بلادن کوندوزلر ایجاد
 ایدیور . کیجه برآنده کوندوز اولیور ، دیگر برآنده کوندوز
 کیجه کسلیور .

غرب تاریکدن فیلامقده اولان ریاغ شدیده ییلدیرم
 کبی صحرادن کچرکن چیلدر مشجه سنه دنوب طولاشمنه
 باشلایه رق یوللر اوزرنده موجود ایزلری نابید ایلدیکی
 ائنده هوایه قالدردینی ریک سیاه ایله قاریشیق موخش
 برقاصرغه تشکیل ایدیور . یکی برابر مظل میدانه کتیرن
 بوکردباد مدهش دوران بقیه ضیای برقیی ده انظاردن
 ستر ایلور .

معابدک نواقیس ولوله پردازی اصوات خاشعانه سیله
 پریشان اهالیی برسیل عظیم کبی عبادمخانه لره طوغری
 روان ایدیور .

یارب العالمین ! زیر قدم عزتکده مجتمع اولان شو
 فلکزده قوللریکه باق ! برسال کاملک مکافات مساعیدنی
 سندن ایستیورلر .

هیات ! آتشین آسماندن یاغمقده بولنان کرات منجمده
 ذاتاً یرله سرلمش اولان باشاقلری ازوب محو ایدیور .
 رعد و روزکار بولوتلری یاروب یرتیور .
 زوالی جفتجی کلش ، الدن کیتمش اولان تارلاسنک
 حالی یأس وحیرتله تماشا ایلور .

بوداهیینه نك دهشتندن بوزلمش قلمش اولان جو -
 جقارینی قوجاغنه آلمش ، مشفقانه باغرینه باصیور .
 ییلدیرم ینه آتشر صاحبور ، آوازه هولناک ایله دوشیور .

صاعقه زده اولان يوكسك طاغلردن عظيم ولوله لرله
قوملر، طاشلر، قبالر ايندرمكده اولان سيللر منبت تارالار
چيكنه يوب كچيور .

آه ، نه وار ايسه هپسى الدن كيتدى ! برسنه لك
مساعينك حاصلاتنى الله بركونده محو ايتدى !

صومه

زوانلى قير

اچينده هيچ بر كوزل رؤيا كورلك احتمالى اولمسان شو
منخوس اويقودن اويانير اويانمز طاع باشنه چيقوب كوشك
ايلك شعاعلرني قارشيلادم .

هنوز اويقودن اويانمش برياورو قوشمغز تازه چيچك
آچمش بر آغاجك اوزرنده حزين حزين اوتوردى .
اوزمان بنم كوزلرم ياش ايله طولمش ايدى .

آه ، نچون والدهم يوق ؟ يووه سي آغاجك دالى اورته .
سنده آهسته آهسته ساللاقمقده اولان شو قوشمغز كچي
نچون بختيار اوله ميورم ؟

ريوزنده هيچ بر شي بنم دكلدر . بشيكم بيله يوقدر .

فقيره والده سي طرفندن كويمزك كليساسى اوكنده كي
طاشك اوزرينه براقش زواللى قير جغزم !

آنامدن بابامدن آرى دوشدم . اوقشايش لرنده كي لذتي
ييلم . كوي چوجقلرى بكا همشيره ديمزلر . بونلرك
اويونلرينده قاتيله مم .

كيفلى جغجى بنى كولكه لككنك آلتنده اوطورمغه هيچ
چاغرمز . يانوب چيتر دامقده اولان آصمه دالرينك
قارشيسنده چوجقلرني قوجاغنه آلهرق اويوب اوقشاديغني
اوزاقدن سير ايدرم .

نه ياپهيم ! آغلايه آغلايه كليسايه طوغرى روان اولورم .
دنياده بنم اچون قپوسى آچيق بولنه ييلير برير وازايسه
آنجق اوراسيدر . دنيا آلامنى ، اوزرنده چكمهك باشلاديم
طاشه كوزلرمي ديكرم . بنى براقديني زمان والدهمك
سرشمش اولديغني خيال ايلديكم كوز ياشلرينك اثرلرني
آرارم . بعضاً دنخي تنها مزارلغه طوغرى قوشارم . بكا
مزارلرك هپسى بر كورينور . بي چاره قير جغزك ير اوستنده
آناسى باباسى اولديغني كچي ير آلتندهده يوقدر !

اون درت بهار موسمى كچدى كه بنى ترك ايمش اولان
آغوشدن جدا اولهرق آغلايورم . والدهمك ! كل كل !
بنى براقديغك طاشك اوزرنده سنى بكليورم ...

پرودوم

قارینه

اشعارمی سزه تقدیم ایتدیکم زمان کوکلم آنلرله هیچ
آشنا اولمامشه دونیور . اک لطیفلری ینه بنده قالیور .

اصل اشعارم زیور السنه قارئین اوله میور واوله میه جقدر .
دوچار مهاجمه اولان کوزل چیچکلرک چوره سنده
بیاض کله بکلر خلیان ایله طیران و دوران ایلدکاری کبی
بنمده سویملی افکارمک اطرافنده برطاقم اهترازی ایبات
لطیفه طائر و دائر بولنیور .

هان که اللرم بونلره طوقنیور نازک و وحشی قانادلرنده کی
اوخفیف غازه لطیفک اثر جزئیسندن بشقه برشی براقیه رق
پرواز و تباعد ایلدکاری نی کوریورم .

بونلری لطافت و شعشعه لرینه خلل ویرمیه رک طوتوب ده
اولدر مکسزین ایکیشر ایکیشر سوزن دلدوزه دیزمک المین
کلیور .

ایشته بویله حس اولمش و فقط مجهول قالمش برطاقم
ایبات ایله بزم کوکلرمن مالامالدر . سز بولطیف کله بکلری
کوره مزسکر ، یالکز بزم آنلردن رنک المش اولان
پارماقلمزی کوره بیلیرسکر .

آلیره ددوموسه

المردن امید

ای حقیقتنی کیسه نک آکلایه مدینی ، یا کلدتجه وجودنی
انکار ایده مدیکی مبدع کائنات ! مادام که بنی ایجاد ایدن ،
یارین افنا ایده جک اولان سنسین ، ینه سن تسلی بخش قلب
حزینم اول !

مادام که بیلمک استیورسین ، نیچون برطاقم ذهنلری
وارلفکده شبهه دوشوریورسین ؟ انسانلری بویله برامتحان
ایمان موقعنده بولندرمقده کی حکمتک عجبا ندر ! [۱]

عبرتخانه کائنات ، نظرنده برپرستشگاه واسعدن بشقه
برشی دکدر .

انسان نفسنه مراجعت ایتدیکی زمان آندده سنی
بولیور . حیاتی سنسین . متالم اولسی ، آغلامسی ، سومسی
هپ سنک آثار تصرفکدر .

اک عالی ذکا ، اک بیوک شرف سنک وجود واجبیکی
اثبات ایتک ، مقدس نامکی عالمه یاد ایتدرمکدر .

« ژوپیتهر » « مسیح » کبی بیک نام ایله یاد اولنسهک
ینه برسین . هر دست نیاز سکا طوغری رفع اولتمقده در .

[۱] انجمن بورادن برفره طی ایتشدر .

اولاد ارضك الكحقیری بیله سفالت ایچنده ایکن برآز
سعادت یوزی کورمکه باشلانجه سکا عرض شکرانه
شتاب ایلر .

بتون کائنات سنك وحدتکی ، عظمتکی اعلان
ایلیکده در . قوشلری یووهرنده نغمه پرداز حمدکدر . برطامله
یاغمور ایچون بیکارجه مخلوق هم آواز تقدیسکدر .

هیچ برشی یاراتمامشسین که حیرتله تماشایه شایان اولسون .
بزم ایچون عالم وجودده هر نه لازم ایسه آماده ایتمشسین .
جهان پرستشکارکدر . معنوی تبسملرک یوزمنزی کولدردکجه
حضورکده زانوزن شکران اولورز .

لکن ای رب اعلی ! بیلم که عالمده شروالمی ارباب
فضیله دهشت ویره جک درجهده چوق یاراتمده کی حکمتک
نه اولمیدر !

نصل اولیورده کائناتی طومش اولان انوار مقدسهک
ایچنده ، بویله امید اجابتله لب جنبان تضرع بولنان ارباب
دردی دمبسته حیرت ایده جک امور مدهشه ظهوره
کلوب طور یور !

متخیرانه سیر ایتمده اولدیغمز شو زوالی دنیا برچوق
محاسن و مساویسیله برابر وسعت آباد غییدن میدانه

آیلویوردیکی زمان کاشکی دهها زیاده مرحمتکه مظهر
اولسی اراده که موافق دوشیدی !.....

مادام ده زولیه ر

جویبار

دلکش جویبار ! طالعجه سنکه بیخزده مشابته وار .
ایکیزده شتابان شتابان آقوب کیدیورز . سن بحر بی کرانه
طوغری روانسین . بن مرک بی درمانه طوغری دوام .
بونکه برابر حالرمزده مطابقت کوریه میور . سن الم
وجدانیدن آزاده اولدیغک حالده بی پروامیل طبیعی به
اقتفالیله کیشی کوزل کیدیورسین .

انهار بیننده جاری برقانون وارمیدرکه سنی بوحرکتکدن
طولای مؤاخذه ایده بیلسون ؟ انسانلری آهسته رفتار ،
رفتاردن بیرار ایدن شیخوختک سکا کلنجه حکمی یوریمز .
انسانلرکی قطع راه ایتدکجه قوتک کسلیز . یاشادکجه
لطاقنک اکسلیز .

جریانک امتداد ایتدکجه قوتک ، لطاقنک آرتار . طورمن
کیدرسین . کیتدکجه یکی یکی لطاقنلره تصادف ایدرسین .

مصادفك اوله جق مشجره لرك طراوتنى تزييد ايدرسهك
ايلكك ضايغ اولمز . آنلرده زوچرور سايه لريله سنك
ساحلار يكه دها زياده لطافت ويرلر .

پاك ولطيف موجه لرك يرير آچلمش چيچكلرله مزين
تازه چايرلري ايكي يه بولن او پارلاق قوملي رهكنداركدن
كچوب ليتكده در .

درونكده پرورده اولان بيكارجه ماهيلردن هيچ بركدر
وضرز كورمزسين .

امان ! طالعك نه قدرده مهربان ايمش !

مادامكه بو قدر حريره ، سعاده نائلسين نيچون فرياد
ايدرسين ؟

سن صوص ! طبيعتدن شكايتمك بزه دوشر !
كوكلرك بسلاه مكده اولديني بونجه هوساتدن هيچ بريسي
بو قدر كه كدورته ، آفته ، ندامته منجر اولسون .

بو هوسات آتشناك هر زمان كوكلزي چاك چاك ايلكده در .
لكن بونلرك اك دهشتليسي ، اك نحوستليسي چكهمكده
اولديغمز سودادر ! حلاوتلري مرارتله قاريشيقدر . حال بوكه
بتون آرزولري شيرين كوسترن اودر . ذوقلر ، صفال آسز
لذت بخش دماغ اولمز .

فقط زمان اك قوتلي رابطه لري انحلاپذير ايدر . اك

سودالي كوكلر يوزيلور ، آرام بولور . يا خود سسوداسي
سوداي ديكره منقلب اولور .

جويبار ! نه بختيارسين ! آرقداشلك اولان انهار
خوشرفتار ايجنده هيچ برني وفا بولنمز .

امتراجخانه كائناتده سراسر حكمي جاري اولان حكيم
مطلقك اراده سي سني كندك ككي بر جويبار ايله هم
آغوش وهم جوش ايدنجه اختلاطكر هيچ بروقتده افتراقه
مبدل اولمز .

ملاحظه

۱۶۳۳ سنه سنده پارسده تولد ايمش اولان مادام ده
زوليه ر طبيعى طور ظرافت پرورانه سي دلستان ، مالكة
حسن وان برشاعره شيرين زبان ايدى .

تحصيل معارفه پك زياده خواهشكر بولنديني جهتله
لاطين ، ايتاليان ، اسپانيول لسانلريني اوكرنمش اولديغندن
بو اوچ لسانك اك پارلاق ادباسي كنديسييله همبزم اولمغه
متهالك ايديلر .

۱۶۵۱ سنه سنده زوجيته قبول ايتديكي (كيوم
دولافون) آتى يدى سنه صكره وفات ايتديكندن شاعره
برقاچ كوچك قيريله اضطراب ايجنده قالمش ايدى .

بونك اوزرينه سوريسنك محافظتي اولان كوپكني
غائب ايتمش بر راعيه نك ، يالكر باشنه محافظه و اداره ايتمه
چالشديني قوزيلر حقدده جلب مرحمت اچون اساطير
قديمده چوبانلر و كويليلر الهى عد اولنان (پان) ه
يالواريشنى مصور اوله رق بر منظومه يازوب اون درديجي
لوقيه تقديم ايشدر .

فرانسز ادباسنك تميز و حكمنه كوره مادامك فكر
و خيال شاعرانه سى نازك و شوخ اولديني حالده پك اوقدر
وسعتلى دكلدر .

آثارندن بر قاچ پارچه سى اولسون طبعى ، لطيف ،
حزين اشعار اچون نمونه اولق اوزره انتخابه شاين كوريله
بيلير . مادام آنجق لطيفه آميز و خوش آينده بعض آثارى
سايه سنده قيمت سنجان ادبك تحسين جديسنى قازانه بيلشدر .
ينه اوسايه دركه عصرنده ، شعرى دكرلى اولسون
دكرسز بولنسون ، نظم ايله اشتغالى اولان هر محبوبه ارباب
مداهنه طرفندن و يرلمكده بولنان « اونجى موز » عنوانى
آمشدر .

مادامده زوليه رك شاعر لرمز طرفندن تقدير اولنه جغنى
اميد ايتديكمز شو منظومه سى صانيرزكه عصرمرك مدار
افتخارى اولان شاعر لرمزده پك خوش كورينه جكدر .

بناء عليه قلمرينى برآزده بويولده اثرلر يازمغه آلسدر مق
آرزوى ترقيجويانه سنه دوشه جككرينى اميد ايلرز .

زده بويله مصورانه شيلر يازمق هوسى بدعت حسنه
طرزنده يكي پيدا اولديغندن تأسف اولنوركه اعصار سالفه نك
همجزه اوله رق يتشدرديكي شاعر لرمز ملتته مادامك
منظومه سنه بكار بر يادكار قيمتدار براقه مامشدر .

يا شاعر لرمز براقه بيلشلميدر ؟

شاعر لرى علو افكار اربابى نظرندن دوشورمكده
اولان جهانه مداحلغنه ، سوق زمان ايله پك زياده طالقدر .
ندميدر ، ندر ، آنلرده خيالات و مبالغات بارده اچندن
چيقوبده بدائع باهره طبعى تصوير و ترزين جهتته اماله
فكر ايتيوب كتشدر .

يوز سكسان بو قدر سنه اول وفات ايتمش اولان شو
مادام اثريله اثبات ايدوب طور نيوركه شمعدى بيله قالقوبده
پارسده كيسه ايله كورشمندن ، اوروپانك ترقيات اخيره سندن
هيچ معلومات آمدن طوعر بحه استانبوله كلسه افكار لطيفه
شاعرانه جه همان همجزه ميدان اوقويه بيله جلك ، و بر انجمن
شعراى بولنسه اعضالغنى قبول ايديشك اچون برخيلى
تولات فكر يده بولمغه مجبوريت حس ايدجكدر .

يا بوراده بر انجمن شاعرات بولنه بيلوبده زيارته

کیده جک اولسه مجلسده مادامی اوطورده جق بزیر بولمق
نه قدر مشکل اولوردی !

« شعر نه قدر مبالغه‌لی اولورسه اوقدر عالی اولور. »
فکر قدیمی انقراضه یوز طوته‌لی شعر امن حقیقه لطیف
شیلر یازمغه باشلامشدر و ایچلرنده ساده کوزل بریتی اک
مبالغه‌لی حلاوتسز بریتسه ترجیح ایتیه جک آدم همان
قالمامشدر . بو حال تبشیر ایدیورکه یتشمش و بتیشه جک
و آثار غریبه‌دنده لازم اولدینی قدر استفاده ایتهمزک
لزومنی تقدیر ایتمش و ایده جک اولان اذکیامن شرق
وغربک تحسیننی جالب آثار ادبیه وجوده کتیرمکه موفق
اوله جقلردر .

برقاچ سنه صکره مادامده زولیه‌ری آکدیره جق
درجه‌ده قدرت ادبیه کسب ایتمش شاعره لرمنزک دخی
ظهوری استبعادمی اولنور ؟

میلاوآ

چیچک

ای آچیلوب لطافتبخش وادی اولمش و چوق کچمدن
صاراروب صولمش چیچک ! دست بی پروای روزکار ایله

پریشان اولان یار اقلرک یلره سریلیور . مزرعه دنیاده
سزی و بزى لاینقطع بچمکده اولان اوراق بردر . هچز بر
اللهه سرفرو برده تسلیم اولیورز . بنم برذوق الدن کدیور .
سنک بریاپراغک تناقص ایدیور .

سرعتله کچوب کیتمکده اولان زمان بزدن هر ساعت
برشوق برشطارت، هر آن برذوق برحلاوت آلوب کوتوریور .
انسان بو حال کورنجه کندیسه متألمانه شویله برسؤال
ایراد ایدیور :

عمر بشرمی دها سریع الزوالدر، یوقسه چیچکمی ؟

ملاحظه

کذار عمرک سرعتی خواجه حافظ :

بنشین براب جوی و کدر عمر بین

کاین اشارت زجهان کذران مارابس

بیت مشهوریله تصویر ایشلشدرکه « ایرمی کنارینه اوطورده
عمرک نصل سرعتله کچمکده اولدیغنی سیرایت . جهانک
سرعت فناشدن خیر اولمق ایچون بو اشارت بزه کفیدر . »
دیگر .

راغب باشا دخی بومالی حافظدن اقتباس ایتمشجه سنه :

گذار باشتاب عمری اشرا به کلور دائم
لب جو ده صماخ جانه جوش آبدن فریاد

بیتله افاده ای دیور .

ابن کلاک شو بیتیه ده کندیسنگ جالب نظر تقدیر
اوله جق آئارندن عد اولنور :

کوز یوم جهاندن آج کوزیکی کندی حالکه
سن کوز بوموب آچجه بو عالم کلور کیدر
سرعت کیدار عمری اک کوزل ، اک مؤثر بر صورتده
افاده ایدر برسوز آرایه جق اولور ایسهک تصویرات خارقه سی
اک عالی فکری شاعر لری حیرتده براقان قرآن مجز بیانه
مراجعت ایتلی بز .

بر صحیفه شریفه سنده تصادف ایده جکمز نیجه حقایق
غیبیه آره سنده « قیامت قوبدینی کون مجرملر - بز دنیا ده
بر آندن زیاده اکلندک - دیه قسملر ایده جکلر . » حقیقت
جلیله سنی کوردیکمز زمان آرتق بو یابده کی اولور اولمز تصویرات
شاعرانه نک نظر تقدیر مزی جلب ایتک مزیتندن محروم
قالسی طیبی دکلیدر ؟

میلو و آنک بو لطیف چچکی ایرانک اک حزن آواز
شاعر لردن کنج ایکن عزم چنزار بقا ایتش اولان عرفینک
بر قصیده رقبتبخشنده کی :

منم آن غنجه پڑمرده که از باد خزان
خنده بر لب کره و سر بکریبان رقم

بیتیه اخطار ایله کده در که بوندن « بن بر صولمش غنجه میم که
هوسکار اظهاری اولدیغم معصومانه تبسم تأثیر باد خزان ایله
دوداغنده معقد قالمش ، بو نیم بیتیمانه بو گلش اولدینی حالدده
کلزار جهانده وداع ایلدم . » مائی چیقاره بیله جک قدر
سخنشناس اولانلر البته متأثر اولورلر .

شو پارچه بی یازار ایکن بعض تصویرات محزونانه سنه
مفتون اولدیغم عرفینک بر جوق حزن بیتلری حزن
یعقوبی توصیف ایدن آیات قرآنیه کی کوکلدن کچمکه
باشلامش ایدی .

بونلردن بریسی بر مفارقت ابدیه تصویر ایدن :

دم رفتست عرفی بر بخش نظاره کن

که امید باز کشتن کس ازین سفر ندارد

بیتیه ایدی که « عرفی ! آرتق آریلوب کیتک زمانیدر .
سودیککک یوزینه بر کره دها باق ! ایده جکک بو سفردن
عودتله بردها رخسار یاری تماشا امیددی منقطعدر . » دیمک
اولدینی ایچون مزارت آشنای فراق اولانلره حقیقه بک
حزین کلیر .

فلوریان

حقیقت - افسانه

سرور زمان ایله جاذبه جمالی بر درجهیه قدر قوتدن
دوشمش اولان بزم حقیقت خانم برکون چیر چپلاق اولدینی
حالده میدانه چیقویرمش ایدی .

کندیسنه تصادف ایدن پیر و جوان منظره سنندن
متوحش و کریزان اولدیلر . بی چاره حقیقت کیسه نك التفاتنه
مظهر اوله مدی . النجا ایده جک بریر بوله مدی . زقاق
اورته سننده قالدی . فنا حالده اوشودی . تیرل تیرل
تتره مکه باشلادی .

حیران حیران ، لرزان لرزان اطرافنه نکران ایکن
برده مکمل کینش ، طاقش طاقش درمش ، هر نه کیش هر نه
طاقش ایسه کوزل یاقش درمش ده کزمکه چیقش اولان
افسانه خانم - که نه مال اولدینی اولور اولمز دقتله کشف
ایدیله میه جک درجه ده پارل پارل پارل یوب کوزلری قاماشدر -
مقدمه ایدی - بالتصادف قارشیسنه چیقویرمسونمی ؟

بردن بره حقیقت خانمی او حالده کورنجه دیدی که :
« وای ! حقیقت خانمجنم ! سزمیسکز ؟ صباح

شریفکز خیر اولسون ! جانم اقدم ! بونه حال ! بویله
زقاق اورته سننده یالکزجه چیر چپلاق نه یاییورسکز ؟
حقیقت شوپله جواب ویردی :

« نه یاپه جغم ! کوریورسکزیا ! تیرل تیرل تتره یوب
طوریورم . کلوب کچنلردن بزم ایچون برصیغنه جق بر
بولملرینی رجا ایدیورم . کیسه رجای قبول ایتیور . هر کس
بندن قاچور . آرتق ایجه آ کلادم که زواللی اختیار حقیقت
بوندن صکره سعادت کوره میه جکدر . »

بونک اوزرینه افسانه خانم شوپولده بیان مطالعه
ایلدی :

« مراق ایتیک . چاره سی بولسور . سز بزم کوچک
همشیره مسکز . اوکنک کی اولسون ، بن هر نزهه کیتسه م
فوق العاده بر حسن قبوله مظهر اولورم . سز نیچون
اولیه سکز . »

« ایکی کوزم حقیقتهجکم ! هیچ بویله چیر چپلاق میدانه
چیقیایرمی ؟ نیچون بویله ایدیورسکز ؟ بو عاقلانه بر حرکت
دکلدر . »

کلیکز ، برلشلم . برلباس ایچنده بولنلم . برلکده
کرلم ، آیرلیه لم . ایکیزده استفاده ایدرز . ایکیزده حسن
قبول کوررز . »

« سزك شرف رفاقتكز ارباب معرفه بني سوديرر .
نه عرفا بني رد ايدر، نه سفها سزذن توحش ايلز . برلكده
بولنور ايسهك نزد عالميانده مقبول اولورز . »

دائما سزك علويتكز بنم شطارتمه بورنمعلي، بنم شطارتم
سزك علويتكزله ممتزج كورنمليدر . بويله اولورسه هر يرده
بر برندن آيرلمز ايكي كوزل همشيره اولوق اوزره تلقى
اولنورز . هر كس دن رعایت كوررز . آكلاديكزى ؟ سوكيلى
همشيره جكم ! »

❖ شيللر ❖

وجد

دلبرم ! نكاهم نكاهكله هم آغوش اولدقجه، تصويرم
آسمانى رنك اولان آينه ديدة فرور چشمكده جنوه كر
بولندقجه صانيورم كه عالم لطيف اثيره صعود ايتشمده
اوراده تنفس وتزده ايدييورم .

صانيورم كه جهان بالاده دلخواهم اوزره جولان
ايدة ايدة برضاي ريبى نشريله سراپا سمائي پرتولره
غرق ايليورم .

حال غلبه وجدمده رقيق وحزين برصدای دلنشينك
اوپمكاه طويه مديغم دوداقلر كدن آهسته صدورينى حس
ايتدكجه كويا فردوس برينده چالير بر ساز مقدسك بزم
كره مزدن چوق لطيف اولان سائر كرات حكمت آياته
موجا موج عكس ايدوب كيدن آوازي، هر تلتك بر درلو
كوزل اهترازى كوش پرچوشمه كليورده كندي آفاق
تصورك خارجنده بشقه بر عالم روحاني اچنده مستغرق
صفا اولمش بوليورم . سنكله ايكييز معاققانه، متواجدانه
رقص ايدر كن او ميني ميني آياقلر ك كوچك كوچك موجه لر

کبی شوق افزا بر صورتده حرکت و سرعت کوستردکجه
 طائر آتشیال عشقک - برارغنون الهمینک تمادی نعماتندن
 متهیج اولش عاشق طوریله - اطراف جمالکده طیران
 و دوران ایلدیکنی کوریورمده کره زمینک تام مشربمجه
 دونمکده اولدیغنده شههم قالمیور .

سن سودا بخشانه بر تبسم ایده جک اولور ایسهک هر بر
 نظر احیا اترك اک یالچین قیالره هیجان ، اک متین خارالره
 جان ویره بیایر . کوزلرم کوزلر کدن اقتباس انوار ایدوب
 طوردکجه هر بر خیال بر حقیقته منقلب اولمق استعدادنده
 بولنور .

سودیکم !... کل بکا !

لامارتین

مناحات

وقت غروب حلول ایتمش . آرتق شهریار شعشعه بار
 نهار کردونه ظفر شعارندن کمال عظمت ووقار ایله اینیور .
 وجه رخشاننی نظرلردن نهان ایدن سحابه تابان
 آسمانده براقدینی ممدود ووزراندود ایزلری محافظه ایتکله برابر
 انعکاسات ارغوانی رنگ ایله آفاقی مستغرق انوار ایلنور .

کره قرا یسه قبه فیروزه قام ایچنیده معلق بر فانوس
 زرین کبی کنار افقده جنبش نما اولیور . پرتولطفی چمنزار
 اوزرینه بی تابانه دوشدیک حالدده پرده جهانپوش لیل طاغ
 باشلرینی اورتک سطح صحرایه طوغری میل ایدیور .

بوساعت ، طبیعتک حلول ایتکده اولان کیجه ایله
 اوزاغه کیتکده بولنان کوندوز بیننده اکتساب شوق جدید
 وخالق لیل ونهاره طوغری رفع روی امید ایدرک برلسان
 بلیغ ایله قدرت فاطره سنه قارشنی متحیرانه عرض تعظیفات
 مقدسه ایلدیک ساعتدر .

اوزمان طبیعت ، کائنات طرفندن پیشگاه الهه تقدیم
 اولمش بر قربان مطیعه دوزر .

کائنات بر تعبد خانه بی کراندر . کره زمین آنک
 محرابی ، آسمان ایسه قبه سیدر .

تمامیله مشاهده ایده مدیکمز ظلمت آرا کواکب
 لاتیحصی - که شو کنبد لاجوردی دروننه بر نظام بدیع
 اوزره سر بلشدر - تعبد خانه منور مرکز مقدس قنادیلیدر .
 رسیده نفس واپسین اولان نهار معجز آثار طرفندن
 غرق رنگ ایدلیدی حالدده غروب آفتابدن طلوعه قدر
 خفیف بر روزکارک ابعاد کره نسیمه طوغری پارچه پارچه
 سوق ایدوب کزدردیک لطیف بولوتلر دخی او تعبد خانه نک

بخورات مقدسه سیدرکه طبیعتك ده پرستش ایتمكده اولدینی
معبود اعظمه طوغری صعود ایدر کیدر .

لکن بوتعبد خانه ده هج صدا یوق .

شهنشاه کائناتك مدایح قدسیه سنی کندیسنه طوغری
اعلا ایده جك هیئت ارباب ترتیل زرده ؟ هرشی ساکت .
بوسکوت عمومی ایچنده یالکز کوکم سویلیور . صدای
کائنات بنم حس دراکانه مدر .

بودلجو صدای متوالی ، اشعه آخر نهار ایله اجنه
روزگار ایله بر بوی ذی حیات کبی قبل رحمانه طوغری
تعالی ایدرک سراسر کائناتی کویا ورب العالمینه عرض
عبودیت ایچون بنم روحی طبیعته القا ایلر .

شوراجقده یالکز اولدینم حالده مولای مکوناتک برنگاه
رحمتی استعدا یولنده فضای بی منتهایی الله آوازه سیله
طولدرمقدمیم .

کبریاکاه رحمت پناهندن آهنگ عمومی کائناتی ایشدوب
طوران خدا البته بنم عظمتنه قارشی جمله دن زیاده حیران
ونام عالمکینبی آکمفده جمله ایله یکزبان اولان ادراک عاجز .
مک زمزمه سنی ده ایشیدر .

تجلیات بی نهایت سکا ای ذاتک و ماسواسنک اصل
اقدسی اولان وجود واجب !

سن که بر نظرله ابعاد نامتناهی بی مظاهر آثار قدرتکله
مالا مال ایدرسین ، خالقسین ، مرئی عوالمسین ، روح
کائناتسین الهی !

بویله بیک نام ایله یاد اولندیغک ، هج بریسیله ده بحق
تعریف اولنه مدیغک حالده سکا جدا ایمان ایدنلر دنم .
سنک سوزیکلی ایشتمدیکم حالده دخی کلمات ایمانیه می
کائناته قارشی زیور زبان ایقان ایدر طوررم .

فضای حیرتقرا نظر اخلاصده بر معرف عظمتکدر .
ببکا کره ارض نمونه احسانکی ، سائرکرات انجم دخی شعشعه
نور بی پایانکی کویسترر .

سنک وجودک کندکدن اولدینی حالده بتون مخلوقاتک
وجودی سندندر . هرشیده کورینورسین .
کافه کائنات سنک صورت معنویه کی مصورددر ، بنم
روحم ایسه کافه کائناتی متصورددر .

فکرم تجلیات رنگا رنگکی تماشا ایله هر شیدین سنی
استدلال ایدرک هر یرده سکا تعبد ایلر .

فکرم کندی کندینک پرستشکار حیرانیدر . ماء پاک
ایچنده عکس حورشید رخشان کورلیدیکی کبی کندیسنده ده
سنی کورییور .

ای حسن اتم واحسان اعظم صاحبی ! بوایمان ده سکا

تقدیمه شایان عد اولنه حق برشی دکدر . هر یزده سنی
آرام ، سنی سورم ، سنک عاشقکم .

روحم آز بر زمان خارجه دوران ایچون کانون مکنون
حکمتکدن صیچرامش بر شراره جواله عشقدرکه درد
آزمای هجران اولهلی اصل نورانیسه عودت آرزوی
شدیدیه سوزان اولمقدهدر .

تفسم ، تفکرم ، توددم هپ سنکهدر . غطای وجه
جیلک اولان عالم شهادت چشم حق بیغه کوره شفافدر .
طبیعتک اک کیرلی گوشه لرنده سنی کشف ایدرم . هانکی
مخلوقکی تقدیس ایتسه سنی تقدیس اتمش اولورم .

عالم تنهائیده کزینشم سکا دها زیاده تقرب ایچونددر .
او عالمده وقتاکه پرده جنبائی شفق بر روز نوظهورک تلوین
ایلدیکی هوای نسیمی بی شق ایدوب یوکسک طاغیرک
تپه لرینی لالی لامعه ایله ترین ایتکه باشلار ، بکا او یله
کلیرکه عرش اعظمک آره لایوب بر مجرای نور آچیلورده
عالمه انوار قدسیه کی صاحجه باشلایور .

وقت زوالده کونشک ضیای حیاتبخشنه مستغرق اولنجه
حواسمک اک زیاده کسب قوت ایتدیکی شوزمانده دخی
حس ایلدیکم هپ سنک فضل و حکمتک ، هپ سنک عون
وقدرتکدر .

لیجه ، قوافل کوا کی ایستدیکک کی روبراه وعالم
خوایدیه بی مستور پرده سیاه ایتدیکی زمان عظمت لطیفه
لیلی تفکر ایلیرک تنها قالنجه بوسکون ، بوسکوت ، بو ظلت
ایچنده روحم سکا دها زیاده متقرباً تعبده مشغول اولور .
اوشب تاریکده بی بر روز روشن درونی تنویر ایلدیکی
صرهده بر صدای روحانی ایشیدرم که مالی دائماً امید وار
بولنمهی توصیه دن عبارت بولنور .

اوت ! دائماً امیدوار احسانکم . سن هریری موجو-
دیتله طولدردیغک حالده بنم ایام حیاتمی بوجهان فانیک
ایام معدوده الم آمیزیه هم حساب ایتمز سین ظن ایدرم .
سنی هر یرده خالق وحافظ کور بیورم . ایجاده مقدر
اولان اعدامه تنزل ایتمز .

شاهد شانک ، مطمئن احسانک اولدیغ حالده حیات
ابدیه ایام نامعدودینی بکلایورم .

ظلت مدهشه موتک بی احاطه سی روحه هول انداز
اوله منز . فکرم بو ظلمتک ایلر یسنده کی نوری ده کور بیور .

موت بی سکا تقرب ایدن درجاتک اک عالیسیدر .
اوسنکه بنم آره مزده زوالنی مشتاقانه آرزو ایده کلدیکم
برحائلدر . شودقیقه زواله سرعت حلول احسان ایله .
اگر بر سر بسته یه مبنی تأخیر تلاق بیور یله حق ایسه صدای
فضا یمای استغاثه می ایشتمکه اولسون تنزل ایت .

کهان و مہمان ، حاصلی بتون جهان ملتجیء سایہ
صیانتکدر . بندن هیچ بر زمان آریلیان افتقار ایچون سندن
بشقه بر ظہیر قدیر یوقدر . فقیر یکی عنایتکله اغنا ایله .
جسمی نان ایله ، جانمی امید ایله بسله . ظلمات حواس
ایچنده خسوف حالتہ کلش اولان فکرمی انعطاف نظر
شفقتکله منور قیل . وجدانمی کونش شبنم جذب ایدرکی
دائماً کندی طرفکله جذب ایت .

قورنہی

« بر محسنہ نك كتابه سنك من اری »

زائر ! بوقبرك اوزرینی صاقین آلوده سرشك حسرت
ایله ! بوشایان اعزاز بر آرامگاه ممتازدر .
بونده بر پاکیزه وجود پوشیده چشم خواب خلود
اولمشدر . فقط علو قلبنه دال اولان آثار احسانی شورالرده
هنوز یاشامقده در .
تنی آرامکزین آغوش خاک اولمزدن اول جانی آسمان
پیرای تعالی اوله رق خالقنه مخلوقی قاووشدرمش ایدی .
جسمی یریوزنده سائر ایکن روحی سماده طائر ایدی .
ثروتی ، قدرتی کندیسندن زیاده فقرایی مستفید

ایتمشدر . ارباب احتیاجه تواضعکارانه معاونتی کوکلنک
سرمایه مسرتی ایدی .
صوك نفسندهده عشق حقیقی ایله اشتغال ایشدر .
زائر ! انسانیتده صاحبه قبرك پیروی اولمغه چالشکه
بر نور الهی قلبکی لبریز برتو ایلسون .
حیات دنیادن محرومیت اندیشهسی انسانی نیچون
آغلاقمیلدر ؟ اینان که دنیادن بوصورته کیدنلر بر حیات
جاودانی به مالک اوله رق کیدرلر !

ملاحظه

بزم قبرستانلرده بویله معنیدار وشایان اعتبار سوزلرله
تزیین سینه ایتمک امتیازینه نائل اولمش طاشلره پک نادر
تصادف اولنور .
بزم طاشلرکله کییسنه باقیلیر ، بیت صورتنده یازلمش بر قاج
سطر کوریلور ، مقبولیتدن مبرا طائسز بردعادن عبارت اولدینی
آ کلاشیلیر . چارهنه ؟ صدق ایله بر آمین دینیر ، کیلیر .
کییسنهده تصادف اولنور که کتابهسی اوراده یاتان
ذات پک کنج ایکن وفات ایدوب شبان بهشت برینه التحاق
ایلدیکی بیانیه حیاتنه طویه مامش اولان بونوجوان ایچون
بتون عالملرک قیامته قدر کوز یاشلری دوکوب طور مسنی
توصیه ایدر . انسان بونی کوزنجه اوله پک چابک کچه مز ،

برآز ایرکیلیز . دوشونور ، مواسست و مواصالتلری بتون ارباب ایمان طرفندن کیجه کوندوز آرزو اولنان جنت جوا- نلرینه قاتلش ، بناء علیه دنیاده بولنه میه جق برطاق اذواق ابدیه ایچنه آتلش اولان برآدمک وفاتی ایچون اوقدر اغلامق نهدن لازم کله جکنی بردرلو آکلایه مز ، جانی صیقیلیر ، بویله برسوزک معناسی اوله میه جغنه حکم ایتکدن چکمز ، متوفی ایچون کوزندن برطامله یاش بیله آقمامغه قرار ویرر ، کچر ، کیدر .

بوطاشلرک اویله لری وازدرکه اوزرلرنده کی یازیلرکندیلمدن چوق قیلدر . بونلر نظر نفرته چاریدججه آدمک برکون اولوبده باشی اوجنه اویله برشی دیکلمامک ایچون هیچ اولیه جکی ویا هیچ اولمزه اولورکن قبرینه طاش دیکلما- مسنی بر اهمیت مخصوصه ایله وصیت ایده جکی کلیر .

برسنک مزاره یاعبرت آمیر سوزلریازلملی ، یاخود صاحبک اسم و شهرتنی ارئه ایله اکتفا ایدلمیدر . مزار طاشلرندن بحث ایدیورز . ارباب مطالعهیه قسوقی ویریورز ؟ ظن ایتیر . ارباب مطالعهیه قسوت ویره جک مزار طاشلریدر . بز دکلز . مزار طاشلرینه کوزل شیلریازلمسی ادبیات عثمانیه مباحثندن دکلسه آداب انسانیه جمله سندنده می دکلدز ؟

هر برسنک مزار منسوب اولدینی قومک عمومه عرض اولغش برلوحه افکاریدر . اولدن بیلدکلری برملکنه کیرلرکن تصادف ایده جکاری قبرستانلردن طاش اوقویهرق مملکتک عادات واعتقاداتنه اطلاع حاصل ایتکه چالیشانلر ، بوندن بردرجهیه قدر اولسون معلومات آلانلر بزده یوقسه صورت وسیرتلرینی تقلیده چالشدیغمز اوروپا- لیلرده پک چوقدر .

بزده اوتهدن بری بوماده نظر اهمیته آلمانمش ، بعض مشاهیرمزنک مراقدی حقدده بیله حرمتسنلک روا کورلمشدر . مثلا سیواسده مدفون شاعر مشهور عزت ملانک قبرینه قوجه مکلف برطاش دیکلماش اولدینی حالده اوزرینه هنوز حرف واحد یازلماشدر .

مشارالیهک مدفی نرهمی اولدینی آکلامق ایچون سیواسده وفات ایتدیکنی بیان برآدم اوراده اهالییه مراجعت ایتلی ، یاخود قوه قدسیه قوللانمیلدر .

بو بایده برحرمتسنلک نمونه سی دهها کورمک ایسترسه کز اسکداره کچکز . قره جه احمد جوارنده مشاهیر شعرا مزدن نابینک قبرینی زیارت ایدیکز . باشنده کوره جککز طاشده برقاچ سطر یازی واردر . اولدن نه اولدینی بیلدیککز حالده بونی درسجه اوقویوب ده معناسی آکلایه بیلیرسه کز سزه

یرآفرین! یک مغلق برشی اولدیغندن دکل، یک فناخویش
و تغییر ایدلیکی ایچون آکلاشلق احتمالی یوقدر. حال بوکه
بوسط لرلایینک وفاتندن اولجه کندی لسانندن صادر اولدیغی
سروری بولنان شونظم فارسیدرکه تاریخ وفاتنی متضمندر:

چون روح کمین نابی درلجه نور آمد
ازسکی تن داری درحمن سرور آمد
تحقیق شناسان معنای شهود الغیب
کفتد پی تاریخ « نابی بحضور آمد »

شمدی او قودیکز، همده آکلادیکز، دکلی؟ فقط
بزم آفرینی آله مدیکز، چونکه آنی الملق اوسط لرلک شویله
برشی اولدیغی او کرمزدن اول کیدوب شاعرک سنک
مزارینی او قویوب آ کلامقله مشروط ایدی.

اثرلرندن استفاده ایتمکه اولدیغمز شوایکی شاعرندن - که
وطنزک نادراً ایتشدردیکی ارباب معرفتدن صاییلرلر -
برینک مزارینه طاش دیکوبده استخی اولسون یازمامق،
دیگرینک طاشنه کندی آتارندن اولان برنظمی آکلاشلیه -
جق صورتده بوزهرق یازمق بزهشین دکلیدر؟

هنروران ملتک حیات و ممانده مظهر احترام اولدقلری
دائماً کورلمیدرکه هرکس شوقه کلسونده آنلردن اولمغه
چالشسون.

* * *

فرانسه شعراسندن « ماینار » ک برنهرک ساحلنده
مدفون بر سرخوش ایچون یازمش اولدیغی « نهیتاف » کئلرده
بزم مسعود خراباتی طرفندن شویله ترجمه اولمش ایدی:

مثلی نابود بر خرابانی
ایلتشدر بو قبری مرکز خواب
متصل نوش ایدردی باده ناب
بو یله لکله کچردی اوقاتی

۲

حقدن ایتشدی کسب آکاهی
بریلیردی خدایی هر یرده
اولوراما یاشار کولکلرده
بو یله برمی پرست الهی

۳

آنی برکون نصلسنه برندان
آتیویردی شو کوردیکک نهره
ایتدی سرخوش وداعنی دهره
صوقاتلدی شرابنه اوزمان

زده زیارتنه رغبت اولنور ارباب اتروادن برقاچ
سنه اول ارتحال ایدن « خواجه رضوان » ك سنك
مزارینه یازلمق اوزره شویتلری سوتلش ایدك :

زوار ! بوکفت وکوروامی

تشیوش ایدیورسکز صفامی

عمرم کذر ایتدی اترواده

معتادم ایدی او حال ساده

وحدت ایدی کولک انیسی

پرکولرک اولدم جلیسی

بیلزمیسکزکه خواجه رضوان

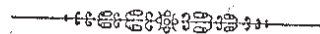
سزدن اولیوردی الامان خوان

حالا بوکورلتی بیتسونی

قبرنده ده راحت ایتسونی

افکارمی آکلايك طاشمدن

چوق سوتلیك کیدك باشمدن

پرودوم

روابط

هرهانکی وجودده برکوزللك متجلی اولسه بی جذب
ایدیور . هرذی جمالی سویورم .

بو حسده بولندینم ایچون بختیارمییم ؟ خیر! ... نصل
بختیار اوله بیلیرم که کوروب سودیکم شیلرک عددیله متناسباً
اسباب اضطراریم آرتیور .

کوکلمدن بیك الم افزا رشته رقیق محبت چیقهرق
استطاله ایدوب کیدیور . هر رشته حسن آباد کائناتک
برجهتنده کی برمصنوع دلفریبه واروب باغلانیور .

هرشیده برجاذبه وار . هرشی بی کندینه طوغری
چکیور . جمال حقیقی کوریورم ، تابش بی زوالنه مفتون
اولیورم . حقیقتی بیله مدیکم شیئه باقیورم ، لطافت نقابنه
حیران اولیورم .

کوکلم دائما اهتر از ایدر . بر رشته زرین ایله کونشده
بسته در ، سائر بر طاقم خطوط رقیقه ایسه بو عاشق بر علائقی
نظر کا همده جلوه کر اولان دیگر بیله نزلره ربط ایلشدر .
سس ایشیدیرم ، نشوه زا آهنکنه مائل اولورم . چچیک
کوررم ، دلر با رنگنه قایلیرم .

كوزلرم برتېسىم تماشىا ايدىر، بى تابانە سـوز يـلور قالير .
دوداقلرم بزبوسە يە تعلق ايلار، تترر طورر .
بى اختيار سـودىكم بىك درلو شىئك اشيرىم . حياتم
آنلره باغليدر .
بونلردن برى مشرف زوال اوله جق اولسە حياتمك
بر پارچەسى قوپارلديغنى كمال تاثرله حس ايدرم .